

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUUNTAVIIVAT,

annettu 31 päivänä elokuuta 2006,

eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä annettujen suuntaviivojen EKP/2000/7 muuttamisesta

(EKP/2006/12)

(2006/905/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ON ANTANUT NÄMÄ SUUNTAVIIVAT:

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 105 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan,

1 artikla

Periaatteet, välineet, menettelyt ja vaatimukset yhteisen rahapolitiikan toteuttamiseksi eurojärjestelmässä

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön ja erityisesti sen 12.1 ja 14.3 artiklan, luettuina yhdessä 3.1 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan, 18.2 artiklan ja 20 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa,

Korvataan eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä 31 päivänä elokuuta 2000 annettujen suuntaviivojen EKP/2000/7 ⁽¹⁾ liite näiden suuntaviivojen liitteellä.

sekä katsoo seuraavaa:

2 artikla

Tarkistaminen

(1) Yhteisen rahapolitiikan toteutuminen edellyttää sellaisten välineiden ja menettelyjen määrittelemistä, joita euron käyttöön ottaneiden jäsenvaltioiden (jäljempänä 'rahaliittoon osallistuvat jäsenvaltiot') kansallisista keskuspankeista ja Euroopan keskuspankista (EKP) muodostuva eurojärjestelmä käyttää pannakseen rahapolitiikan yhdenmukaisesti täytäntöön kaikissa rahaliittoon osallistuvissa jäsenvaltioissa.

Kansalliset keskuspankit toimittavat EKP:lle viimeistään 20 päivänä syyskuuta 2006 yksityiskohdat näiden suuntaviivojen noudattamista varten laatimistaan asiakirjoista ja käyttämistään keinoista.

(2) EKP:llä on oikeus antaa tarvittavat suuntaviivat eurojärjestelmän yhteisen rahapolitiikan toteuttamiseksi, ja kansalliset keskuspankit ovat velvollisia toimimaan sellaisten suuntaviivojen mukaisesti.

3 artikla

Voimaantulo

(3) Viimeaikaiset muutokset eurojärjestelmän yhteisen rahapolitiikan määrittelemisessä ja toteuttamisessa, erityisesti ei-jälkimarkkinakelpoisten arvopapereiden ottaminen eurojärjestelmän luotto-operaatioihin hyväksyttävien vakuuksien yhteislistalle, on otettava asianmukaisella tavalla huomioon korvaamalla voimassa olevien eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä annettujen EKP:n suuntaviivojen liite I uudella liitteellä,

Nämä suuntaviivat tulevat voimaan kahden päivän kuluttua niiden antamispäivästä. Näiden suuntaviivojen 1 artiklaa sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2007.

⁽¹⁾ EYVL L 310, 11.12.2000, s. 1. Suuntaviivat sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina suuntaviivoilla EKP/2005/17 (EUVL L 30, 2.2.2006, s. 26).

4 artikla

Annettu Frankfurt am Mainissa 31 päivänä elokuuta 2006.

Adressaatit

EKP:n neuvoston puolesta

EKP:n puheenjohtaja

Jean-Claude TRICHET

Nämä suuntaviivat osoitetaan rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille.

LIITE

"Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella – Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä

SISÄLLYS

Johdanto	8
LUKU 1	
Katsaus rahapoliittiseen välineistöön	9
1.1. Euroopan keskuspankkijärjestelmä	9
1.2. Eurojärjestelmän tavoitteet	9
1.3. Eurojärjestelmän rahapolitiikan välineet	9
1.3.1. Avomarkkinaoperaatiot	9
1.3.2. Maksuvalmiusjärjestelmä	11
1.3.3. Vähimmäisvarannot	11
1.4. Vastapuolet	11
1.5. Vakuutena olevat omaisuuserät	11
1.6. Rahapoliittisen välineistön muutokset	11
LUKU 2	
Hyväksyttävät vastapuolet	12
2.1. Yleiset kelpoisuusvaatimukset	12
2.2. Pikahuutokauppojen ja kahdenvälisen operaatioiden vastapuolten valinta	12
2.3. Vastapuolvelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat seuraamukset	13
2.4. Vakavaraisuussyistä johtuva tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen rahapoliittisista operaatioista	14
LUKU 3	
Avomarkkinaoperaatiot	15
3.1. Käänteisoperaatiot	15
3.1.1. Yleistä	15
3.1.2. Perusrahoitusoperaatiot	15
3.1.3. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	16
3.1.4. Käänteiset hienosäätöoperaatiot	16
3.1.5. Käänteiset rakenteelliset operaatiot	17
3.2. Suorat kaupat	17
3.3. EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku	18
3.4. Valuuttaswapit	19
3.5. Määräaikaistalletusten kerääminen	20
LUKU 4	
Maksuvalmiusjärjestelmä	21
4.1. Maksuvalmiusluotto	21
4.2. Talletusmahdollisuus	22
LUKU 5	
Menettelyt	24
5.1. Huutokaupat	24
5.1.1. Yleistä	24
5.1.2. Huutokauppakalenteri	25
5.1.3. Huutokaupoista ilmoittaminen	27
5.1.4. Huutokauppatarjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet	28

5.1.5.	Huutokaupan toteuttamismenettelyt	29
5.1.6.	Huutokaupan tulosten ilmoittaminen	31
5.2.	Kahdenväliset kaupat	32
5.3.	Maksu- ja toimitusmenettelyt	33
5.3.1.	Yleistä	33
5.3.2.	Avomarkkinaoperaatioiden maksu- ja toimitusmenettelyt	34
5.3.3.	Pankkipäivän lopetukseen liittyvät toimet	34

LUKU 6

Vakuuskelpoiset omaisuuserät		35
6.1.	Yleistä	35
6.2.	Omaisuuserien vakuuskelpoisuuden määrittäminen	35
6.2.1.	Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuuskelpoisuusvaatimukset	35
6.2.2.	Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuuskelpoisuusvaatimukset	38
6.2.3.	Lisävaatimuksia vakuuskelpoisten omaisuuserien käytölle	39
6.3.	Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi	42
6.3.1.	Soveltamisala ja osa-alueet	42
6.3.2.	Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset	43
6.3.3.	Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset	44
6.3.4.	Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien hyväksymisvaatimukset	46
6.3.5.	Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien osuvuuden seuranta	48
6.4.	Riskienhallintamenetelmät	49
6.4.1.	Yleistä	49
6.4.2.	Jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	50
6.4.3.	Ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät	52
6.5.	Omaisuuserien arvostusperiaatteet	53
6.6.	Toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten omaisuuserien käyttö	54
6.6.1.	Kirjeenvaihtajakeskuspankimalli	54
6.6.2.	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	56

LUKU 7

Vähimmäisvarannot		57
7.1.	Yleistä	57
7.2.	Vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset laitokset	57
7.3.	Vähimmäisvarannoista määrääminen	58
7.4.	Varantotalletusten pitäminen	59
7.5.	Varantopohjan ilmoittaminen, hyväksyminen ja korjaaminen	60
7.6.	Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättäminen	61

LIITTEET

1.	Esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista ja menettelyistä	62
2.	Sanasto	71
3.	Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinta	79
4.	Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastointiin liittyvä tiedonkeruu	80
5.	Eurojärjestelmän www-sivustot	86
6.	Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat menettelyt ja seuraamukset	87
7.	Lainasaamiset vakuutena	89

LUETTELO KEHIKOISTA, KUVIOISTA JA TAULUKOISTA

Kehikot

Kehikko 1	EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku	19
Kehikko 2	Valuuttaswapit	20
Kehikko 3	Huutokauppojen toteutusvaiheet	25
Kehikko 4	Kiinteäkorkoisten huutokauppojen toteuttaminen	29
Kehikko 5	Vaihtuvakorkoisten euromääräisten huutokauppojen toteuttaminen	30
Kehikko 6	Vaihtuvakorkoisten valuuttaswaphuutokauppojen toteuttaminen	31
Kehikko 7	Riskienhallintamenetelmät	49
Kehikko 8	Vakuuksien muutospyyntöjen laskeminen	52
Kehikko 9	Varantopohja ja velvoiteprosentit	59
Kehikko 10	Vähimmäisvarantotalletuksille maksettavan koron laskeminen	60

Kuviot

Kuvio 1	Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu (kellonajat EKP:n aikaa [Keski-Euroopan aikaa])	26
Kuvio 2	Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu	26
Kuvio 3	Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli	54
Kuvio 4	Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit	55

Taulukot

Taulukko 1	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	10
Taulukko 2	Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät	26
Taulukko 3	Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät1)	33
Taulukko 4	Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät omaisuuserät	40
Taulukko 5	Euroalueella olevien alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöihin luettavien liikkeeseenlaskijoiden, velallisten tai takaajien viitteellinen luottoluokitus, jos niillä ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta	44
Taulukko 6	Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien likvidiysluokat 1	50
Taulukko 7	Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin kiinteä- ja nollakorkoisiin instrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit	51
Taulukko 8	Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit	51
Taulukko 9	Kiinteäkorkoisiin lainaamisiin sovellettavat aliarvostusprosentit	53

LYHENTEET

CRD	Euroopan unionin vakavaraisuusdirektiivi (Capital Requirements Directive, CRD)
ECAF	Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi (ECAF)
ECAI	ulkoinen luottoluokituslaitos (External Credit Assessment Institution, ECAI)
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
ETA	Euroopan talousalue
ETY	Euroopan talousyhteisö
EU	Euroopan unioni
EY	Euroopan yhteisö
ICAS	kansallisen keskuspankin oma luottoriskinarviointijärjestelmä (In-house Credit Assessment System, ICAS)
IDC	päivänsisäinen luotto (intraday credit)
IRB	sisäisten luottoluokitusten menetelmä (Internal Ratings Based, IRB)
ISIN	arvopapereille annettu kansainvälinen koodi (International Securities Identification Number)
KKP	kansallinen keskuspankki
PD	maksukyvyttömyyden todennäköisyys (probability of default, PD)
RMBD	kiinteistövuokudellinen velkainstrumentti (retail mortgage-backed debt instrument)
RT	luottoluokitusvälinepalvelu (Rating Tool, RT)
RTGS	reaaliaikainen bruttoselvitys (real-time gross settlement)
TARGET	Euroopan laajuinen automatisoitu reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)

Johdanto

Tässä asiakirjassa esitellään toimintakehikko, jonka eurojärjestelmä (*) on valinnut euroalueella harjoitettavaa yhteistä rahapolitiikkaa varten. Asiakirja on osa eurojärjestelmän rahapolitiikan välineisiin ja menettelyihin liittyvää sääntelyä ja tarkoitettu eurojärjestelmän rahapolitiikan välineitä ja menettelyjä koskevaksi yleisasiakirjaksi. Sen päätarkoituksena on antaa vastapuolille niiden tarvitsemat tiedot eurojärjestelmän rahapoliittisesta välineistöstä.

Yleisasiakirja ei itsessään luo vastapuolille oikeuksia eikä aseta niille velvoitteita. Eurojärjestelmän ja sen vastapuolten välinen oikeussuhde on perustettu asianmukaisilla sopimuksilla tai säännöillä.

Asiakirja on jaettu seitsemään lukuun. Luvussa 1 luodaan yleiskatsaus eurojärjestelmän rahapoliittiseen välineistöön. Luvussa 2 täsmennetään eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 3 selotetaan avomarkkinaoperaatioita ja luvussa 4 esitellään vastapuolten käytettävissä oleva maksuvalmiusjärjestelmä. Luvussa 5 esitetään rahapoliittisten operaatioiden toteuttamismenettelyt. Luvussa 6 määritellään rahapoliittisten operaatioiden vakuutena olevien omaisuuserien kelpoisuusvaatimukset. Luvussa 7 esitellään eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä.

Liitteissä on esimerkkejä rahapoliittisista operaatioista, sanasto, eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolten valintaperusteet, Euroopan keskuspankin raha- ja pankkitilastoihin liittyvän tiedonkeruun esittely, luettelo eurojärjestelmän www-sivustoista ja kuvaus niistä menettelyistä ja seuraamuksista, joita sovelletaan vastapuolen laiminlyötyä velvoitteensa, sekä uudet oikeudelliset vaatimukset, joilla varmistetaan, että vakuutena käytettävät lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi.

(*) Euroopan keskuspankin neuvosto on päättänyt käyttää käsitettä "eurojärjestelmä" siitä kokoonpanosta, jossa Euroopan keskuspankkijärjestelmä suorittaa perustehtävänsä. Eurojärjestelmän muodostavat siis Euroopan keskuspankki ja niiden jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, jotka ovat ottaneet yhteisen rahan käyttöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

LUKU 1

KATSAUS RAHAPOLIITTISEEN VÄLINEISTÖÖN

1.1. Euroopan keskuspankkijärjestelmä

Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) muodostavat Euroopan keskuspankki (EKP) ja Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit ⁽¹⁾. EKPJ toimii Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä EKPJ:n perussääntö) mukaisesti. EKPJ:tä johtavat EKP:n päätöksentekuelimet. EKP:n neuvosto määrittelee rahapolitiikan, ja johtokunta toteuttaa sitä neuvoston päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Siltä osin kuin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, ja jos toiminnan tehokkuuden varmistaminen sitä edellyttää, EKP käyttää kansallisia keskuspankkeja ⁽²⁾ eurojärjestelmän tehtäviin kuuluvien operaatioiden toteuttamiseen. Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot toteutetaan yhdenmukaisin ehdoin kaikissa jäsenvaltioissa ⁽³⁾.

1.2. Eurojärjestelmän tavoitteet

Perustamissopimuksen artiklassa 105 määritelty eurojärjestelmän ensisijainen tavoite on pitää yllä hintatason vakautta. Ensisijaisesta hintavakauden tavoitteesta tinkimättä eurojärjestelmän on tuettava Euroopan yhteisön yleistä talouspolitiikkaa. Pyrkinessään tavoitteisiinsa eurojärjestelmän on voimavarojen tehokasta kohdentamista suosien noudatettava vapaaseen kilpailuun perustuvan avoimen markkinatalouden periaatetta.

1.3. Eurojärjestelmän rahapolitiikan välineet

Tavoitteidensa saavuttamista varten eurojärjestelmällä on käytettävissään joukko rahapolitiikan välineitä. Eurojärjestelmä suorittaa avomarkkinaoperaatioita, tarjoaa vastapuolten käyttöön maksuvalmiusjärjestelmän ja vaatii luotolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja eurojärjestelmässä olevilla tileillä.

1.3.1. Avomarkkinaoperaatiot

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädellään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan virityksestä. Eurojärjestelmän käytettävissä on viisi eri välinettä, joilla se voi toteuttaa avomarkkinaoperaatioita. Tärkein väline ovat *käänteisoperaatiot* (jotka perustuvat takaisinostosopimuksiin tai vakuudellisiin lainoihin). Eurojärjestelmä voi myös tehdä *suoria kauppia*, *laskea liikkeeseen velkasitoumuksia*, *tehdä valuuttasvapeja* ja *kerätä määräaikaistalletuksia*. Avomarkkinaoperaatiot käynnistää EKP, joka myös päättää, mitä välinettä käytetään ja millä ehdoilla operaatiot toteutetaan. Operaatiot voidaan toteuttaa vakiohuutokauppoina, pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina ⁽⁴⁾. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään seuraavasti (ks. myös taulukko 1):

⁽¹⁾ On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen (perustamissopimus) mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapoliittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu yhteisen rahapolitiikan harjoittamiseen.

⁽²⁾ Tässä asiakirjassa "kansallisilla keskuspankeilla" tarkoitetaan niiden jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja, jotka ovat ottaneet käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.

⁽³⁾ Tässä asiakirjassa "jäsenvaltiolla" tarkoitetaan jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti.

⁽⁴⁾ Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden eri toteuttamismenettelyjä, ts. vakiohuutokauppoja, pikahuutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppia, selostetaan luvussa 5. *Vakiohuutokaupoissa* kaupan tulos ilmoitetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin. Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt yleiset kelpoisuusehdot, voivat osallistua vakiohuutokauppoihin. *Pikahuutokaupat* toteutetaan puoleltoista tunnin kuluessa. Eurojärjestelmä voi rajoittaa pikahuutokauppoihin osallistuvien vastapuolten määrää. Kahdenvälisillä kaupoilla tarkoitetaan menettelyjä, joissa eurojärjestelmä suorittaa transaktion yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppoja. Kahdenvälisiin kauppoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

Taulukko 1

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot

Rahapoliittiset operaatiot	Toimenpidetyypit		Maturiteetti	Toteuttamistiheys	Menettely
	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät			
Avomarkkinaoperaatiot					
Perusrahoitusoperaatiot	Käänteisoperaatiot	-	1 Yksi viikko	Viikoittain	Vakiohuutokaupat
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Käänteisoperaatiot	-	3 kuukautta	Kuukausittain	Vakiohuutokaupat
Hienosäätöoperaatiot	Käänteisoperaatiot Valuuttaswapit	Käänteisoperaatiot Määräaikaistalletusten kerääminen Valuuttaswapit	Ei vakio	Satunnaisesti	Pikahuutokaupat Kahdenväliset kaupat
	Suorat ostot	Suorat myynnit	-	Satunnaisesti	Kahdenväliset kaupat
Rakenteelliset operaatiot	Käänteisoperaatiot	Velkasitoumusten liikkeeseenlasku	Vakio/Ei vakio	Säännöllisesti ja satunnaisesti	Vakiohuutokaupat
	Suorat ostot	Suorat myynnit	-	Satunnaisesti	Kahdenväliset kaupat
Maksuvalmiusjärjestelmä					
Maksuvalmiusluotto	Käänteisoperaatiot	-	Yön yli	Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	
Talletusmahdollisuus	-	Talletukset	Yön yli	Käytettävissä vastapuolten harkinnan mukaan	

- *Perusrahoitusoperaatiot* ovat säännöllisiä, likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään viikoittain ja joissa sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko. Kansalliset keskuspankit toteuttavat nämä operaatiot vakiohuutokauppoina. Perusrahoitusoperaatioilla on keskeinen asema eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden tavoitteiden täyttämässä, ja niiden avulla turvataan suurin osa rahoitussektorin maksuvalmiudesta.
- *Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot* ovat likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, jotka tehdään kuukausittain ja joissa sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta. Näiden operaatioiden tarkoituksena on lisätä vastapuolten pitempiaikaista maksuvalmiutta, ja kansalliset keskuspankit toteuttavat ne vakiohuutokauppoina. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnantottajan rooli.
- *Hienosäätöoperaatioita* toteutetaan tarpeen mukaan markkinoiden likviditeetin hallitsemiseksi ja korkojen säätelemiseksi. Niitä käytetään erityisesti markkinoiden likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Hienosäätöoperaatiot toteutetaan pääasiassa käänteisoperaatioina, mutta niitä voidaan tehdä myös suorina kauppoina, valuuttaswappeina tai keräämällä määräaikaistalletuksia. Hienosäätöoperaatioiden toteuttamisessa käytettävät välineet ja menettelyt mukautetaan kulloiseenkin kaupantekotapaan ja niihin erityistavoitteisiin, joihin operaatioilla pyritään. Kansalliset keskuspankit toteuttavat hienosäätöoperaatiot yleensä joko pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina. EKP:n neuvosto voi päättää, toteutako EKP itse kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita poikkeustilanteissa.
- Lisäksi eurojärjestelmä voi toteuttaa *rakenteellisia operaatioita* laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia sekä tekemällä käänteisoperaatioita ja suoria kauppvoja. Näillä operaatioilla EKP pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden (säännöllisin tai epäsäännöllisin väliajoin). Kansalliset keskuspankit toteuttavat käänteisoperaatiot ja velkasitoumusten liikkeeseenlaskun vakiohuutokauppoina. Suorat kaupat tehdään kahdenvälisinä kauppoina.

1.3.2. Maksuvalmiusjärjestelmä

Maksuvalmiusjärjestelmän avulla pyritään lisäämään tai vähentämään yön yli -likviditeettiä, viestimään rahapolitiikan virityksestä ja hillitsemään yön yli -markkinakorkojen liikkeitä. Hyväksytyt vastapuolet, jotka täyttävät tietyt eurojärjestelmän operaatioihin osallistumisen edellytykset, voivat omasta aloitteestaan käyttää maksuvalmiusjärjestelmää kahdella tavalla (ks. myös taulukko 1):

- *Maksuvalmiusluoton* avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli -likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan. Yleensä maksuvalmiusluottoihin ei sovelleta luottolimiittejä eikä muita myöntämisa rajoituksia kuin riittävien vakuuksien vaatimusta. Maksuvalmiusluoton korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron ylärajan.
- *Talletusmahdollisuutta* käyttäen vastapuolet voivat tehdä kansallisiin keskuspankkeihin yön yli -talletuksia. Yleensä ei sovelleta talletuskattoja tai muita näiden talletusten käyttöä koskevia rajoituksia. Talletuksen korko muodostaa normaalioloissa yön yli -markkinakoron alarajan.

Maksuvalmiusjärjestelmää hoidetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.

1.3.3. Vähimmäisvarannot

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmää sovelletaan euroalueen luottolaitoksiin, ja sen tarkoituksena on ensisijaisesti tasata rahamarkkinakorkoja sekä luoda (tai lisätä) rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Kunakin luottolaitoksen varantovelvoite määräytyy sen tasetietojen perusteella. Jotta korkojen tasaamisen tavoite saavutettaisiin, eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen. Varantovelvoitteen täytyminen määritetään sen mukaan, mikä on laitosten keskimääräinen päivittäinen varantotalletus pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

1.4. Vastapuolet

Eurojärjestelmän rahapoliittinen välineistö on muodostettu sitä silmällä pitäen, että osallistumisoikeus on laajalla joukolla erilaisia vastapuolia. Laitokset, jotka EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan ovat vähimmäisvarantovelvollisia, ovat oikeutettuja maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön ja voivat osallistua vakiohuutokauppoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin. Eurojärjestelmä voi rajoittaa hienosäätöoperaatioihin osallistuvien vastapuolten määrää. Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta. Rahapoliittisissa valuuttaswa peissa vastapuolina käytetään valuuttamarkkinoiden aktiivisia toimijoita. Näiden operaatioiden vastapuolina on ainoastaan euroalueella sijaitsevia eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittuja laitoksia.

1.5. Vakuutena olevat omaisuuserät

EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan kaiken eurojärjestelmän luotonannon (eli likviditeettiä lisäävien rahapoliittisten operaatioiden ja päivänsäisten luottojen) on perustuttava riittäviin vakuuksiin. Eurojärjestelmä hyväksyy operaatioidensa vakuudeksi laajan joukon erilaisia omaisuuseriä. Eurojärjestelmä on luonut yhteisen vakuuskäytännön (yhden vakuuslistan eli "yhteislistan") kaikkia eurojärjestelmän luotto-operaatioita varten. Yhteinen käytäntö korvaa 1.1.2007 vanhan kahden vakuuslistan järjestelmän, joka on ollut käytössä talous- ja rahaliiton alusta lähtien. Uudelle yhteislistalle otetaan jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, jotka täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät, koko euroalueen kattavat yhdenmukaiset kelpoisuusvaatimukset. Jälkimarkkinakelpoiset ja ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, joskaan eurojärjestelmä ei käytä ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä suorissa kaupoissa. Kaikkia toisessa jäsenvaltiossa olevia vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää vakuutena kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin kautta. Jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä voidaan lisäksi käyttää vakuutena EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten hyväksytyjen linkkien välityksellä.

1.6. Rahapoliittisen välineistön muutokset

EKP:n neuvosto voi milloin tahansa muuttaa niitä välineitä, ehtoja, vaatimuksia ja menettelyjä, joilla eurojärjestelmän rahapoliittisia operaatioita toteutetaan.

LUKU 2

HYVÄKSYTTÄVÄT VASTAPUOLET

2.1. Yleiset kelpoisuusvaatimukset

Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tietyt kelpoisuusvaatimukset⁽¹⁾. Nämä vaatimukset on määritelty sitä silmällä pitäen, että laajalla joukolla laitoksia olisi mahdollisuus osallistua eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, että lisättäisiin koko euroalueen laitosten yhdenvertaista kohtelua ja varmistettaisiin, että vastapuoleet täyttävät tietyt toiminta- ja vakavaraisuusvaatimukset:

- Vastapuoliksi hyväksytään vain EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaiseen eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään kuuluvat laitokset. Laitoksia, jotka on vapautettu eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisista velvoitteista (ks. kohta 7.2), ei hyväksytä vastapuoliksi eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja avomarkkinaoperaatioihin.
- Vastapuolten on oltava vakavaraisia. EU:n/ETAn kansallisten viranomaisten harjoittaman yhdenmukaistetun valvonnan on ulotuttava niihin ainakin jossakin muodossa⁽²⁾. Vastapuoliksi voidaan kuitenkin hyväksyä myös kansallisten viranomaisten vastaavantasoisessa yhdenmukaistamattomassa valvonnassa olevia vakavaraisia laitoksia. Tällaisia laitoksia ovat esimerkiksi sellaisten laitosten euroalueelle sijoittautuneet sivukonttorit, joiden hallinnollinen päätoimipaikka on Euroopan talusalueen (ETA) ulkopuolella.
- Jotta eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot voidaan toteuttaa tehokkaasti, vastapuolten on täytettävä asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä määrätyt toimintavaatimukset.

Nämä yleiset kelpoisuusvaatimukset ovat yhdenmukaiset koko euroalueella. Yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät laitokset voivat

- käyttää eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää
- ja
- osallistua vakiohuutokauppoina toteutettaviin eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioihin.

Laitos voi osallistua eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmään ja vakiohuutokauppoina toteutettaviin avomarkkinaoperaatioihin vain sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin välityksellä. Jos laitos on sijoittautunut (hallinnollisen päätoimipaikan tai sivukonttoreiden kautta) useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon, kukin toimipaikka voi osallistua näihin operaatioihin sijaintijäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta, vaikka laitoksen huutokaupparjoukset voikin tehdä kussakin jäsenvaltiossa vain yksi toimipaikka (joko hallinnollinen päätoimipaikka tai nimetty sivukonttori).

2.2. Pikahuutokauppojen ja kahdenvälisten operaatioiden vastapuolten valinta

Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

Rahapoliittisiin valuuttaswapeihin osallistuvien vastapuolten on pystyttävä toteuttamaan isoja valuuttaoperaatioita tehokkaasti kaikissa markkinaoloissa. Valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa. Valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten valinnassa noudatettavat perusteet ja menettelyt esitetään liitteessä 3.

Muita pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina toteutettavia operaatioita (eli käänteisiä hienosäätöoperaatioita ja määräaikaistalletusten keräämistä) varten kukin kansallinen keskuspankki valitsee joukon vastapuolia kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneista laitoksista, jotka täyttävät vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Ensisijaisena valintaperusteena on aktiivisuus rahamarkkinoilla. Muita mahdollisesti huomioon otettavia perusteita ovat esimerkiksi välitystoiminnan tehokkuus ja tarjoustentekokyky.

⁽¹⁾ Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennakolta.

⁽²⁾ Luottolaitosten yhdenmukaistettu valvonta perustuu luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti). Euroopan unionin virallinen lehti (EUVL) L 177, 30.6.2006, s. 1.

Pikahuutokaupoissa ja kahdenvälisissä kaupoissa kansalliset keskuspankit käyvät kauppaa yksinomaan hienosäätöoperaatioihin valittujen vastapuolten kanssa. Jollei jokin kansallinen keskuspankki toiminnallisista syistä voi kaikissa operaatioissaan käydä kauppaa kaikkien hienosäätöoperaatioihin valittujen vastapuolensa kanssa, tämän jäsenvaltion vastapuolet valitaan vuorojärjestelmää noudattaen, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP itse poikkeustilanteissa kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita. Jos EKP toteuttaa kahdenvälisiä operaatioita, se valitsee vastapuolet näissä tapauksissa vuorojärjestelmällä niistä euroalueella toimivista vastapuolista, jotka täyttävät pikahuutokauppojen ja kahdenvälisten kauppojen vastapuolten kelpoisuusvaatimukset, jotta kaikilla vastapuolilla olisi yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet.

2.3. Vastapuolivelvoitteiden laiminlyönteihin sovellettavat seuraamukset

Jos luottolaitos ei noudata vähimmäisvarantojen soveltamiseen liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten mukaisia velvoitteita, EKP määrää sille seuraamuksia seuraavien asetusten nojalla: Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2532/98 ⁽³⁾, Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. syyskuuta 1999 annettu Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 2157/1999 (EKP/1999/4) ⁽⁴⁾, Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2531/98 ⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on muutettuna, ja vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annettu Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) ⁽⁶⁾. Seuraamukset sekä säännöt niiden soveltamisesta määritellään näissä asetuksissa. Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden rikkominen on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

Jos vastapuoli laiminlyö kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisia velvoitteitaan jäljempänä kuvatulla tavalla, eurojärjestelmä määrää sopimusehtojen tai sääntöjen mukaisesti sille taloudellisen sanktion tai sulkee sen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista.

Seuraamuksia määrätään huutokauppasääntöjen sekä kahdenvälisten kauppojen sääntöjen rikkomisesta. Huutokauppasääntöjen rikkomisesta on kyse, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatioissa jaetun osuuden katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatioissa. Kahdenvälisten kauppojen sääntöjen rikkomisesta on kyse silloin, jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia omaisuuseriä tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

Seuraamuksia määrätään myös tapauksissa, joissa vastapuoli ei ole noudattanut vakuuksien käyttöön liittyviä sääntöjä tai ei ole noudattanut pankkipäivän lopetukseen liittyviä sääntöjä tai ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja. Vakuuksien käytön sääntöjen noudattamattomuudesta on kyse, jos vastapuoli käyttää omaisuuseriä, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena esimerkiksi siksi, että ne ovat vastapuolen kanssa läheisissä sidoksissa olevan yhteisön tai vastapuolen itsensä liikeseen laskemia tai takaamia. Maksuvalmiusluoton saantiehtojen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, jos vastapuoli, jonka sekkitilillä on päivän päättyessä miinussaldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

Velvoitteensa laiminlyöneen vastapuolen sulkeminen tilapäisesti pois avomarkkinaoperaatioista voidaan ulottaa koskemaan myös laitoksen muissa jäsenvaltiossa sijaitsevia sivukonttoreita. Jos velvoitteiden laiminlyönti on vakava – esimerkiksi toistuva tai pitkäkestoinen – voidaan vastapuoli poikkeuksellisenä toimenpiteenä sulkea määräajaksi pois kaikista rahapolitiittisista operaatioista.

Huutokauppojen, kahdenvälisten kauppojen, vakuuksien, pankkipäivän lopetusmenettelyjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen sääntöjen laiminlyönneistä seuraava kansallisten keskuspankkien määräämä ylimääräinen korko lasketaan ennalta määrätyn prosentin mukaan (ks. liite 6).

⁽³⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 4.

⁽⁴⁾ EYVL L 264, 12.10.1999, s. 21.

⁽⁵⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 1.

⁽⁶⁾ EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

2.4. Vakavaraisuussyistä johtuva tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen rahapoliittisista operaatioista

Kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamien sopimusten tai sääntöjen mukaisesti eurojärjestelmä voi vakavaraisuussyistä sulkea vastapuolen tilapäisesti tai pysyvästi pois rahapoliittisista operaatioista ja maksuvalmiusjärjestelmästä.

Tilapäinen tai pysyvä poissulkeminen saattaa myös olla aiheellinen joissakin sellaisissa laiminlyöntitapauksissa, jotka on määritellyt kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa tai säännöissä.

LUKU 3

AVOMARKKINAOPERAATIOT

Avomarkkinaoperaatioilla on tärkeä sija eurojärjestelmän rahapolitiikassa. Niillä säädellään korkoja, hallitaan markkinoiden likviditeettiä ja viestitään rahapolitiikan virityksestä. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: perusrahoitusoperaatioihin, pitempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin, hienosäätöoperaatioihin ja rakenteellisiin operaatioihin. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat käänteisoperaatiot, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä, kun taas velkasitoumuksia voidaan käyttää likviditeettiä vähentävissä rakenteellisissa operaatioissa. Lisäksi eurojärjestelmällä on käytettävissään kolme muuta hienosäätöoperaatioiden välinettä: suorat kaupat, valuuttaswapit ja määräaikaistalletusten kerääminen. Seuraavissa kohdissa käsitellään yksityiskohtaisesti eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioissaan käyttämien eri välineiden erityisominaisuuksia.

3.1. Käänteisoperaatiot

3.1.1. Yleistä

Välinetyyppi

Käänteisoperaatioissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia omaisuuseriä takaisinostositoumuksin tai tekee luotto-operaatioita, joiden vakuutena on vakuuskelpoisia omaisuuseriä. Käänteisoperaatioilla hoidetaan sekä perusrahoitusta että pitempiaikaista rahoitusta. Lisäksi eurojärjestelmä voi käyttää käänteisoperaatioita hienosäätöön tarkoitetuissa ja rakenteellisissa operaatioissa.

Oikeudellinen luonne

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa käänteisoperaatioita takaisinostosopimuksina. Tällöin omaisuuserän omistusoikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla omaisuuserä siirretään takaisin velalliselle jonakin tulevana ajankohtana. Käänteisoperaatioita voidaan toteuttaa myös vakuudellisina luottoina, jolloin velkoja saa omaisuuserän vakuudeksi, mutta sen omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitoumus jää täyttämättä. Takaisinostosopimukseen perustuvien käänteisoperaatioiden ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamassa sopimusjärjestelmässä. Vakuudellisiin luottoihin perustuvien käänteisoperaatioiden järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (esimerkiksi pantti [pledge], oikeuden luovutus [assignment] tai kiinnitys [charge]) ja sen realisoimiseen.

Korkoehdot

Takaisinostosopimuksessa ostohinnan ja takaisinostohinnan ero vastaa lainatulle rahamäärälle operaation ajalta kertynyttä korkoa eli takaisinostohinta sisältää maksettavan koron. Vakuudellisena luottona toteutettavassa käänteisoperaatioissa korko lasketaan luoton korkoprosentin mukaan operaatioissa sovellettavan maturiteetin ajalta. Eurojärjestelmän käänteisissä avomarkkinaoperaatioissa korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on "todelliset päivät/360".

3.1.2. Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat eurojärjestelmän tärkeimpiä avomarkkinaoperaatioita. Niillä on keskeinen asema pyrittäessä säätämään korkoja, hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja viestimään rahapolitiikan virityksestä. Lisäksi niillä turvataan suurin osa rahoitussektorin maksuvalmiudesta.

Perusrahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

— Ne lisäävät likviditeettiä.

- Ne toteutetaan säännöllisesti viikoittain ⁽¹⁾.
- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko ⁽²⁾.
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä perusrahoitusoperaatioissa huutokauppatarjouksia.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan perusrahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.1.3. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa säännöllisesti myös rahoitusoperaatioita, joissa yleensä sovelletaan kolmen kuukauden maturiteettia ja jotka on tarkoitettu kattamaan rahoitussektorin pitempiaikaista rahoitustarvetta. Näiden operaatioiden osuus keskuspankkirahoituksen kokonaisvolyymista on pieni. Näillä operaatioilla eurojärjestelmä ei yleensä pyri antamaan signaaleja markkinoille, minkä vuoksi sillä on niissä yleensä hinnanottajan rooli. Tästä syystä pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan tavallisesti vaihtuvakorkoisina huutokauppoina, ja EKP ilmoittaa tulevilla huutokaupoilla toteutettavien operaatioiden volyymin ajoittain. Poikkeustilanteissa eurojärjestelmä voi toteuttaa pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita myös kiinteäkorkoisina huutokauppoina.

Pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Ne toteutetaan säännöllisesti kuukausittain ⁽³⁾.
- Niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta ⁽⁴⁾.
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa huutokauppatarjouksia.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.1.4. Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Eurojärjestelmä voi tehdä hienosäätöä käänteisin avomarkkinaoperaatioin. Hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettiä ja säätämään korkoja erityisesti likviditeetin odottamattomista vaihteluista johtuvien korkovaikutusten tasaamiseksi. Koska markkinoiden odottamattomien muutosten vuoksi voidaan tarvita nopeita toimia, on suotavaa, että näiden operaatioiden toteuttamistapa voidaan valita hyvin joustavasti.

Käänteisten hienosäätöoperaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.

⁽¹⁾ Perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän ennalta julkistaman huutokauppakalenterin (ks. myös kohta 5.1.2) mukaan. Kalenteri on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoista (ks. liite 5).

⁽²⁾ Perusrahoitusoperaatioissa ja pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa sovellettava maturiteetti voi vaihdella ajoittain mm. jäsenvaltioiden kansallisten vapaapäivien vuoksi.

⁽³⁾ Ks. tämän luvun alaviite 1.

⁽⁴⁾ Ks. tämän luvun alaviite 2.

- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole vakioitu.
- Likviditeettiä lisäävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä pikahuutokauppoina, mutta myös kahdenvälisiä kauppvoja voidaan tehdä (ks. luku 5).
- Likviditeettiä vähentävät käänteiset hienosäätöoperaatiot tehdään yleensä kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).
- Käänteiset hienosäätöoperaatiot toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset käänteiset hienosäätöoperaatiot).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan käänteisiin hienosäätöoperaatioihin.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan käänteisissä hienosäätöoperaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.1.5. Käänteiset rakenteelliset operaatiot

Eurojärjestelmä voi suorittaa rakenteellisia operaatioita käänteisinä avomarkkinaoperaatioina. Rakenteellisilla operaatioilla pyritään vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden.

Näiden operaatioiden ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne lisäävät likviditeettiä.
- Niitä voidaan toteuttaa säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Niissä sovellettavaa maturiteettia ei ole ennalta vakioitu.
- Ne toteutetaan vakiohuutokauppoina (ks. kohta 5.1).
- Ne toteutetaan hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä käänteisissä rakenteellisissa operaatioissa huutokauppatarjouksia.
- Sekä jälkimarkkinakelpoiset että ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät (ks. luku 6) katsotaan käänteisissä rakenteellisissa operaatioissa vakuuskelpoisiksi omaisuuseriksi.

3.2. Suorat kaupat

Välinetyyppi

Suorina kauppoina toteutettavilla avomarkkinaoperaatioilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joissa eurojärjestelmä ostaa tai myy vakuuskelpoisia omaisuuseriä suoraan markkinoilla. Suoria kauppvoja tehdään vain rakenteellisista syistä ja hienosäätötarkoituksessa.

Oikeudellinen luonne

Suorassa kaupassa omaisuuserien omistusoikeus siirtyy kokonaan myyjältä ostajalle, eikä kauppaan liity omistusoikeuden siirron palautusta. Suorat kaupat perustuvat kaupan kohteena olevaa velkasitoumusta koskeviin markkinakäytäntöihin.

Hintaehdot

Hinnoittelussa eurojärjestelmä noudattaa sitä kaupan kohteena olevia velkasitoumuksia koskevaa markkinakäytäntöä, joka on laajimmin hyväksytty.

Muut ominaisuudet

Eurojärjestelmän suorien kauppojen ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä likviditeettiä (suorat ostot) tai vähentää likviditeettiä (suorat myynnit).
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan kahdenvälisinä kauppoina (ks. kohta 5.2).
- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse suorat hienosäätöoperaatiot).
- Suoriin kauppoihin osallistuvien vastapuolten joukkoa ei rajoiteta ennalta.
- Suoria kauppoja tehdään vain jälkimarkkinakelpoisilla omaisuuserillä (ks. luku 6).

3.3. EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku

Välinetyyppi

EKP voi laskea liikkeeseen velkasitoumuksia, kun se pyrkii vaikuttamaan eurojärjestelmän rakenteelliseen asemaan rahoitussektoriin nähden siten, että markkinoille luodaan likviditeettivaje (tai lisätään olemassa olevaa vajetta).

Oikeudellinen luonne

Sitoumukset ovat EKP:n velkasitoumuksia sitoumusten haltijoille. Sitoumukset lasketaan liikkeeseen arvo-osuuksina ja niitä säilytetään euroalueella sijaitsevilla arvopaperikeskuksissa. EKP ei aseta mitään rajoituksia velkasitoumusten siirtokelpoisuudelle. EKP:n velkasitoumuksia koskevat säännökset ilmenevät tarkemmin näiden velkasitoumusten ehdoista.

Korkoehdot

Sitoumukset lasketaan liikkeeseen diskontattuina, eli niiden emissiohintaa on nimellisarvoa alhaisempi, ja ne lunastetaan eräpäivänä nimellisarvostaan. Emissiohinnan ja lunastushinnan erotus on yhtä kuin korko, joka emissiohinnalle on kertynyt sovittu korkoprosentin mukaan sitoumuksen juoksuajalta. Korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on "todelliset päivät/360". Emissiohintaa lasketaan kehikossa 1 esitetyllä tavalla.

Muut ominaisuudet

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.
- Velkasitoumuksia voidaan laskea liikkeeseen säännöllisesti tai satunnaisesti.
- Velkasitoumusten maturiteetti on lyhyempi kuin 12 kuukautta.
- Velkasitoumuksia lasketaan liikkeeseen vakiohuutokaupoilla (ks. kohta 5.1).
- Kansalliset keskuspankit tarjoavat velkasitoumukset ostettaviksi, ja ne selvitetään hajautetusti.
- Kaikki vastapuolet, jotka täyttävät yleiset kelpoisuusvaatimukset (ks. kohta 2.1), voivat tehdä EKP:n velkasitoumusten ostoa koskevia huutokaupparjouksia.

KEHIKKO 1

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku

Emissiohintaa on:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_1 \times D}{36\,000}}$$

Tässä

N = Velkasitoumuksen nimellisarvo

r_1 = Korko (%)

D = Velkasitoumuksen maturiteetti (pv)

P_T = Velkasitoumuksen emissiohintaa

3.4. Valuuttaswapit

Väline tyyppi

Rahapoliittisissa valuuttaswapeissa euroja ostetaan ja myydään samanaikaisin avista- ja termiinkaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan. Valuuttaswapeja käytetään hienosäätötarkoituksessa, pääasiassa markkinoiden likviditeetin hallintaan ja korkojen säätelyyn.

Oikeudellinen luonne

Rahapoliittisilla valuuttaswapeilla tarkoitetaan operaatioita, joissa eurojärjestelmä ostaa (tai myy) euroja avistakaupoin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myy (tai ostaa) eurot takaisin termiinkaupoin tiettyinä takaisinostopäivinä. Valuuttaswapien ehdot täsmennetään asianomaisen kansallisen keskuspankin (tai EKP:n) soveltamissa sopimuksissa.

Valuuttaa ja vaihtokurssia koskevat ehdot

Tavallisesti eurojärjestelmän operaatiot toteutetaan vain laajan kaupankäynnin kohteena olevilla valuutoilla vakiintunutta markkinakäytäntöä noudattaen. Kussakin valuuttaswap-operaatiossa eurojärjestelmä ja vastapuolet sopivat kaupassa sovellettavista swap-pisteistä. Swap-pisteet tarkoittavat termiinkaupan vaihtokurssin ja avistakaupan vaihtokurssin välistä eroa. Euron ja ulkomaan valuutan väliset swap-pisteet noteerataan yleisten markkinakäytäntöjen mukaan. Valuuttaswapien vaihtokurssia koskevat ehdot esitetään kehiössä 2.

Muut ominaisuudet

Valuuttaswapien ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Ne voivat lisätä tai vähentää likviditeettiä.
- Niiden toteuttamistiheyttä ei ole vakioitu.
- Niissä sovellettavaa maturiteettiä ei ole vakioitu.
- Ne toteutetaan pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina (ks. luku 5).
- Ne toteutetaan yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, toteuttaako EKP poikkeustilanteissa itse kahdenväliset valuuttaswapit).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 ja liitteessä 3 esitetyn perusteiden valita rajoitetun määrän vastapuolia osallistumaan valuuttaswapeihin.

KEHIKKO 2

VALUUTTASWAPIT

S = Euron (EUR) ja ulkomaan valuutan ABC (ABC) välinen avistavaihtokurssi (valuuttaswapin kaupantekopäivänä)

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = Euron ja ulkomaan valuutan ABC välinen termiinivaihtokurssi swapin takaisinostopäivänä (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = Euron ja ulkomaan valuutan ABC väliset termiinipisteet swapin takaisinostopäivänä (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.)$ = Valuutan avistamäärä; $N(.)_M$ on valuutan termiinimäärä:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{tai} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{tai} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

3.5. Määräaikaistalletusten kerääminen

Välinetyyppi

Eurojärjestelmä voi tarjota vastapuolille mahdollisuutta tehdä korollisia määräaikaistalletuksia vastapuolen sijoittautumisjäsenvaltion kansalliseen keskuspankkiin. Määräaikaistalletuksia kerätään vain hienosäätötarkoituksessa markkinoiden likviditeetin vähentämiseksi.

Oikeudellinen luonne

Vastapuolilta kerättävät talletukset ovat määräaikaaisia, ja niiden korko on kiinteä. Kansalliset keskuspankit eivät anna talletusten vastineeksi vakuuksia.

Korkoehdot

Talletusten korko on yksinkertainen korko, jonka laskukäytäntönä on "todelliset päivät/360". Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

Muut ominaisuudet

Määräaikaistalletusten ominaisuudet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Talletuksia kerätään likviditeetin vähentämiseksi.
- Talletusten keräystiheyttä ei ole vakioitu.
- Talletusten maturiteettia ei ole vakioitu.
- Talletukset kerätään yleensä pikahuutokaupoilla, mutta myös kahdenvälisiä kauppvoja voidaan tehdä (ks. luku 5).
- Talletuksia kerätään yleensä hajautetusti kansallisissa keskuspankeissa (EKP:n neuvosto voi päättää, kerääkö EKP poikkeustilanteissa itse määräaikaistalletuksia ⁽⁵⁾ kahdenvälisillä kaupoilla).
- Eurojärjestelmä voi kohdassa 2.2 esitetyin perustein valita rajoitetun määrän vastapuolia, joilta se kerää määräaikaistalletuksia.

⁽⁵⁾ Määräaikaistalletuksia pidettäisiin kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä niissäkin tapauksissa, joissa EKP toteuttaisi nämä operaatiot keskitetysti.

LUKU 4

MAKSUVALMIUSJÄRJESTELMÄ

4.1. Maksuvalmiusluotto

Välinetyyppi

Maksuvalmiusluottoon oikeutetut vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta ennakolta määrättyllä korolla yön yli -likviditeettiä vakuuskelpoisia omaisuuseriä vastaan (ks. luku 6). Maksuvalmiusluotolla pyritään tyydyttämään vastapuolten tilapäiset likviditeettitarpeet. Tavallisesti maksuvalmiusluoton korko muodostaa yön yli -markkinakoron ylärajan. Maksuvalmiusluoton ehdot ovat samat koko euroalueella.

Oikeudellinen luonne

Kansalliset keskuspankit voivat antaa likviditeettiä maksuvalmiusluottoina yön yli -takaisinostosopimuksilla. Tällöin omaisuuserän omistusoikeus siirtyy velkojalle ja osapuolet sopivat vastakkaisesta operaatiosta, jolla omaisuuserä siirretään takaisin velalliselle seuraavana pankkipäivänä. Likviditeettiä voidaan antaa myös vakuudellisina yön yli -luottoina, jolloin velkoja saa omaisuuserän vakuudeksi, mutta sen omistusoikeus pysyy velallisella, ellei velkasitoumus jää täyttämättä. Takaisinostosopimusten ehdot täsmennetään kunkin kansallisen keskuspankin soveltamissa sopimuksissa. Vakuudelliseen luottoon perustuvissa järjestelyissä otetaan huomioon ne eri jäsenvaltioissa sovellettavat erilaiset menettelyt ja muodollisuudet, joilla luodaan oikeus vakuuteen (pantti, oikeuden luovutus tai kiinnitys) ja sen realisoimiseen.

Luoton käytön edellytykset

Maksuvalmiusluottoa voivat saada laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Luoton myöntää laitoksen sijoittautumisjäsenvaltion kansallinen keskuspankki. Maksuvalmiusluottoa myönnetään vain niinä päivinä, joina asianomainen kansallinen reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä (RTGS-järjestelmä) ja kyseinen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä tai -järjestelmät ovat toiminnassa.

Kunkin pankkipäivän päättyessä vastapuolten selvitystileillä kansallisissa keskuspankeissa olevat päivänsisäiset nettovelat katsotaan automaattisesti pyynnöksi saada maksuvalmiusluottoa. Menettelyt, joita sovelletaan maksuvalmiusluoton käyttöön päivän päättyessä, esitetään kohdassa 5.3.3.

Vastapuoli voi saada maksuvalmiusluottoa myös toimittamalla pyynnön sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliseen keskuspankkiin. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 30 minuuttia TARGET-järjestelmän varsinaisen sulkemisajan jälkeen ⁽¹⁾ ⁽²⁾. TARGET-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Määräaika, johon mennessä maksuvalmiusluottoa voi pyytää, pidennetään vielä 30 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyyntöä tulee mainita luoton määrä ja eritellä vakuusmateriaali, jos luoton vakuudeksi tarvittavia omaisuuseriä ei ole ennakolta talletettu kansalliseen keskuspankkiin.

Riittävien vakuuksien vaatimusta lukuun ottamatta maksuvalmiusluottona myönnettävien varojen määrää ei rajoiteta.

Maturiteetti ja korkoehdot

Maksuvalmiusluotto on yön yli -luottoa. TARGET-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten luoton takaisinmaksu veloitetaan seuraavana sellaisena päivänä, jona asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä ja kyseinen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä tai -järjestelmät ovat toiminnassa, heti näiden järjestelmien avautuessa.

⁽¹⁾ Joissakin jäsenvaltioissa kansallinen keskuspankki (tai jotkin sen haarakonttorit) eivät välttämättä ole avoinna rahapoliittisten operaatioiden suorittamista varten kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä kansallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan maksuvalmiusluoton käyttöön näinä päivinä.

⁽²⁾ Päivät, joina TARGET-järjestelmä pidetään kiinni, ilmoitetaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta talletusten koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä "todelliset päivät/360". EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä ⁽³⁾ ⁽⁴⁾. Maksuvalmiusluoton korko maksetaan luoton takaisinmaksun yhteydessä.

Käytön keskeyttäminen

Maksuvalmiusluottoa myönnettäessä on aina noudatettava EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapoliittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa maksuvalmiusluoton ehtoja tai keskeyttää luoton myöntämisen.

4.2. Talletusmahdollisuus

Välinetyyppi

Vastapuolet voivat tehdä yön yli -talletuksia kansallisiin keskuspankkeihin. Talletuksille maksetaan ennakolta määrättyä korkoa. Talletusten korko muodostaa yleensä yön yli -markkinakoron alarajan. Talletusten ehdot ovat samat koko euroalueella ⁽⁵⁾.

Oikeudellinen luonne

Vastapuolilta otettaville yön yli -talletuksille maksetaan kiinteää korkoa. Vastapuolille ei anneta talletusten vastineeksi vakuuksia.

Käytön edellytykset ⁽⁶⁾

Talletusmahdollisuutta voivat käyttää laitokset, jotka täyttävät kohdassa 2.1 esitetyt vastapuolten yleiset kelpoisuusvaatimukset. Laitos voi käyttää talletusmahdollisuutta sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisen keskuspankin kautta. Talletusmahdollisuutta voi käyttää vain niinä päivinä, joina asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä on toiminnassa.

Tehdäkseen talletuksen vastapuolen on toimitettava talletuspyyntö sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselle keskuspankille. Jotta kansallinen keskuspankki voisi käsitellä pyynnön samana päivänä, sen on saatava pyyntö viimeistään 30 minuuttia TARGET-järjestelmän varsinaisen sulkemisajan jälkeen. TARGET-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa) ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾. Määraaika, johon mennessä talletusmahdollisuuden käyttöä koskevia pyyntöjä voi esittää, pidennetään vielä 30 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona. Pyyntöissä on mainittava talletettava määrä.

Vastapuolen tekemien talletusten määrää ei rajoiteta.

Maturiteetti ja korkoehdot

Talletukset ovat yön yli -talletuksia. TARGET-järjestelmään suoraan osallistuvien vastapuolten talletukset erääntyvät seuraavana sellaisena päivänä, jona asianomainen kansallinen RTGS-järjestelmä on toiminnassa, heti järjestelmän avautuessa.

⁽³⁾ Tässä asiakirjassa "eurojärjestelmän pankkipäivällä" tarkoitetaan mitä tahansa sellaista päivää, jolloin EKP ja ainakin yksi kansallinen keskuspankki ovat avoinna eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten.

⁽⁴⁾ Päätöksen korkojen muuttamisesta tekee EKP:n neuvosto. Korkopäätökset tehdään tavallisesti rahapolitiikan virityksen arvioinnin yhteydessä (kunkin kuukauden ensimmäisessä kokouksessa), ja ne tulevat voimaan vasta seuraavan vähimmäisvarantojen pitoajanjakson alussa.

⁽⁵⁾ Euroalueen maiden välillä voi olla toiminnallisia eroavuuksia, jotka johtuvat kansallisten keskuspankkien tilien rakenteiden eroista.

⁽⁶⁾ Koska kansallisten keskuspankkien tilien rakenteet poikkeavat toisistaan, EKP saattaa myöntää kansallisille keskuspankeille luvan soveltaa hieman tässä kuvastusta poikkeavia talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiä. Kansalliset keskuspankit antavat tietoja kaikista soveltamistaan poikkeuksista tässä asiakirjassa kuvattuihin talletusmahdollisuuden käytön edellytyksiin.

⁽⁷⁾ Ks. tämän luvun alaviite 1.

⁽⁸⁾ Ks. tämän luvun alaviite 2.

Eurojärjestelmä ilmoittaa ennakolta talletusten koron, joka lasketaan yksinkertaisena korkona noudattaen laskukäytäntöä "todelliset päivät/360". EKP voi muuttaa korkoa milloin tahansa, ja muutos tulee voimaan aikaisintaan seuraavana eurojärjestelmän pankkipäivänä ⁽⁹⁾. Korko maksetaan talletuksen erääntyessä.

Käytön keskeyttäminen

Talletusmahdollisuus voidaan myöntää vain noudattaen EKP:n tavoitteita ja yleisiä rahapoliittisia näkökohtia. EKP voi milloin tahansa muuttaa talletusten ehtoja tai keskeyttää niiden käytön.

⁽⁹⁾ Ks. tämän luvun alaviite 4.

LUKU 5

MENETTELYT

5.1. Huutokaupat

5.1.1. Yleistä

Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot toteutetaan yleensä huutokauppoina. Näihin huutokauppoihin sisältyy kuusi vaihetta, jotka esitetään kehikossa 3.

Eurojärjestelmä erottelee kaksi huutokauppatyyppiä: vakio- ja pikahuutokaupat. Menettelyt ovat kummassakin huutokauppatyyppissä samat lukuun ottamatta kaupan toteutukseen kuluva aikaa ja vastapuolien määrää.

Vakiohuutokaupat

Vakiohuutokaupoissa kaupan tulos vahvistetaan viimeistään 24 tunnin kuluttua siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin (tarjousten jättämisen määräajan ja huutokaupan tuloksen ilmoittamisen välinen aika on tällöin noin kaksi tuntia). Kuviosta 1 nähdään vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu pääpiirteittäin. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja.

Perusrahoitusoperaatiot, pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot (suoria kauppia lukuun ottamatta) toteutetaan aina vakiohuutokauppoina. Kohdassa 2.1 mainitut yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävät vastapuolet voivat osallistua vakiohuutokauppoihin.

Pikahuutokaupat

Pikahuutokaupat toteutetaan yleensä puolentoista tunnin kuluessa siitä, kun huutokaupasta ilmoitettiin, ja huutokaupan tulokset vahvistetaan välittömästi niiden julkaisun jälkeen. Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu ilmenee kuviosta 2. EKP voi tarvittaessa muuttaa yksittäisten operaatioiden aikatauluja. Pikahuutokauppoja käytetään ainoastaan hienosäätöoperaatioiden toteutuksessa. Eurojärjestelmä saattaa kohdassa 2.2 mainittujen kriteerien ja menettelytapojen perusteella valita pikahuutokauppoihin suppeamman vastapuolijoukon kuin vakiohuutokauppoihin.

Kiinteä- ja vaihtuvakorkoiset huutokaupat

Eurojärjestelmällä on mahdollisuus tehdä joko kiinteäkorkoisia (määrähuutokauppa) tai vaihtuvakorkoisia (korko- huutokauppa) huutokauppoja. Kiinteäkorkoisessa huutokaupassa EKP määrää koron etukäteen ja osallistuvat vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä, jolla ne haluavat tehdä kaupan kiinteällä korolla ⁽¹⁾. Vaihtuvakorkoisessa huutokaupassa vastapuolet tekevät tarjouksen rahamäärästä ja koroista, joilla ne haluavat tehdä kauppia kansallisten keskuspankkien kanssa ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kiinteäkorkoisissa valuuttaswaphuutokaupoissa EKP määrää operaation swap-pisteet ja vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä, jonka ne haluavat myydä (ja ostaa takaisin) tai ostaa (ja myydä takaisin) näillä pisteillä.

⁽²⁾ Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswaphuutokaupoissa vastapuolet antavat tarjouksen kiinteänä pidettävästä valuutan määrästä ja swap-pistetarjouksen, jolla ne haluavat tehdä kaupan.

KEHIKKO 3

HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTUSVAIHEET

- Vaihe 1. Huutokaupasta ilmoittaminen
- EKP:n ilmoitus julkisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta
 - Kansallisten keskuspankkien ilmoitus kansallisten sähköisten markkinainformaatiojärjestelmien kautta ja suoraan yksittäisille vastapuolille (jos katsotaan tarpeelliseksi)
- Vaihe 2. Huutokaupparjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet
- Vaihe 3. Tarjousten kokoaminen eurojärjestelmässä
- Vaihe 4. Likviditeetin jakaminen ja huutokaupan tulosten ilmoittaminen
- EKP:n päätös jako-osuuksista
 - Myönnettyjen osuuksien ilmoittaminen
- Vaihe 5. Huutokaupan tulosten vahvistaminen vastapuolille
- Vaihe 6. Huutokauppaan liittyvät maksut ja toimitukset (ks. kohta 5.3)

5.1.2. *Huutokauppakalenteri*

Perus- ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Perus- ja pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan eurojärjestelmän julkaiseman ohjeellisen kalenterin mukaan ⁽³⁾. Kalenteri julkaistaan vähintään kolme kuukautta ennen sen vuoden alkua, jona se on voimassa. Perus- ja pitempi aikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät ilmenevät taulukosta 2. EKP:n tavoitteena on varmistaa, että kaikkien jäsenvaltioiden vastapuolet voivat osallistua perus- ja pitempi aikaisiin rahoitusoperaatioihin. Tämän vuoksi EKP ottaa kalenterin laadinnassa jäsenvaltioiden kansalliset vapaapäivät huomioon tekemällä tarvittavat muutokset normaaliin aikatauluun.

Rakenteelliset operaatiot

Vakiohuutokaupoilla tehtyjä rakenteellisia operaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. Niitä tehdään ja selvitetään kuitenkin yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat ns. KKP-pankkipäiviä ⁽⁴⁾ kaikissa jäsenvaltioissa.

Hienosäätöoperaatiot

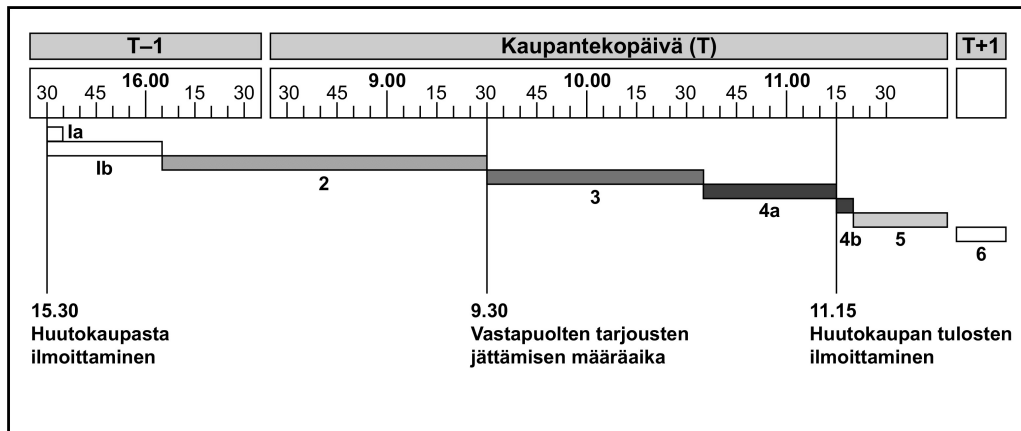
Hienosäätöoperaatioita ei toteuteta ennalta laaditun kalenterin mukaan. EKP voi tehdä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivä ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

⁽³⁾ Eurojärjestelmän huutokauppakalenteri julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) ja myös eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

⁽⁴⁾ Tässä asiakirjassa termi "KKP-pankkipäivä" tarkoittaa päivää, jona tietyn jäsenvaltion kansallinen keskuspankki on avoinna eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakonttorit voivat olla kiinni joinakin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen vastapuolille järjestelyistä, joita tullaan soveltamaan näitä haarakonttoreita koskeissa transaktioissa.

KUVIO 1

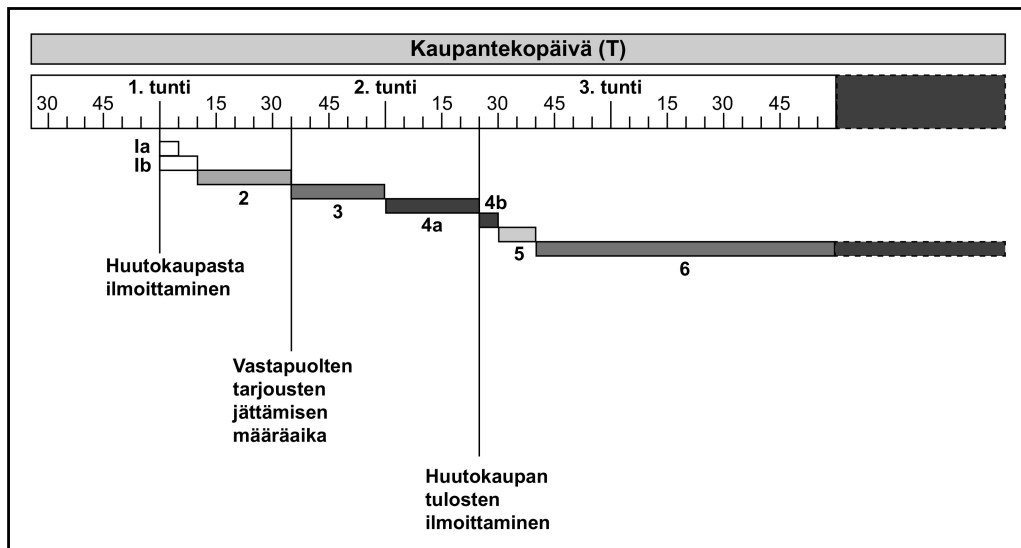
Vakiohuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu (kellonajat EKP:n aikaa
[Keski-Euroopan aikaa])

Huom. Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

KUVIO 2

Pikahuutokauppojen toteutusvaiheiden normaali aikataulu

Huom. Numerot viittaavat kehikossa 3 määriteltyihin toteutusvaiheisiin.

Taulukko 2

Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden normaalit kaupantekopäivät

Operaation tyyppi	Normaali kaupantekopäivä (T)
Perusrahoitusoperaatiot	Joka tiistai
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Kunkin kalenterikuukauden viimeinen keskiviikko ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Joulunpyhien vuoksi joulukuun operaatiota aikaistetaan yleensä viikolla edellisviikon keskiviikkoon.

5.1.3. Huutokaupoista ilmoittaminen

Eurojärjestelmän vakiohuutokaupoista ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Lisäksi kansalliset keskuspankit voivat ilmoittaa huutokaupoista suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä tällaisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julkinen huutokauppailmoitus sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi (likviditeetin lisääminen tai vähentäminen ja käytettävän rahapoliittisen instrumentin tyyppi)
- operaatiossa sovellettava maturiteetti
- huutokaupan tyyppi (kiinteä- vai vaihtuvakorkoinen)
- toteutustapa ("hollantilainen" vai "amerikkalainen" huutokauppa, kuten kohdassa 5.1.5 määritellään)
- operaation tavoiteltu volyyymi (yleensä vain pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa)
- kiinteä huutokauppakorko/hinta/swap-piste (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- pienin tai suurin hyväksyttävä korko/hinta/swap-piste (soveltuvin osin)
- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- käytettävät valuutat ja valuutta, jonka määrä pidetään kiinteänä (valuuttaswapeissa)
- tarjousten laskemisessa käytettävä viitteellinen avistavaluuttakurssi (valuuttaswapeissa)
- tarjouksen yläraja (jos se on asetettu)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- tarjousten jättämisen määräaika
- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa).

Koska tavoitteena on tukea hienosäätöoperaatioiden avoimuutta, eurojärjestelmän pikahuutokaupoista ilmoitetaan yleensä julkisesti etukäteen. Poikkeustapauksissa EKP saattaa kuitenkin jättää ilmoittamatta pikahuutokaupoista julkisesti etukäteen. Pikahuutokaupoista ilmoitetaan noudattaen samaa menettelyä kuin vakiohuutokaupoissa. Riippumatta siitä, ilmoitetaanko pikahuutokaupasta julkisesti vai ei, kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä valittuihin vastapuoliin.

5.1.4. Huutokaupparjousten valmisteluun ja tekoon liittyvät vastapuolien toimenpiteet

Vastapuolien tarjousten tulee olla muodoltaan kansallisten keskuspankkien kyseistä operaatiota varten toimittaman pro forma -mallitarjouksen mukaisia. Tarjoukset tulee toimittaa sen jäsenvaltion kansalliselle keskuspankille, jossa laitoksella on toimipaikka (hallinnollinen päätoimipaikka tai sivukonttori). Laitoksen tarjoukset voi antaa vain yksi toimipaikka (joko hallinnollinen päätoimipaikka tai määrätty sivukonttori) kussakin jäsenvaltiossa.

Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa vastapuolten on ilmoitettava tarjouksissaan rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa ⁽⁵⁾.

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa vastapuolet voivat tehdä tarjouksia kymmenellä eri korko-/hinta-/swap-pistetasolla. Niiden on kussakin tapauksessa ilmoitettava rahamäärä, jolla ne haluavat käydä kauppaa kansallisten keskuspankkien kanssa, ja vastaava korko ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾. Korkotarjous on ilmoitettava prosenttiyksikön sadasosan kerrannaisina. Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswap-huutokaupoissa swap-pisteet noteerataan vakiintuneiden markkinakäytäntöjen mukaan ja korkotarjous on ilmoitettava swap-pisteen sadasosan kerrannaisina.

Perusrahoitusoperaatioissa vähimmäistarjouksen määrä on 1 000 000 euroa. Tämän määrän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 100 000 euron kerrannaisina. Hienosäätö- ja rakenteellisiin operaatioihin sovelletaan samaa vähimmäistarjousmäärää ja kerrannaista. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korko-/hinta-/swap-pistetarjoukseen.

Pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa kukin kansallinen keskuspankki määrittää 10 000 ja 1 000 000 euron välille asetettavan vähimmäistarjousmäärän. Tämän määritetyn vähimmäistarjousmäärän ylittävät tarjoukset on ilmoitettava 10 000 euron kerrannaisina. Vähimmäistarjousmäärää sovelletaan kuhunkin yksittäiseen korkotarjoukseen.

EKP voi asettaa tarjouksille ylärajan estääkseen suhteettoman suuret tarjoukset. Maininta tarjouksen mahdollisesta ylärajasta sisältyy aina julkiseen huutokauppailmoitukseen.

Vastapuolten edellytetään aina pystyvän kattamaan niille huutokaupassa jaetun määrän riittävällä määrällä vakuuskelpoisia omaisuuseriä ⁽⁸⁾. Kunkin kansallisen keskuspankin soveltamat sopimukset tai säännöt antavat mahdollisuuden määrätä rangaistuksia, jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia tai rahaa huutokaupassa sen osuudeksi tulleen määrän katteeksi.

Tarjoukset voidaan peruuttaa ennen kuin niiden jättämisen määräaika on päättynyt. Huutokauppailmoituksessa mainitun tarjousten jättämisen määräajan jälkeen annetut tarjoukset katsotaan pätemättömiksi. Kansalliset keskuspankit ratkaisevat, onko määräaika noudatettu. Kansalliset keskuspankit hylkäävät kaikki vastapuolen tarjoukset, jos tarjouksen kokonaismäärä ylittää EKP:n määräämän ylärajan. Ne hylkäävät myös vähimmäistarjousmäärän alittavat tarjoukset sekä tarjoukset, jotka alittavat pienimmän hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen tai ylittävät suurimman hyväksyttävän koron, hinnan tai swap-pisteen. Ne voivat myös hylätä tarjoukset, jotka ovat epätäydellisiä tai eivät täytä pro forma -mallitarjouksen vaatimuksia. Jos tarjous hylätään, asianomainen kansallinen keskuspankki tiedottaa vastapuolelle päätöksestään ennen huutokaupan toteuttamista.

⁽⁵⁾ Kiinteäkorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa.

⁽⁶⁾ EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlaskun osalta EKP voi päättää, että tarjoukset on ilmoitettava hinnan eikä koron muodossa. Tällöin hinta ilmoitetaan prosentteina nimellisarvosta.

⁽⁷⁾ Vaihtuvakorkoisissa valuuttaswapeissa vastapuolen on ilmoitettava kiinteänä pidettävä valuutan määrä, jolla se haluaa käydä kauppaa eurojärjestelmän kanssa, ja vastaava swap-pistetarjous.

⁽⁸⁾ Tai toimittamaan riittävän määrän rahaa suorittaakseen osuutensa likviditeettiä vähentävässä operaatioissa.

5.1.5. Huutokaupan toteuttamismenettelyt

Kiinteäkorkoiset huutokaupat

Kiinteäkorkoinen huutokauppa toteutetaan siten, että vastapuolilta saadut tarjoukset lasketaan yhteen, ja jos tarjousten yhteismäärä ylittää jaettavan likviditeetin määrän, tarjoukset hyväksytään jaettavan määrän suhteessa tarjousten yhteismäärään (ks. kehikko 4). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon. Kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa EKP voi kuitenkin päättää jonkin tietyn vähimmäismäärän tai -osuuden jakamisesta kullekin tarjouksentekijälle.

KEHIKKO 4

KIINTEÄKORKOISTEN HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

$$\text{Jaettava määrä prosentteina on } all\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Vastapuolelle i jaettava määrä on $all_i = all\% \times (a_i)$

Tässä

A = jaettava kokonaismäärä

n = vastapuolten lukumäärä

a_i = vastapuolen i tarjous

$all\%$ = jaettava määrä prosentteina

all_i = vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Vaihtuvakorkoiset euromääräiset huutokaupat

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset euromääräiset huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan laskevaan järjestykseen. Ensin hyväksytään ne tarjoukset, joissa korkotaso on korkein, ja tätä alemmat korkotarjoukset hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan jaettu. Jos alimmalla hyväksyttävällä korolla (marginaalikorolla) tehtyjen tarjousten määrä ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaalikorkoisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset huutokaupat (joita käytetään laskettaessa liikkeeseen velkasitoumuksia ja kerättäessä määräaikaistalletuksia) toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan koron mukaan nousevaan järjestykseen (tai hinnan mukaan laskevaan järjestykseen). Tarjoukset, joissa korkotaso on alin (korkein hinta), hyväksytään ensin. Tätä korkeammat korkotarjoukset (alemmat hintatarjoukset) hyväksytään koron mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes likviditeetti on kokonaan sidottu. Jos niiden tarjousten yhteismäärä, joissa on ollut korkein hyväksyttävä korko tai alin hyväksyttävä hinta (marginaalikorko/-hintaa), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, tämä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaalikorkoisten/-hintaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehikko 5). Velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään velkasitoumusten denominaation kerrannaiseen. Muissa likviditeettiä vähentävissä operaatioissa kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa EKP voi päättää kullekin hyväksytyyn tarjoukseen tekijälle jaettavasta vähimmäismäärästä.

KEHIKKO 5

VAIHTUVAKORKOISTEN EUROMÄÄRÄISTEN HUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

(Esimerkissä on kyse korkotarjouksesta.)

Marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$\text{all}\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Vastapuolelle i marginaalikoron mukaan jaettava määrä on

$$\text{all}(r_m)_i = \text{all}\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä on

$$\text{all}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + \text{all}(r_m)_i$$

Tässä

A = jaettava kokonaismäärä

 r_s = vastapuolten korkotarjous s

n = vastapuolten lukumäärä

 $a(r_s)_i$ = vastapuolen i tarjous korolla s (r_s) $a(r_s)$ = tarjousten kokonaismäärä korolla s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

 r_m = marginaalikorko $r_1 \geq r_s \geq r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa, $r_m \geq r_s \geq r_1$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa, r_{m-1} = marginaalikorkoa edeltävä korko (viimeinen korko, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan), $r_{m-1} > r_m$ likviditeettiä lisäävässä huutokaupassa, $r_m > r_{m-1}$ likviditeettiä vähentävässä huutokaupassa, $\text{all}\%(r_m)$ = marginaalikoron mukaan jaettava määrä prosentteina $\text{all}(r_s)_i$ = vastapuolelle i jaettava määrä korolla s all_i = vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

Vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat

Likviditeettiä lisäävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen nousevaan järjestykseen ⁽⁹⁾. Ensinnäkin hyväksytään ne tarjoukset, joissa on alimmatswap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä korkeammat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on jaettu. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut ylin hyväksyttävä swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehiikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

Likviditeettiä vähentävät vaihtuvakorkoiset valuuttaswap-huutokaupat toteutetaan siten, että tarjoukset asetetaan swap-pistetarjousten mukaiseen laskevaan järjestykseen. Ensimmäisiksi hyväksytään ne tarjoukset, joissa on ylimmät swap-pisteet, ja tarjoukset, joissa swap-pisteet ovat tätä alemmat, hyväksytään swap-pisteiden suuruuden mukaan määräytyvässä järjestyksessä, kunnes koko kiinteä valuutan määrä on käytetty. Jos niiden tarjousten yhteenlaskettu määrä, joissa on ollut alin hyväksyttävä swap-piste (marginaaliswap-piste), ylittää jäljellä olevan jaettavan määrän, määrä jaetaan tarjousten kesken jäljellä olevan jaettavan määrän suhteessa marginaaliswap-pisteen mukaisten tarjousten kokonaismäärään (ks. kehiikko 6). Kullekin vastapuolelle jaettava määrä pyöristetään lähimpään euroon.

⁽⁹⁾ Swap-pistetarjoukset asetetaan nousevaan järjestykseen sen mukaan, ovatko swap-pisteet miinus- vai plusmerkkiset, mikä taas riippuu siitä, onko ulkomaan valuutan ja euron välinen korkoero positiivinen vai negatiivinen. Jos swapin maturiteetin mukainen ulkomaan valuutan korko on korkeampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on positiivinen (euron termiinkurssi on korkeampi kuin avistakurssi). Jos ulkomaan valuutan korko on matalampi kuin vastaava eurokorko, swap-pistetarjous on negatiivinen (euron termiinkurssi on matalampi kuin avistakurssi).

Huutokauppatyypit

Vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa eurojärjestelmä voi käyttää joko yksi- tai monikorkoista huutokauppamenettelyä. Yksikorkoisessa huutokauppamenettelyssä (hollantilainen huutokauppa) kaikkien hyväksytyjen tarjousten korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin marginaalikorko/-hinta/-swap-piste (eli se, jolla koko jaettava määrä jaetaan). Monikorkoisessa huutokauppamenettelyssä (amerikkalainen huutokauppa) hyväksytyt korko/hinta/swap-piste on yhtä kuin kunkin yksittäisen tarjouksen korko/hinta/swap-piste.

KEHIKKO 6

VAIHTUVAKORKOISTEN VALUUTTASWAPHUUTOKAUPPOJEN TOTEUTTAMINEN

Marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina on

$$\text{all}(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Vastapuolelle i marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä on

$$\text{all}(\Delta_m)_i = \text{all}(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä on

$$\text{all}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + \text{all}(\Delta_m)_i$$

Tässä

A = jaettava kokonaismäärä

Δ_s = vastapuolten tarjous swap-pisteellä s

n = vastapuolten lukumäärä

$a(\Delta_s)_i$ = vastapuolen i tarjous swap-pisteellä s (Δ_s)

$a(\Delta_s)$ = tarjousten kokonaismäärä swap-pisteellä s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = marginaaliswap-pistetarjous

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa,

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa,

Δ_{m-1} = marginaaliswap-pisteellä annettua tarjousta edeltävä swap-pistetarjous (viimeinen swap-piste, jolla tarjoukset hyväksytään kokonaisuudessaan),

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ likviditeettiä lisäävissä valuuttaswapeissa,

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ likviditeettiä vähentävissä valuuttaswapeissa,

$\text{all}(\Delta_m)$ = marginaaliswap-pisteen mukaan jaettava määrä prosentteina

$\text{all}(\Delta_s)_i$ = vastapuolelle i jaettava määrä swap-pisteellä s

all_i = vastapuolelle i jaettava kokonaismäärä

5.1.6. Huutokaupan tulosten ilmoittaminen

Vakio- ja pikahuutokauppojen tulokset ilmoitetaan julkisesti sähköisiä markkinainformaatiojärjestelmiä käyttäen. Kansalliset keskuspankit voivat myös ilmoittaa huutokaupan tuloksesta suoraan niille vastapuolille, joilla ei ole yhteyttä sähköisiin markkinainformaatiojärjestelmiin. Julkinen ilmoitus huutokaupan tuloksesta sisältää yleensä seuraavat tiedot:

- huutokaupan viitenumero
- huutokaupan päivämäärä
- operaation tyyppi
- operaatiossa sovellettava maturiteetti

- eurojärjestelmän vastapuolten tekemien tarjousten yhteismäärä
- tarjoajien lukumäärä
- käytettävät valuutat (valuuttaswapeissa)
- jaettu kokonaismäärä
- jaettu määrä prosentteina (kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa)
- avistakurssi (valuuttaswapeissa)
- hyväksytyt marginaalikorko/-hinta/-swap-piste ja marginaalikorolla/-hinnalla/-swap-pisteellä jaettu määrä prosentteina (vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa)
- minimitarjouskorko, maksimitarjouskorko ja hyväksytyjen tarjousten painotettu keskikorko (monikorkoisissa huutokauppanennettelyssä)
- operaation alkamis- ja eräpäivä (soveltuvin osin) tai instrumentin arvo- ja eräpäivä (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- pienin yksittäiselle vastapuolelle jaettava määrä (jos se on asetettu)
- pienin jako-osuus (jos se on asetettu)
- velkasitoumusten denominaatio (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa)
- liikkeeseenlaskun ISIN-koodi (velkasitoumusten liikkeeseenlaskuissa).

Kansalliset keskuspankit vahvistavat suoraan kullekin tarjouksia tehneelle vastapuolelle sen omaa osuutta koskevan huutokauppatuloksen.

5.2. Kahdenväliset kaupat

Yleistä

Kansalliset keskuspankit voivat toteuttaa operaatioita kahdenvälisillä kaupoilla⁽¹⁰⁾. Näitä voidaan käyttää hienosäättöoperaatioissa ja rakenteellisissa suorissa kaupoissa. Ne määritellään laajassa merkityksessä kaupoiksi, joissa eurojärjestelmä tekee kaupan yhden tai useamman vastapuolen kanssa ilman huutokauppaa. Kahdenvälisiä kauppoja on kahta tyyppiä: operaatioita, joissa eurojärjestelmä ottaa suoraan yhteyttä vastapuoliin, ja operaatioita, jotka toteutetaan arvopaperipörssien tai markkinavälittäjien kautta.

Suora yhteydenotto vastapuoliin

Kansalliset keskuspankit ottavat suoraan yhteyttä yhteen tai useaan kotimaiseen vastapuoleen, jotka valitaan kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien mukaan. Kansalliset keskuspankit päättävät EKP:n tarkkojen ohjeiden perusteella, ryhtyvätkö ne kauppoihin vastapuolien kanssa. Kaupat hoidetaan kansallisten keskuspankkien kautta.

Siinä tapauksessa, että EKP:n neuvosto päättäisi, että EKP (tai yksi tai muutama kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) voisi poikkeustapauksissa myös itse tehdä kahdenvälisiä kauppoja, operaatioiden menettelytapoja muutettaisiin sen mukaisesti. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) ottaisi suoraan yhteyttä yhteen tai useampaan euroalueella olevaan vastapuoleen, jotka on valittu kohdassa 2.2 määriteltyjen kriteerien perusteella. EKP (tai kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) päättäisi kauppoihin ryhtymisestä vastapuolten kanssa. Kaupat kuitenkin hoidettaisiin hajautetusti kansallisten keskuspankkien kautta.

Kahdenväliset operaatiot suoraan vastapuolen kanssa ovat mahdollisia käänteisoperaatioissa, suorissa kaupoissa, valuuttaswapeissa ja kerätessä määräraikaistalletuksia.

⁽¹⁰⁾ EKP:n neuvosto voi päättää, voiko EKP poikkeustapauksissa myös itse toteuttaa kahdenvälisiä hienosäättöoperaatioita.

Arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta toteutettavat operaatiot

Kansalliset keskuspankit voivat tehdä suoria kauppvoja arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta. Näiden operaatioiden vastapuolijoukkoa ei rajoiteta ennalta, ja niiden menettelytavat sopeutetaan vastaamaan kaupankäynnin kohteena olevien velkainstrumenttien markkinakäytäntöjä. EKP:n neuvosto päättää, voiko EKP (tai yksi tai useampi kansallinen keskuspankki EKP:n toimintayksikkönä) poikkeustapauksissa itse tehdä suoria hienosäätöoperaatioita arvopaperipörssien ja markkinavälittäjien kautta.

Kahdenvälisistä kaupoista ilmoittaminen

Kahdenvälisistä kaupoista ei yleensä ilmoiteta julkisesti etukäteen. EKP voi myös päättää olla ilmoittamatta kahdenvälisten kauppajen tuloksia julkisesti.

Kaupankäyntipäivät

EKP voi tehdä kahdenvälisiä hienosäätöoperaatioita kaikkina eurojärjestelmän pankkipäivinä. Operaatioihin osallistuvat vain sellaisten jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit, joissa kaupanteko-, suoritus- ja takaisinmaksupäivät ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä.

Suoria kahdenvälisiä rakenteellisia operaatioita tehdään ja selvitetään yleensä vain sellaisina päivinä, jotka ovat kansallisten keskuspankkien pankkipäiviä kaikissa jäsenvaltioissa.

5.3. Maksu- ja toimitusmenettelyt

5.3.1. Yleistä

Eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön tai avomarkkinaoperaatioihin osallistumiseen liittyvät maksetutapahtumat hoidetaan vastapuolten kansallisissa keskuspankeissa olevien tilien kautta (tai TARGET-järjestelmään osallistuvien pankkien tilien kautta). Maksut suoritetaan vasta operaatioon liittyvien omaisuuserien (tai omaisuuseriin liittyvien oikeuksien) lopullisen siirron jälkeen (tai siirtohetkellä). Operaatioon liittyvien omaisuuserien tulee siten joko olla ennalta talletettuina omaisuuden säilytystileillä kansallisissa keskuspankeissa, tai ne tulee toimittaa näihin kansallisiin keskuspankkeihin päivän aikana toimitus maksua vastaan -periaatteella. Omaisuuserät siirretään sellaisten arvopaperiselvitystilien kautta, joita vastapuolet pitävät EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävissä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmissä ⁽¹⁾. Vastapuolet, joilla ei ole omaisuuden säilytystiliä kansallisessa keskuspankissa tai arvopaperiselvitystiliiä EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, voivat siirtää vakuudet kirjeenvaihtajapankin arvopaperiselvitystilin tai omaisuuden säilytystilin kautta.

Maksu- ja toimitusmenettelyä koskevia tarkempia määräyksiä on kansallisten keskuspankkien (tai EKP:n) soveltamissa eri rahapolitiikan välineitä koskevissa sopimuksissa. Kansallisten keskuspankkien maksu- ja toimitusmenettelyt saattavat hieman poiketa toisistaan kansallisten lakien ja toimintatapojen erojen vuoksi.

Taulukko 3

Eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatioiden normaalit maksujen suorituspäivät ⁽¹⁾

Rahapolitiikan väline	Vakiohuutokauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä	Pikahuutokauppoina tai kahdenvälisinä kauppoina toteutettujen operaatioiden maksujen suorituspäivä
Käänteisoperaatiot	T + 1 ⁽²⁾	T
Suorat kaupat	—	Materiaaliin sovellettavan markkinakäytännön mukaan
Velkasitoumusten liikkeeseenlasku	T + 1	—
Valuuttaswapit	—	T, T + 1 tai T + 2
Määräaikaistalletusten kerääminen	—	T

⁽¹⁾ T tarkoittaa kaupantekopäivää. Maksujen suorituspäivä -merkinnät tarkoittavat eurojärjestelmän pankkipäiviä.

⁽²⁾ Jos perus- tai pitempiaikaisen rahoitusoperaation maksujen normaali suorituspäivä osuu kansalliseksi vapaapäiväksi, EKP voi käyttää muuta suorituspäivää, myös maksua ja toimitusta saman päivän arvolla. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden maksujen suorituspäivät ilmoitetaan etukäteen eurojärjestelmän huutokauppakalenterissa (ks. kohta 5.1.2).

⁽¹¹⁾ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

5.3.2. Avomarkkinaoperaatioiden maksu- ja toimitusmenettelyt

Vakiohuutokauppoina toteutettavissa avomarkkinaoperaatioissa (perusrahoitusoperaatiot, pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot ja rakenteelliset operaatiot) maksut ja toimitukset suoritetaan yleensä ensimmäisenä sellaisena kaupantekopäivän jälkeisenä päivänä, jona kaikki asianomaiset kansalliset RTGS-järjestelmät ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmät ovat avoinna. Eurojärjestelmän periaatteellisenä tavoitteena on hoitaa avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset samanaikaisesti kaikissa jäsenvaltioissa kaikkien niiden vastapuolten kanssa, jotka ovat toimittaneet riittävän vakuusmateriaalin. Toiminnallisten rajoitusten ja arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien teknisten ominaisuuksien takia avomarkkinaoperaatioiden maksujen suorituspäivän sisäisissä ajoituksissa voi kuitenkin ilmetä euroalueen sisäisiä eroja. Perus- ja pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden maksut suoritetaan yleensä samana päivänä, joka on edellisen maturiteetiltaan vastaavan pituisen operaation takaisinmaksupäivä.

Eurojärjestelmä pyrkii hoitamaan pikahuutokauppoina ja kahdenvälisinä kauppoina tehtyihin avomarkkinaoperaatioihin liittyvät maksut ja toimitukset kaupantekopäivänä. Toiminnallisista syistä eurojärjestelmä voi kuitenkin toisinaan käyttää näissä operaatioissa, erityisesti suorissa kaupoissa (sekä hienosäätö- että rakenteellisiin tarkoituksiin) ja valuuttaswapeissa, muita maksujen suorituspäiviä (ks. taulukko 3).

5.3.3. Pankkipäivän lopetukseen liittyvät toimet

Pankkipäivän lopetukseen liittyviä menettelytapoja on käsitelty tarkemmin kansallisiin RTGS-järjestelmiin ja TARGET-järjestelmään liittyvissä asiakirjoissa. TARGET-järjestelmän sulkemisaika on yleensä klo 18.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Sulkemisajan jälkeen maksumääräyksiä ei enää hyväksytä käsittelyyn kansallisissa RTGS-järjestelmissä, vaikka ennen sulkemisaikaa hyväksytyjen maksumääräysten käsittely jatkuu. Vastapuolten on jätettävä maksuvalmiusluoton tai talletusmahdollisuuden käyttöä koskevat pyyntönsä asianomaiselle kansalliselle keskuspankille viimeistään 30 minuutin kuluttua TARGET-järjestelmän varsinaisesta sulkemisajasta ⁽¹²⁾.

Hyväksytyjen vastapuolten selvitystileillä (kansallisissa RTGS-järjestelmissä) pankkipäivän päättyessä suoritettujen valvontaoperaatioiden jälkeen jäljelle jäävät negatiiviset saldot katsotaan automaattisesti pyynnöiksi saada maksuvalmiusluottoa (ks. kohta 4.1).

⁽¹²⁾ Tätä määräaikaa pidennetään vielä 30 minuuttia eurojärjestelmän viimeisenä pankkipäivänä kunakin vähimmäisarantojen pitoajan-jaksena.

LUKU 6

VAKUUSKELPOISET OMAISUUSERÄT

6.1. Yleistä

EKP:n perussäännön artiklan 18.1 mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla ostamalla ja myymällä omaisuuseriä suoran kaupoin tai takaisinostosopimuksin ja kaikkien eurojärjestelmän luotto-operaatioiden edellytetään perustuvan riittäviin vakuuksiin. Näin ollen kaikki likviditeettiä lisäävät eurojärjestelmän operaatiot perustuvat vakuutena oleviin omaisuuseriin. Vastapuoli joko siirtää omaisuuserän omistusoikeuden (suorat kaupat tai takaisinostosopimukset) tai panttaa, luovuttaa tai kiinnittää sen (vakuudelliset lainat) ⁽¹⁾.

Koska tavoitteena on suojata eurojärjestelmää tappioilta rahapoliittisissa operaatioissa, turvata vastapuolien tasavertainen kohtelu ja tehostaa toimintaa ja avoimuutta, omaisuuserien on täytettävä tietyt kriteerit tullakseen hyväksytyiksi eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin. Eurojärjestelmä on luonut yhteisen vakuuskäytännön eurojärjestelmän luotto-operaatioissa käytettävien vakuuksien hyväksymistä varten. Yhteinen vakuuskäytäntö (yksi vakuuslista eli yhteislista) tulee voimaan 1.1.2007 ja korvaa talous- ja rahaliiton alusta alkaen käytössä olleen kahden listan järjestelmän, josta luovutaan 31.5.2007 mennessä ⁽²⁾.

Uudella yhteislistalla omaisuuserät jaetaan kahteen luokkaan – jälkimarkkinakelpoisiin ja ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin. Molemmat kelpaavat yhtäläisesti kaikkiin eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin, joskaan eurojärjestelmä ei käytä ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä suorissa kaupoissa. Eurojärjestelmän rahapoliittisten operaatioiden vakuudeksi kelpaavia omaisuuseriä voidaan käyttää myös päivänvälisen luoton vakuutena.

Kummankin luokan omaisuuserien on täytettävä kohdassa 6.2 selostettavat koko euroalueen kattavat yhdenmukaiset vakuuskelpoisuusvaatimukset ⁽³⁾. Omaisuuseräluokkien luottokelpoisuusvaatimusten yhteneväisyyden varmistamiseksi kehitetyssä eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (Eurosystem credit assessment framework, ECAF) hyödynnetään useita luottoluokituslähteitä. Kohdassa 6.3 kuvataan menettelyt ja säännöt, joiden pohjalta eurojärjestelmän vakuuskelpoisiin omaisuuserille asetettavat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta määritellään. Riskienhallintamenetelmät ja operaatioissa käytettävien omaisuuserien arvostusperiaatteet selostetaan kohdissa 6.4 ja 6.5. Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää vakuutena toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevia vakuuskelpoisia omaisuuseriä (ks. kohta 6.6).

6.2. Omaisuuserien vakuuskelpoisuuden määrittäminen

EKP kokoaa vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listan sekä ylläpitää ja julkaisee sitä ⁽⁴⁾. EKP ei julkaise listoja vakuuskelpoista ei-jälkimarkkinakelpoista omaisuuseristä eikä tällaisten omaisuuserien kohdalla hyväksyttävistä velallisista/takaajista.

6.2.1. Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuuskelpoisuusvaatimukset

EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kaikki eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien omissa maisaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ovat vakuuskelpoisia.

Muihin jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (ks. myös taulukko 4):

- ⁽¹⁾ Likviditeettiä vähentävät suorat kaupat ja käänteisoperaatiot perustuvat myös vakuutena oleviin omaisuuseriin. Likviditeettiä vähentävissä käänteisoperaatioissa käytettävien omaisuuserien kelpoisuusvaatimukset ovat samat kuin likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Likviditeettiä vähentäviin operaatioihin ei kuitenkaan sovelleta markkina-arvon aliarvostusta.
- ⁽²⁾ Ne kakkoslistan omaisuuserät, jotka eivät täytä yhteislistan kelpoisuusvaatimuksia, hyväksytään vakuutena 31.5.2007 asti, ja tällaisten jälkimarkkinakelpoisten kakkoslistan omaisuuserien aliarvostukset säilyvät ennallaan tuohon päivään saakka (aliarvostukset esitetään yleisasiakirjassa, joka julkaistiin helmikuussa 2005). EKP:n neuvosto on päättänyt myös, että ranskalaisessa arvopaperistamisessa erillisyhtiön sijasta käytettävän rahaston (FCC:n eli Fonds Communs de Créances:in) liikkeeseen laskemat ykköslistan instrumentit hyväksytään siirtymäkauden ajan eli 31.12.2008 asti.
- ⁽³⁾ Ei-jälkimarkkinakelpoista omaisuuseristä lainasaamisiin sovelletaan siirtymäaikaa 31.12.2011 asti, ja tuona aikana tietyissä kelpoisuusvaatimuksissa ja toiminnallisissa vaatimuksissa saattaa olla eroja eri puolilla euroaluetta (ks. kohta 6.2.2).
- ⁽⁴⁾ Lista julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int), ja sitä päivitetään päivittäin. Yritysten liikkeeseen laskemia jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, joilta puuttuu ulkoisen luottoluokituslaitoksen (external credit assessment institution, ECAI) myöntämä emissio-, liikkeeseenlaskija- tai takaajaluokitus, ei julkaista vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla. Näiden velkainstrumenttien kelpoisuus määräytyy kyseisen vastapuolen valitseman luottoluokituslähteen luokituksen perusteella. Vastapuolet valitsevat luottoluokituslähteen eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin lainasaamisia koskevien sääntöjen mukaisesti, joita selostetaan kohdassa 6.3.3.

Omaisuserätyyppi

Omaisuserien tulee olla *velkainstrumentteja*, joilla on

- (a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma,
- ja
- (b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: 1) nol-lakorko, 2) kiinteä korko tai 3) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Korko voi olla sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa. Myös inflaati-oindekseihin sidotut joukkolainat hyväksytään.

Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen saakka. Velkainstrumen-teilla ei saa olla huonompi etuoikeus pääomaan ja/tai korkoihin kuin liikkeeseenlaskijan muilla velkainstrumenteilla.

Edellä kohdassa a mainittua vaatimusta ei sovelleta *omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin*, paitsi joukkovelkakirjoihin, jotka luottolaitokset ovat laskeneet liikkeeseen arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta an-ne-tun direktiivin ⁽⁵⁾ artiklan 22 kohdan 4 mukaisesti ("katetut pankkien joukkovelkakirjalainat"). Muiden omaisuus-vakuudellisten arvopapereiden kuin katettujen pankkien joukkovelkakirjalainojen hyväksyttävyyttä arvioidaan eurojärjestelmässä seuraavien kelpoisuusvaatimusten mukaisesti:

Omaisusvakuudellisten arvopapereiden vakuutena olevien kassavirtaa synnyttävien omaisuserien osalta vaadi-taan, että

- (a) arvopaperistamista varten perustettu erillisyhtiö (special purpose vehicle) on hankkinut ne laillisesti jäsenval-tion lainsäädännön mukaisesti alullepanijalta tai välittäjältä tavalla, jota eurojärjestelmä pitää "todellisenä myyn-tinä", joka on täytäntöönpanokelpoinen kolmansiin osapuoliin nähden ja joka on alullepanijan ja tämän velkojen ulottumattomissa, mukaan lukien tilanteet, joissa alullepanija on maksukyvytön;

ja

- (b) ne eivät koostu – kokonaan tai osittain, tosiasiallisesti tai mahdollisesti – luottoriskin vaihtolainoista (credit-linked notes) tai vastaavista vaateista, jotka johtuvat luottoriskin siirtämisestä luottojohdannaisten avulla.

Strukturoiduissa lainoissa etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeus ei saa olla saman lainan muiden etuoikeus-luokkien etuoikeutta huonompi. Etuoikeusluokan (tai sen alaluokan) etuoikeuden ei katsota olevan saman lainan muiden etuoikeusluokkien (tai alaluokkien) etuoikeutta huonompi ja sillä on senior-etuoikeus, jos maksujen etuoikeusjärjestys täytäntöönpanoilmoituksen (enforcement notice) toimittamisen jälkeen on tarjousesitteen mukaan sel-lainen, että kyseisellä etuoikeusluokalla (tai alaluokalla) on oikeus saada maksu (pääoma ja korot) ennen muita etuoikeusluokkia (tai alaluokkia) tai että se on viimeinen, jolle aiheutuu tappiota vakuutena oleviin omaisuseriin nähden.

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden pyytää asianomaisilta kolmansilta osapuolilta (kuten liikkeeseenlaski-jalta, alullepanijalta tai järjestäjältä) sellaisia selvityksiä ja/tai oikeudellisia vahvistuksia, joita se pitää tarpeellisina omaisuusvakuudellisten arvopapereiden vakuuskelpoisuuden arvioimiseksi.

Luottokelpoisuusvaatimukset

Velkainstrumenttien on täytettävä jälkimarkkinakelpoisia omaisuseriä koskevat eurojärjestelmän luottoriskinarvi-oinnissa sovellettavat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta (ks. kohta 6.3.2).

Liikkeeseenlaskupaikka

Velkainstrumentin tulee olla talletettuna/rekisteröitynä (laskettu liikkeeseen) Euroopan talousalueella kansallisessa keskuspankissa tai sellaisessa arvopaperikeskuksessa, joka täyttää EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset ⁽⁶⁾. Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys ⁽⁷⁾, jolla ei ole hyväksytyyn ulkoisen luotto-luokituslaitoksen (ECAI) luottoluokitusta, liikkeeseenlaskupaikkana tulee olla euroalue.

⁽⁵⁾ Neuvoston direktiivi 85/611/ETY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1985, arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoit-tavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2005/1/EY (EUVL L 79, 24.3.2005, s. 9).

⁽⁶⁾ Jotta maailmanlaajuisen haltijavelkakirjan muodossa olevat kansainväliset velkapaperit (international debt securities in global bearer form) olisivat vakuuskelpoisia, ne on 1.1.2007 alkaen laskettava liikkeeseen NGN-muodossa (New Global Note) ja talletettava yhtei-senä säilyttäjänä (Common Safekeeper, CSK) toimivaan kansainväliseen arvopaperikeskukseen tai soveltuvin osin muuhun arvopaperi-keskukseen, jonka on senkin täytettävä EKP:n asettamat vähimmäisvaatimukset. Ennen 1.1.2007 CGN-muodossa (Classical Global Note) liikkeeseen lasketut kansainväliset maailmanlaajuiset haltijavelkakirjat ja, jos kyseessä ovat useammassa erässä liikkeeseen lasketut vel-kakirjat, samalla ISIN-koodilla kyseisenä päivänä tai sen jälkeen liikkeeseen lasketut omaisuserät ovat vakuuskelpoisia eräpäivään saakka.

⁽⁷⁾ Yrityksen määritelmä on sama kuin Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmässä 1995 (EKT 95).

Maksu- ja toimitusmenettelyt

Velkainstrumenttien tulee olla siirrettävissä arvo-osuusmuodossa. Niitä tulee säilyttää ja ne tulee toimittaa euroalueella eurojärjestelmässä olevan tilin kautta tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävän arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän kautta (siton, että vakuuden asettamisenmenettelyyn ja realisointiin sovelletaan euroalueeseen kuuluvan maan lakia).

Jos arvopaperikeskus, jossa omaisuuserä on laskettu liikkeeseen, ei ole sama kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä, jossa sitä säilytetään, nämä kaksi on yhdistettävä toisiinsa EKP:n hyväksymällä linkillä ⁽⁸⁾.

Hyväksyttävät markkinat

Velkainstrumenttien tulee olla rahoitusvälineiden markkinoista 21. huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY ⁽⁹⁾ määritelmän mukaisilla säännellyillä markkinoilla tai tietyillä EKP:n määrittelmillä ei-säännellyillä markkinapaikoilla kaupattavia omaisuuseriä ⁽¹⁰⁾. Ei-säänneltyjä markkinapaikkoja koskeva eurojärjestelmän arviointi perustuu kolmeen markkinapaikoille asetettuun vaatimukseen: niiden on oltava turvallisia, avoimia ja helppopääsyisiä ⁽¹¹⁾.

Liikkeeseenlaskija/takaaja

Velkapaperit saavat olla keskuspankkien, julkisyhteisöjen, yksityisen sektorin toimijoiden tai kansainvälisten tai ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemia tai takaamia. Muut luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit kuin katetut pankkien joukkovelkakirjat ovat vakuuskelpoisia ainoastaan, jos ne ovat edellä mainitun määritelmän mukaisilla säännellyillä markkinoilla kaupattavia omaisuuseriä.

Liikkeeseenlaskijan/takaajan sijoittautumispaikka

Liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle tai johonkin Euroopan talousalueen ulkopuoliseen G10-maahan sijoittautuneita ⁽¹²⁾. Jälkimmäisessä tapauksessa velkainstrumentit voidaan hyväksyä vakuuksiksi vain, jos eurojärjestelmä voi varmistua siitä, että asianomaisen Euroopan talousalueen ulkopuolisen G10-maan laki turvaa eurojärjestelmän oikeudet asianmukaisesti. Tätä tarkoitusta varten eurojärjestelmälle on toimitettava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla laadittu oikeudellinen arvio (legal assessment), ennen kuin omaisuuserät voidaan hyväksyä vakuuskelpoisiksi. Omaisuusvakuudellisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden tulee olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

Takaajien täytyy olla Euroopan talousalueelle sijoittautuneita.

Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset ovat sijoittautumispaikasta riippumatta hyväksyttäviä liikkeeseenlaskijoita/takaajia. Jos jälkimarkkinakelpoisen velkainstrumentin liikkeeseenlaskijana on yritys, jolla ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luottoluokitusta, liikkeeseenlaskijan/takaajan tulee olla sijoittautunut euroalueelle.

Valuutta

Velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä ⁽¹³⁾.

⁽⁸⁾ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on kuvaus euroalueen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien käyttöä koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä ajantasainen luettelo näiden järjestelmien välisistä hyväksytyistä linkeistä.

⁽⁹⁾ EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Lista hyväksytyistä ei-säännellyistä markkinoista on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int), ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa.

⁽¹¹⁾ Eurojärjestelmä määrittelee termit "turvallisuus", "avoimuus" ja "helppopääsyisyys" ainoastaan eurojärjestelmän vakuushallinnan kannalta. Valinnassa ei ole tarkoitus arvioida eri markkinoiden laatua sinänsä. Termien sisältö on seuraava: *Turvallisuudella* tarkoitetaan varmuutta transaktioiden suhteen, erityisesti varmuutta transaktioiden pätevydestä ja täytäntöönpanokelpoisuudesta. *Avoimuudella* tarkoitetaan esteetöntä tiedonsaantia markkinoiden menettelytapa- ja toimintasäännöistä, omaisuuserien ominaisuuksista rahoitusinstrumentteina, hinnanmuodostuksesta, kauppojen hinnoista ja määristä (noteeraukset, korot, kaupankäyntimäärät, liikkeessä olevat määrät jne.). *Helppopääsyisyydellä* tarkoitetaan eurojärjestelmän edellytyksiä osallistua ja päästä markkinoille. Vakuushallinnan kannalta markkinat katsotaan helppopääsyisiksi, jos niiden menettelytapa- ja toimintasäännöt mahdollistavat sen, että eurojärjestelmä voi tarvittaessa hankkia markkinoilta tietoa ja toteuttaa transaktioita.

⁽¹²⁾ Euroopan talousalueen ulkopuoliset G10-maat ovat Yhdysvallat, Kanada, Japani ja Sveitsi.

⁽¹³⁾ Euroina tai euron kansallisina ilmentyminä.

6.2.2. Ei-jälkimerkkinakelpoisten omaisuusserien vakuuskelpoisuusvaatimukset

Vakuuskelpoisten omaisuusserien yhteislistalle otetaan kahdentyyppisiä ei-jälkimerkkinakelpoisia omaisuusseriä: lainasaamisia (pankkilainoja) ja ei-jälkimerkkinakelpoisia kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja (retail mortgage-backed debt instrument, RMBD) ⁽¹⁴⁾.

Lainasaamiset

Lainasaamisten ⁽¹⁵⁾ on täytettävä seuraavat *kelpoisuusvaatimukset* (ks. myös taulukko 4):

- *Omaisuusserityyppi*: Lainasaamisten tulee olla eurojärjestelmän vastapuolten velallisten velkasitoumuksia. Myös lainasaamiset, joita lyhennetään (eli pääomaa ja korkoja maksetaan takaisin ennalta sovitun aikataulun mukaisesti) ovat vakuuskelpoisia. Nostamattomat luottolimiitit (esim. nostamattomat valmiusluottolimiitit), sekki-luotot tai rembursit (jotka eivät ole lainasaamisia sinänsä, vaikka niissä sitoudutaankin luoton maksamiseen) eivät ole vakuuskelpoisia. Syndikoiduissa lainoissa mukana olevien yhteisöjen osuudet katsotaan vakuuskelpoisiksi lainasaamisiksi. Lainasaamisella ei saa olla huonompi etuoikeus (pääomaan ja/tai korkoihin) kuin liik-keeseenlaskijan muilla lainoilla tai velkainstrumenteilla.

Lainasaamisilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa. Lisäksi koron tulisi olla jokin seuraavista: i) nollakorko, ii) kiinteä korko tai iii) johonkin viitekorkoon sidottu vaihtuva korko. Näiden ominaisuuksien tulee olla voimassa velkainstrumentin lopulliseen kuoletukseen saakka.

- *Velallinen/takaaja*: Hyväksyttävistä velallisista tai takaajista ovat yritykset ⁽¹⁶⁾, julkisyhteisöt sekä kansainväliset tai ylikansalliset laitokset. Jokainen velallinen vastaa yhteisvastuullisesti koko lainan takaisinmaksusta (määrä-osavastuuta, jossa velalliset vastaavat velasta sovituin osin, ei hyväksytty).
- *Velallisen/takaajan sijoittautumispaikka*: Velallisten/takaajien täytyy olla euroalueelle sijoittautuneita. Tämä vaatimus ei koske kansainvälisiä eikä ylikansallisia laitoksia.
- *Luottokelpoisuus*: Lainasaamiset arvioidaan velallisen/takaajan luottokelpoisuuden perusteella. Lainasaamisilta vaaditaan hyvää luottokelpoisuutta, kuten eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa jälkimerkkinakelpoisten omaisuusserien kohdalla edellytetään (ks. kohta 6.3.3).
- *Minimikoko*: Lainasaamiset eivät saa olla tiettyä minimikokoa pienempiä sillä hetkellä, kun vastapuoli tarjoaa sitä vakuudeksi (käyttöönotto). Väliaikaisen järjestelyn aikana 1.1.2007–31.12.2011 jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää kotimaisille lainasaamisille asetettavasta minimikoosta. Kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamisia, minimikoko on väliaikaisen järjestelyn aikana 500 000 euroa ⁽¹⁷⁾. Kaikkialla euroalueella siirrytään käyttämään yhteistä 500 000 euron minimikokoa 1.1.2012.
- *Käsittelyssä noudatettavat menettelyt*: Lainasaamisten käsittelyssä on noudatettava eurojärjestelmän menettelyjä, jotka määrittellään kansallisissa asiakirjoissa.
- *Sovellettava lainsäädäntö*: Lainasaamissopimukseen ja vastapuolen ja kansallisen keskuspankin väliseen sopimukseen, jolla lainaaminen otetaan käyttöön vakuutena (jäljempänä "vakuudeksiottosopimus"), tulee molempiin soveltaa euroalueeseen kuuluvien EU:n jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Lisäksi (i) vastapuoleen, (ii) velkojaan, (iii) velalliseen, (iv) takaajaan (jos aiheellista), (v) lainasaamissopimukseen ja (vi) vakuudeksiottosopimukseen voidaan yhteensä soveltaa enintään kahta lainsäädäntöä.
- *Valuutta*: Lainasaamisten tulee olla euromääräisiä ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁴⁾ Lainasaamisten vakuuskäyttöä koskevan väliaikaisen järjestelyn aikana 1.1.2007–31.12.2011 jokainen kansallinen keskuspankki saa itse päättää vakuuskelpoisille lainasaamisille asetettavasta minimikoosta (paitsi kun käytetään toisessa maassa olevia lainasaamisia) ja mahdollisesta käsittelymaksusta. Yhteiseen järjestelyyn siirrytään 1.1.2012.

⁽¹⁵⁾ Lainasaamisista käytetään myös nimitystä pankkilainat. *Schuldscheindarlehen*-velkakirjoja ja hollantilaisia rekisteröityjä yksityisoikeudellisia saamisia valtiolta tai muilta hyväksyttäviltä velallisilta (kuten asuntoyhtiöiltä), kun takaajana on valtio, kohdellaan kuten lainasaamisia.

⁽¹⁶⁾ EKT 95:n määritelmän mukaan.

⁽¹⁷⁾ Luxemburgin keskuspankissa siirrytään yhteiseen minimikokoon toisessa maassa oleville lainasaamisille viimeistään 1.1.2008. Siihen asti Luxemburgin keskuspankki käyttää 1 000 000 euron minimikokoa.

⁽¹⁸⁾ Ks. tämän luvun alaviite 13.

Ei-jälkimerkkinakelpoiset kiinteistövakuudelliset velkainstrumentit

Kiinteistövakuudellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan seuraavia kelpoisuusvaatimuksia (ks. myös taulukko 4):

- *Omaisuserätyyppi*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla velkasitoumuksia tai vekseleitä, joiden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys joukkoon kiinnityskelpoisia asuinkiinteistöjä mutta joissa ei ole kyse varsinaisesta arvopaperistamisesta. Omaisuseriä on voitava korvata toisilla, ja eurojärjestelmän etuoikeus muihin velkojiin nähden (lukuun ottamatta niitä velallisia, jotka ovat järjestelyn ulkopuolella julkispoliittisista syistä) on turvattava asianmukaisella järjestelyllä ⁽¹⁹⁾.
- Kiinteistövakuudellisilla velkainstrumenteilla tulee olla a) kiinteä, ei-ehdollinen lainapääoma ja b) sellainen korko, josta ei voi aiheutua negatiivista kassavirtaa.
- *Luottokelpoisuusvaatimukset*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien on täytettävä niitä koskevat vaatimukset hyvästä luottokelpoisuudesta niin kuin eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa edellytetään (ks. kohta 6.3.3).
- *Liikkeeseenlaskija*: Hyväksyttäviä liikkeeseenlaskijoita ovat luottolaitokset, jotka ovat hyväksyttäviä vastapuolia.
- *Liikkeeseenlaskijan sijoittautumispaikka*: Liikkeeseenlaskijoiden täytyy olla euroalueelle sijoittautuneita.
- *Käsittelyssä noudatettavat menettelyt*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien käsittelyssä on noudatettava eurojärjestelmän menettelyjä, jotka määrittellään kansallisissa asiakirjoissa.
- *Valuutta*: Kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien tulee olla euromääräisiä ⁽²⁰⁾.

6.2.3. Lisävaatimuksia vakuuskelpoisten omaisuserien käytölle

Lainasaamisia koskevat oikeudelliset lisävaatimukset

Jotta voidaan varmistaa, että lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi ja että lainat pystytään vastapuolen maksukyvyttömyystapauksissa realisoimaan nopeasti, niille on asetettu oikeudellisia lisävaatimuksia. Vaatimukset koskevat seuraavia asioita:

- Lainasaamisten tulee olla todistettavasti olemassa.
- Velalliselle tulee ilmoittaa lainasaamisen käytöstä vakuutena tai lainasaaminen tulee rekisteröidä.
- Pankkisalaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyviä rajoituksia ei saa olla.
- Lainasaamisen käyttöön ei saa liittyä rajoituksia.
- Lainasaamisen realisointiin ei saa liittyä rajoituksia.

Näiden oikeudellisten lisävaatimusten sisältö selostetaan liitteessä 7. Tarkempia tietoja kansallisten lainsäädäntöjen erityispiirteistä annetaan kansallisissa asiakirjoissa.

Vakuuskelpoisten omaisuserien käyttöä koskevat säännöt

Jälkimerkkinakelpoiset omaisuserät kelpaavat vakuudeksi kaikkiin rahapoliittisiin operaatioihin, joissa vaaditaan vakuudet, eli käänteisoperaatioihin, suoriin kauppoihin ja maksuvalmiusluottoihin. Ei-jälkimerkkinakelpoiset omaisuserät kelpaavat vakuudeksi käänteisiin avomarkkinaoperaatioihin ja maksuvalmiusluottoihin. Niitä ei käytetä eurojärjestelmän suorissa kaupoissa. Kaikkia jälkimerkkinakelpoisia ja ei-jälkimerkkinakelpoisia omaisuseriä voidaan käyttää myös päivänsäisen luoton vakuutena.

Vastapuolet eivät saa antaa vakuudeksi jälkimerkkinakelpoisia tai ei-jälkimerkkinakelpoisia omaisuseriä, joiden liikkeeseenlaskijana tai takaajana on joko vastapuoli itse tai yhteisö, jonka kanssa vastapuoli on läheisesti sidoksissa, vaikka nämä omaisuserät olisivat muuten vakuuskelpoisia ⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ Tällä hetkellä tästä instrumenttiluokasta hyväksytään vakuuksiksi ainoastaan irlantilaiset kiinteistövakuudelliset velkasitoumukset.

⁽²⁰⁾ Ks. tämän luvun alaviite 13.

⁽²¹⁾ Vastapuolen on heti ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille, jos sillä on vakuutena omaisuseriä, joihin on tullut seuraavia muutoksia: vastapuolesta on tullut omaisuserien liikkeeseenlaskija tai velallinen tai takaaja taikka vastapuolen ja liikkeeseenlaskijan tai takaajan välille on muodostunut läheinen sidos. Tällaisessa tapauksessa omaisuserän vakuusarvo lasketaan seuraavana arvostuspäivänä nolnaan ja keskuspankki joutuu mahdollisesti pyytämään lisää vakuuksia (ks. liite 6). Vastapuolen on myös poistettava omaisuserät vakuuksista mahdollisimman pian.

"Läheisesti sidoksissa" tarkoittaa, että vastapuolella on sidos vakuuskelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskijaan/velalliseen/takaajaan siitä syystä, että

i) vastapuoli omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka vastapuoli ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta,

tai

ii) liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % vastapuolen pääomasta,

tai

iii) kolmas osapuoli omistaa enemmistön sekä vastapuolen että liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta joko suoraan tai välillisesti sellaisen yhden tai useamman yrityksen kautta, jonka pääomasta kyseinen kolmas osapuoli omistaa enemmistön.

Tämä määräys ei koske a) läheisiä sidoksia vastapuolen ja jonkin ETA-maan julkisten viranomaisten välillä (ml. tapaukset, joissa julkinen viranomainen on liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan takaaja), b) katettuja joukkovelkakirjalainoja, jotka on laskettu liikkeeseen yhteissijoitusdirektiivin artiklan 22 kohdan 4 mukaisesti eikä c) tapauksia, joissa velkainstrumentit on suojattu vastaavin lainsäädännöllisin erityiskeinoin kuin kohdassa b tarkoitettut instrumentit.

Lisäksi kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä seuraavia jälkimarkkinakelpoisia tai ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä, vaikka ne olisivat muuten vakuuskelpoisia:

— Velkainstrumentit, jotka erääntyvät ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään ⁽²⁾

— Velkainstrumentit, joista saadaan tuottoa (esimerkiksi kuponkimaksu) ajalta ennen sen rahapoliittisen operaation eräpäivää, jossa niitä käytetään.

Kaikkia vakuuskelpoisia jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä tulee voida käyttää maasta toiseen kaikkialla euroalueella. Tämä merkitsee, että eurojärjestelmän kaikilla vastapuolilla tulee olla mahdollisuus käyttää vakuuskelpoisia omaisuuseriä joko kansallisten arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisten linkkien kautta, kun on kyse jälkimarkkinakelpoisista omaisuuseristä, tai muin hyväksyttävien järjestelyin saadakseen luottoa sen jäsenvaltion kansalliselta keskuspankilta, johon vastapuoli on sijoittautunut (ks. kohta 6.6).

Taulukko 4

Eurojärjestelmän rahapoliittisiin operaatioihin hyväksyttävät omaisuuserät

Kelpoisuusvaatimukset	Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät ⁽¹⁾	Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät ⁽²⁾	
Omaisuuserän tyyppi	EKP:n velkasitoumukset Muut jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit ⁽³⁾	Lainasaamiset	Kiinteistövakuudelliset velkainstrumentit

⁽²⁾ Jos kansalliset keskuspankit sallisivat käytettävien sellaisten instrumentteja, jotka ovat maturiteetiltaan lyhyempiä kuin ne rahapoliittiset operaatiot, joissa niitä käytetään, vastapuolet joutuisivat korvaamaan tällaiset omaisuuserät toisilla eräpäivänä tai ennen sitä.

Kelpoisuusvaatimukset	Jälkijärjestelmän kelpoiset omaisuuserät ⁽¹⁾	Ei-jälkijärjestelmän kelpoiset omaisuuserät ⁽²⁾	
Luottokelpoisuus	Omaisuuserällä on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan jälkijärjestelmän kelpoisia omaisuuseriä koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti ⁽³⁾ .	Velallisella/takaajalla on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan lainasaamisia koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti.	Omaisuuserällä on oltava hyvä luottokelpoisuus. Luottokelpoisuus arvioidaan kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja koskevien eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjen mukaisesti.
Liikkeeseenlaskupaikka	ETA ⁽³⁾	–	–
Toimitusmenettelyt sekä käsittelyssä noudatettavat menettelyt	Toimituspaikka: euroalue Instrumenttien tulee olla keskitetysti talletettuina arvo-osuuksina keskuspankeissa tai EKP:n vähimmäisvaatimukset täyttävässä arvopaperikeskuksessa.	Eurojärjestelmän menettelyt	Eurojärjestelmän menettelyt
Liikkeeseenlaskija/velallinen/takaajat	Keskuspankit Julkinen sektori Yksityinen sektori Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset	Julkinen sektori Yritykset Kansainväliset ja ylikansalliset laitokset	Luottolaitokset
Liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan sijoittautumipaikka	Liikkeeseenlaskija ⁽³⁾ : ETA tai ETAn ulkopuoliset G10-maat Takaaja ⁽³⁾ : ETA	Euroalue	Euroalue
Hyväksyttävät markkinat	Säännellyt markkinat EKP:n hyväksymät ei-säännellyt markkinat	–	–
Valuutta	Euro	Euro	Euro
Minimikoko	–	Minimikoko silloin, kun lainasopimusta tarjotaan vakuudeksi. 1.1.2007–31.12.2011: — Kotimaiset lainasaamiset: kansallisten keskuspankkien päätettävissä — Toisessa maassa olevat lainasaamiset: yhteinen minimikoko 500 000 euroa ⁽⁴⁾ . 1.1.2012 alkaen: yhteinen minimikoko 500 000 euroa kaikkialla euroalueella.	–

Kelpoisuusvaatimukset	Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät ⁽¹⁾	Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät ⁽²⁾	
Lainasaamiseen sovellettava lainsäädäntö	–	Lainasaamissopimukseen ja vakuudeksiottosopimukseen sovellettava lainsäädäntö: jonkin euroalueen jäsenvaltion lainsäädäntö. Yhteensä enintään kahta lainsäädäntöä voidaan soveltaa i) vastapuoleen, ii) velkojaan, iii) velalliseen, iv) takaajaan (jos aiheellista), v) lainasaamissopimukseen, ja vi) vakuudeksiottosopimukseen.	–
Toisessa jäsenvaltiossa olevie nomaisuuserien käyttö	Sallitaan	Sallitaan	Sallitaan

⁽¹⁾ Tarkempi selvitys kohdassa 6.2.1.

⁽²⁾ Tarkempi selvitys kohdassa 6.2.2.

⁽³⁾ 3 Jos yritysten liikkeeseen laskemilla tai takaamalla jälkimarkkinakelpoisilla velkainstrumenteilla ei ole luottoluokitusta, niiden luottoluokitus määritetään vastapuolen valitseman luottoluokituslähteen perusteella. Vastapuolet noudattavat luottoluokituslähdettä valitessaan lainasaamia koskevia eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä, jotka on selostettu kohdassa 6.3.3. Näiden jälkimarkkinakelpoisten velkainstrumenttien kohdalla jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserin kelpoisuusvaatimuksia on muutettu seuraavasti: liikkeeseenlaskijan/takaajan sijoittautumispaikka: euroalue; liikkeeseenlaskupaikka: euroalue.

⁽⁴⁾ Luxemburgin keskuspankissa siirrytään yhteiseen minimikokoon toisessa maassa oleville lainasaamisille viimeistään 1.1.2008. Siihen asti Luxemburgin keskuspankki käyttää 1 000 000 euron minimikokoa.

6.3. Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi

6.3.1. Soveltamisala ja osa-alueet

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin menettelytapojen, sääntöjen ja teknikoiden avulla varmistetaan, että eurojärjestelmän kaikille vakuuskelpoisille omaisuuserille asettama vaatimus hyvästä luottokelpoisuudesta täyttyy.

Hyvän luottokelpoisuuden määrittämistä koskevat vaatimukset on asetettu erikseen jälkimarkkinakelpoisille ja ei-jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille (ks. kohdat 6.3.2 ja 6.3.3), sillä nämä omaisuuserät eroavat toisistaan sekä lainsäädännöllisesti että vakuuksien käytön kannalta.

Eurojärjestelmä hyväksyy vakuuskelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuuden arviointia varten neljän eri lähteen luottoluokitusjärjestelmien arviot: Nämä lähteet ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset (External Credit Assessment Institutions, ECAIs), kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät (Internal Credit Assessment Systems, ICASs), vastapuolipankkien sisäisten luottoluokitusten menetelmät (Internal Ratings Based, IRB) ja kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut (Rating Tools, RTs). Luottokelpoisuutta arvioidessaan eurojärjestelmä ottaa lisäksi huomioon sellaiset institutionaaliset kriteerit ja piirteet, joilla omaisuuserien haltijoille taataan samanlainen suoja (esim. takaukset).

Eurojärjestelmän luottokelpoisuusvaatimuksissa luottokelpoisuuden alarajaksi on valittu yhtä A:ta vastaava luottoluokitus ⁽²³⁾. Eurojärjestelmä on määritellyt, että maksukyvyttömyyden 0,10 prosentin todennäköisyys vuoden ajanteella vastaa yhden A:n luottoluokitusta. Määrittelyn pohjana oleva arviointi tehdään uudestaan säännöllisin väliajoin. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa noudatetaan EU:n vakavaraisuusdirektiiviin (Capital Requirements Directive, CRD) sisältyvää maksukyvyttömyyden määritelmää ⁽²⁴⁾. Eurojärjestelmä julkaisee alimman vakuuksille sallitun luottoluokituksen kultakin ulkoiselta luottoluokituslaitokselta. Julkaistujen luottoluokitusten tasoja uudelleenarvioidaan säännöllisesti. Eurojärjestelmällä ei ole vastuuta ulkoisia luottoluokituslaitoksia koskevasta arvioinnistaan.

⁽²³⁾ "Yhden A:n luottoluokituksella" tarkoitetaan, että Fitchin tai Standard & Poor'sin pitkän aikavälin luokitus on ollut vähintään A- tai Moody'sin vähintään A3.

⁽²⁴⁾ Vakavaraisuusdirektiiviin sisältyvät luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14 päivänä maaliskuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EYVL L 177, 30.6.2006, s. 1) sekä sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävyydestä 14 päivänä kesäkuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/49/EY (uudelleenlaadittu teksti) (EYVL L 177, 30.6.2006, s. 201).

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden ratkaista minkä tahansa merkitykselliseksi katsomansa tiedon perusteella, täyttävätkö liikkeeseenlaskut, liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat sen asettamat tiukat luottokelpoisuusvaatimukset, ja se voi tällaisin perustein kieltäytyä hyväksymästä omaisuuseriä vakuudeksi. Jos hylkäämisen perusteena ovat vakauden valvontaan liittyvät tiedot, eurojärjestelmä käyttää kaikkia tällaisia vastapuolilta tai rahoitusvalvontaviranomaisilta saatuja tietoja yksinomaan rahapolitiikan harjoittamistehtävänsä mukaisesti ja siinä määrin kuin tämän tehtävän täyttäminen edellyttää.

Varmistaakseen eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytettävien neljän luottoluokituslähteen keskinäisen johdonmukaisuuden, oikeellisuuden ja vertailtavuuden eurojärjestelmä on asettanut kullekin näistä lähteistä hyväksymisvaatimukset (ks. kohta 6.3.4) ja seuraa säännöllisesti niiden luottoriskinarviointeja suhteessa luottokelpoisuuden alarajaan (ks. kohta 6.3.5).

6.3.2. Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset

Jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille asetetaan tiukat luottokelpoisuusvaatimukset, mikä tarkoittaa, että seuraavien edellytysten on täyttyvä:

- *Ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus:* Hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten (ks. kohta 6.3.4) liikkeeseenlaskulle (tai liikkeeseenlaskijalle, jos liikkeeseenlaskulla ei ole luokitusta) antamista luottoluokituksista ainakin yhden on oltava vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen ⁽²⁵⁾ ⁽²⁶⁾. EKP julkaisee luottokelpoisuuden alarajan kunkin hyväksytyyn ulkoisen luottoluokituslähteen luokituksille niin kuin kohdasta 6.3.1 käy ilmi ⁽²⁷⁾.
- *Takaukset:* Jos liikkeeseenlaskijalla ei ole (hyväksytyyn) ulkoisen luottolaitoksen luottoluokitusta, hyvä luottokelpoisuus voidaan todeta myös vakavaraisten takaajien antamien takausten perusteella. Takaajan vakavaraisuuden arvioinnissa käytetään ulkoisten luottoluokituslaitosten luokituksia, jotka ovat vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukaisia. Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:
 - Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehdoitta ja peruuttamattomasti taannut liikkeeseenlaskijan velvoitteet, jotka liittyvät lainapääoman, koron ja velkainstrumenttien haltijoille velkainstrumenttien perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on kokonaan suoritettu.
 - Takauksen on oltava omavelkainen (velkasitoumuksesta riippumatta). Veronkanton oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksuhäiriön jälkeen. Takaukseen perustuvien takaajan velvoitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja maksettava samanaikaisesti (*pari passu*) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.
 - Takauksen on oltava EU:n jäsenvaltion lain alainen, juridisesti pätevä ja sitova, ja se tulee voida panna täytäntöön takaajaan nähden.
 - Takauksen juridisen pätevyyden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla, ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuuserä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan. Oikeudellinen vahvistus on jätettävä sen kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi, joka esittää takauksen kohteena olevan omaisuuserän sisällyttämistä vakuuskelpoisten omaisuuserien listaan ⁽²⁸⁾. Oikeudellista vahvistusta ei vaadita, jos takaus on annettu emissiokohtaisen luottokelpoisuusluokituksen saaneille velkainstrumenteille tai jos takauksen antajina ovat veronkanton oikeutetut julkiset yhteisöt. Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkurssia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuudenmukaisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojen oikeuksiin takaajaan nähden.

⁽²⁵⁾ Jos samalle liikkeeseenlaskijalle/velalliselle tai takaajalle on annettu useampia, mahdollisesti keskenään ristiriitaisia ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia, käytetään näistä parasta.

⁽²⁶⁾ Katetutuilla pankkien joukkovelkakirjalainoilla katsotaan olevan hyvä luottokelpoisuus riippumatta siitä, täytyvätkö ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokitusvaatimukset, jos ne ovat tarkoin yhteissijoitusdirektiivin artiklan 22 kohdassa 4 mainittujen kriteerien mukaisia.

⁽²⁷⁾ Nämä tiedot julkaistaan EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int).

⁽²⁸⁾ Tietyn omaisuuserän vakuuslistalle ottava kansallinen keskuspankki on yleensä sen maan kansallinen keskuspankki, jossa omaisuuserä on hyväksytyillä markkinoilla kaupattava tai jossa sillä käydään kauppaa hyväksytyillä markkinoilla. Jos omaisuuserä on kaupattava tai sillä käydään kauppaa useammilla markkinoilla, asiaa koskevat tiedustelut tulee toimittaa EKP:lle osoitteella [ECB Eligible Assets Hotline](mailto:ECB_Eligible_Assets_Hotline), Eligible-Assets.hotline@ecb.int.

Jollei liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, hyvä luottokelpoisuus todetaan seuraavasti:

- *Julkisen sektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella:* Jos jälkimarkkinakelpoisen omaisuuserän euroalueella sijaitseva liikkeeseenlaskija tai takaaja luetaan alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöksi vakavaraisuusdirektiivin määritelmän mukaisesti, menettely on seuraava:
 - Liikkeeseenlaskija tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti (ks. taulukko 5) ⁽²⁹⁾.
 - Liikkeeseenlaskijoille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen luokitus ulkoisen luottolaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Luokkaan 3 kuuluville liikkeeseenlaskijoille/takaajille ei anneta viitteellistä luottoluokitusta.
- *Yrityssektorin liikkeeseenlaskijat tai takaajat euroalueella:* Jollei euroalueella olevien yritysten ⁽³⁰⁾ liikkeeseen laskevien / takaamien jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien liikkeeseenlaskulla, liikkeeseenlaskijalla eikä takaajalla ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta, jonka perusteella luottokelpoisuusvaatimusten täyttyminen voitaisiin todeta, voidaan soveltaa samoja eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä kuin lainasaamiin, eli vastapuolet saavat käyttää omia sisäisten luottoluokitusmenetelmiään, kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmiä tai kolmansien osapuolten luottoluokitusvälinepalveluita. Yritysten liikkeeseen laskevia jälkimarkkinakelpoisia velkainstrumentteja, joilla ei ole julkista luottoluokitusta, ei julkaista vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalla.

Taulukko 5

Euroalueella olevien alue- tai paikallishallintoon tai julkisyhteisöihin luettavien liikkeeseenlaskijoiden, velallisten tai takaajien viitteellinen luottoluokitus, jos niillä ei ole ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta

	Liikkeeseenlaskijoiden, velallisten ja takaajien jaottelu luokkiin vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti	Liikkeeseenlaskijoille, velallisille tai takaajille eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa annettava viitteellinen luottoluokitus
Luokka 1	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten valtiota	Ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 2	Alue- ja paikallishallintoon kuuluvat yhteisöt sekä julkisyhteisöt, joita asianomaisen maan rahoitusvalvontaviranomaisen mukaan voidaan käsitellä pääomavaatimusten osalta kuten [luotto]laitoksia	Luottoluokitus, joka on yhden luokan ⁽¹⁾ alempi kuin ulkoisen luottoluokituslaitoksen kyseisen maan valtiolle antama luottoluokitus
Luokka 3	Muut julkisyhteisöt	Kuten yksityisen sektorin liikkeeseenlaskijoilla tai velallisilla

⁽¹⁾ Tietoa luottoluokituksista on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int).

6.3.3. Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuusvaatimukset

Lainasaamiset

Vastapuolten on valittava käytettävissä olevien eurojärjestelmän hyväksymien luottoluokituslähteiden joukosta yksi ensisijaiseksi luottoluokituslähteekseen, jonka avulla ne varmistavat, että lainasaamisten velallisilla tai takaajilla on hyvä luottokelpoisuus. Vastapuolten on valittava luottoluokituslähteeseen kuuluvista luottoluokitusjärjestelmistä yksi. Poikkeuksen tästä muodostavat ulkoiset luottoluokituslaitokset sillä tämän lähteen valinneet saavat hyödyntää kaikkia hyväksytyjen ulkoisten luottoluokituslaitosten luottoluokituksia.

⁽²⁹⁾ Luettelot näihin kolmeen luokkaan luettavista laitoksista sekä kriteerit, joilla liikkeeseenlaskijat, velalliset ja takaajat jaotellaan luokkiin, on tarkoitus julkaista Euroopan pankkivalvontaviranomaisten komitean (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) www-sivustossa (http://www.c-eb.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm). Sivustossa tulee olemaan myös linkejä kansallisten rahoitusvalvontaviranomaisten www-sivustoihin.

⁽³⁰⁾ Ks. tämän luvun alaviite 7.

Vastapuolten on sitouduttava käyttämään valitsemaansa luokituslähdetä vähintään vuoden ajan. Näin pyritään ehkäisemään luokituslähteiden jatkuva vaihtaminen (eli parhaan mahdollisen luottoluokituksen etsiminen eri lähteistä ja järjestelmistä kullekin velalliselle erikseen). Jos vastapuoli haluaa vaihtaa luokituslähdetä sen jälkeen, kun vuoden vähimmäisaika on kulunut, sen tulee esittää perusteltu pyyntö kansalliselle keskuspankilleen.

Perustellusta pyynnöstä vastapuolelle voidaan myös myöntää oikeus käyttää useampaa järjestelmää tai lähdetä luottokelpoisuuden arvioinnissa. Oletuksena on, että vastapuolen valitsema ensisijainen lähde kattaa suurimman osan vastapuolen vakuuksiksi tarjoamien pankkilainojen velallisista. Saadakseen luvan käyttää useampia luottoluokituslähteitä tai -järjestelmiä vastapuolen tulisi esittää keskuspankille painavat perusteet. Mahdollisena perusteena voi olla esimerkiksi ensisijaisen järjestelmän/lähteen riittämätön kattavuus.

Vastapuolten tulee ilmoittaa kansalliselle keskuspankille välittömästi kaikista tietoonsa tulevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena olevien pankkilainojen velallisten maksujen viivästymisestä, ja sen tulee tarpeen vaatiessa vetää pois vakuuskäytöstä tai korvata kyseiset omaisuuserät. Lisäksi vastapuolten vastuulla on varmistaa, että niillä on käytössään kaikkein viimeisin saatavilla oleva ajantasainen luottoluokitus, jonka vastapuolen valitsema luottoluokituslähde tai -järjestelmä on antanut vakuutena käytetyn pankkilainan velallisille⁽³¹⁾ tai takaajille.

Velallisten/takaajien luottokelpoisuuden arviointi: Arvioitaessa lainasaamisten velallisten tai takaajien luottokelpoisuutta, tehdään ero julkisen sektorin ja yrityssektorin velallisten/takaajien välillä.

— Julkisen sektorin velalliset tai takaajat: seuraavia sääntöjä sovelletaan järjestyksessä:

- i) Jos julkisen sektorin velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen/järjestelmän luokitus, tarkastetaan, onko luokitus vähintään luottokelpoisuuden alarajan mukainen.
- ii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdassa i mainittua luokitusta, käytetään ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta⁽³²⁾.
- iii) Jos velallisella/takaajalla ei ole kohdissa i ja ii mainittuja luokituksia, noudatetaan samaa menettelyä kuin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien tapauksessa:

— Velallinen tai takaaja sijoitetaan yhteen kolmesta luokasta vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti (ks. taulukko 5)⁽³³⁾.

— Velallisille ja takaajille, jotka kuuluvat luokkiin 1 ja 2, saadaan viitteellinen luokitus ulkoisen luottolaitoksen niiden sijoittautumispaikan valtiolle myöntämän luottoluokituksen pohjalta. Viitteellisen luokituksen tulee olla vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen.

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen tai järjestelmän antama luottoluokitus (tai kohdan ii tapauksessa julkisen sektorin velallisella/takaajalla ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitus) mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei hyväksytä.

— *Yrityssektorin velalliset tai takaajat:* Jos vastapuolen valitsema luottoluokituslähde antaa velalliselle tai takaajalle luottoluokituksen, joka on vähintään luottokelpoisuuden alarajan mukainen, velallinen/takaaja hyväksytään⁽³⁴⁾ ⁽³⁵⁾.

Jos velallisella/takaajalla on vastapuolen valitseman lähteen tai järjestelmän antama luottoluokitus mutta luokitus on luottokelpoisuuden alarajan alapuolella, velallista/takaajaa ei hyväksytä. Jos luottoluokitusta ei ole käytettävissä luottokelpoisuuden selvittämiseksi, velallista/takaajaa ei hyväksytä.

⁽³¹⁾ Tai liikkeeseenlaskijalle, jos kyseessä ovat yritysten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät, joilla ei ole hyväksytyyn ulkoisen luottoluokituslaitoksen luokitusta.

⁽³²⁾ Ks. tämän luvun alaviite 25.

⁽³³⁾ Ks. tämän luvun alaviite 29.

⁽³⁴⁾ Jos vastapuoli on valinnut ensisijaiseksi luottoluokituslähteekseen ulkoiset luottoluokituslaitokset, se voi käyttää parasta saatavilla olevaa luokitusta (ks. tämän luvun alaviite 25).

⁽³⁵⁾ Yksittäisten luottoriskinarviointijärjestelmien kohdalla luottokelpoisuuden alarajaa voidaan muuttaa luottoriskinarviointien osuvuuden seurannan perusteella (ks. kohta 6.3.5).

Takaukset: Takauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:

- Takaus katsotaan hyväksyttäväksi, jos takaaja on ehtoitta ja peruuttamattomasti taannut velallisen veloitteet, jotka liittyvät lainapääoman, koron ja lainasaamisen haltijoille lainasaamisen perusteella maksettavien muiden maksujen suorittamiseen, kunnes maksut on kokonaan suoritettu. Takauksen ei tarvitse olla nimenomaisesti vakuudeksi tarjottavan lainan takaus, vaan takaaja voi yhtä hyvin taata velallisen velat yleisesti, kunhan takaus kattaa myös vakuudeksi tarjottavan lainan.
- Takauksen on oltava omavelkainen (lainasta riippumatta). Veronkanton oikeutettujen julkisten yhteisöjen antamien takausten joko on oltava omavelkaisia, tai ne edellytetään muutoin maksettavan heti ja täsmällisesti maksuhäiriön jälkeen. Takaukseen perustuvien takaajan veloitteiden on oltava vähintään yhdenvertaisia ja langettava maksettaviksi samanaikaisesti (*pari passu*) takaajan kaikkien muiden vakuudettomien sitoumusten kanssa.
- Takauksen on oltava EU:n jäsenvaltion lain alainen, juridisesti pätevä ja sitova, ja se tulee voida panna täytäntöön takaajaan nähden.
- Takauksen juridisen pätevyyden, sitovuuden ja täytäntöönpanon oikeudellinen vahvistus on laadittava muodoltaan ja sisällöltään eurojärjestelmän hyväksymällä tavalla, ennen kuin takauksen kohteena oleva omaisuus-erä voidaan katsoa vakuuskelpoiseksi. Oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, ettei takaus ole henkilökohtainen siten, että ainoastaan lainan velkoja voisi panna sen täytäntöön. Jos takaajan sijaintipaikka on muulla lainsäädäntöalueella kuin sillä, jonka lakia takaukseen sovelletaan, oikeudellisessa vahvistuksessa on vahvistettava myös, että takaus on pätevä ja saatettavissa voimaan takaajan sijaintipaikan lain mukaan. Oikeudellinen vahvistus on jätettävä kansallisen keskuspankin tarkastettavaksi sillä lainsäädäntöalueella, jonka lakia lainasaamiseen sovelletaan. Oikeudellista vahvistusta ei vaadita, jos takauksen antajina ovat veronkanton oikeutetut julkiset yhteisöt. Täytäntöönpanovaatimukseen sovelletaan maksukyvyttömyyttä tai konkursia koskevaa lainsäädäntöä, kohtuudenmukaisuutta koskevia yleisiä periaatteita ja muita vastaavia lakeja ja periaatteita, joita sovelletaan takaajaan ja jotka yleisesti vaikuttavat velkojen oikeuksiin takaajaan nähden.

Ei-jälkimerkkinakelpoiset kiinteistövuokudelliset velkainstrumentit

Ei-jälkimerkkinakelpoisten kiinteistövuokudellisten velkainstrumenttien luottokelpoisuuden on oltava vähintään eurojärjestelmän asettaman luottokelpoisuuden alarajan mukainen. Kansalliset keskuspankit määrittelevät kansallisissa asiakirjoissa lainsäädäntöaluekohtaiset luottoriskinarviointimenettelyt näitä velkainstrumentteja varten.

6.3.4. Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien hyväksymisvaatimukset

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytetään luottoluokitustietoja neljästä eri lähteestä. Kunkin lähteeseen voi kuulua useita eri luottokelpoisuuden arviointijärjestelmiä.

EKP:n verkkosivustossa (www.ecb.int) on luettelo hyväksytyistä ulkoisista luottoluokituslaitoksista, kansallisten keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmistä ja kolmansien osapuolten tarjoamista luottoluokitusvälinepalveluista ⁽³⁶⁾.

Ulkoiset luottoluokituslaitokset lähteenä

Ulkoisiin luottoluokituslaitoksiin luetaan laitokset, joiden luottoluokituksia luottolaitokset voivat käyttää riskipainojen määrittämiseksi EU:n vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti ⁽³⁷⁾. Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa ulkoisille luottoluokituslaitoksille asetetaan seuraavat yleiset hyväksymisvaatimukset:

- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee olla rahoitusvalvontaviranomaisten hyväksymiä niissä euroalueen maissa, joissa niitä käytetään, vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti.
- Ulkoisten luottoluokituslaitosten tulee täyttää tietyt toiminnalliset vaatimukset, jotta eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin tehokkuus voidaan varmistaa. Tähdellistä eurojärjestelmän kannalta on, että luottoriskinarviointeja koskeva tieto on saatavilla ja että tiedon perusteella voidaan vertailla ja arvioida eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa käytettäviä luottoluokkia ja luokitusten alarajaa. Lisäksi luottoriskinarvioinnin osuvuuden seurannan on oltava mahdollista (ks. kohta 6.3.5).

⁽³⁶⁾ Eurojärjestelmän julkaisemat tiedot koskevat ainoastaan hyväksyntää eurojärjestelmän luotto-operaatioita varten, eikä eurojärjestelmällä ole vastuuta hyväksytyjä luottoriskinarviointijärjestelmiä koskevista arvioistaan.

⁽³⁷⁾ Ulkoisista luottoluokituslaitoksista käytetään rahoitusmarkkinoilla yleisesti lyhyempää nimitystä luokituslaitos.

Eurojärjestelmä pidättää itsellään oikeuden päättää ulkoisten luottoluokituslaitosten hyväksymisestä luotto-operaatioissaan. Päätöksenteon pohjana toimii muun muassa luottoriskinarviointien osuvuuden seuranta.

Kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät lähteenä

Tämä luottoluokituslähde käsittää tällä hetkellä neljä luottokelpoisuuden arviointijärjestelmää: Espanjan, Itävallan, Ranskan ja Saksan keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät. Jos jossain muussa kansallisessa keskuspankissa suunnitellaan luottoriskinarviointijärjestelmä ja sitä halutaan käyttää vakuuksien arviointiin, sen tulee käydä läpi eurojärjestelmän hyväksymismenettely. Eurojärjestelmä seuraa keskuspankkien luottoriskinarviointijärjestelmien tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5).

Vastapuolen tulee ilmoittaa luottoriskinarviointijärjestelmää ylläpitävälle kansalliselle keskuspankille välittömästi kaikista sillä itsellään tiedossa olevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena käytettyjen pankkilainojen velallisten maksujen viivästyttämisestä.

Maissa, joissa kiinteistövakuudellisia velkainstrumentteja käytetään vakuutena, kansallisilla keskuspankeilla tulee olla käytössä eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin mukaiset luottoriskinarviointimenettelyt niiden arviointia varten. Eurojärjestelmä seuraa näiden arvioiden osuvuutta vuosittain.

Vastapuolten sisäiset luottoluokitukset lähteenä

Jos vastapuoli haluaa käyttää sisäisten luottoluokitusten menetelmää vakuuskelpoisten velkainstrumenttien velallisten, liikkeeseenlaskijoiden tai takaajien luottokelpoisuuden arvioinnissa, sen on saatava lupa kansalliselta keskuspankiltaan. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat ⁽³⁸⁾:

- Kopio asianomaisen EU-maan rahoitusvalvontaviranomaisten päätöksestä, jolla hyväksytään vastapuolen sisäisten luottoluokitusten menetelmän käyttäminen vakavaraisuusvaatimuksiin liittyvässä laskennassa konsolidoidusti tai muutoin ja josta käyvät ilmi mahdolliset hyväksymisen ehdot. Jos rahoitusvalvontaviranomainen toimittaa tiedon hyväksynnästä suoraan kansalliselle keskuspankille, kopiota ei tarvita.
- Tiedot siitä, miten menetelmässä määritetään velallisten maksukyvyttömyyden todennäköisyys, sekä menetelmän luottoluokat ja niihin liittyvät maksukyvyttömyyden todennäköisyydet vuoden aikajänteellä, jotta voidaan määritellä, minkä tasoiset luokitukset hyväksytään.
- Kopio Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaisista tiedoista, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin kolmannen pilarin ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla.
- Asianomaisen pankkivalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan nimet ja osoitteet.

Hakemuksessa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus.

Edellä luetellut vaatimukset koskevat kaikkia vastapuolia, olivatpa ne emoyhtiöitä, tytäryhtiöitä tai sivukonttoreita, riippumatta siitä, hyväksyykö niiden sisäisen luottoluokitusmenetelmän saman maan rahoitusvalvontaviranomainen (emoyhtiöillä ja mahdollisesti tytäryhtiöillä) vai emoyhtiön kotivaltion valvontaviranomainen (sivukonttoreilla ja tytäryhtiöillä).

Kun eurojärjestelmä hyväksyy emoyhtiön sisäisen luottoluokitusmenetelmän käytettäväksi eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa, se hyväksyy sen samalla myös kyseisen vastapuolen tytäryhtiöiden ja sivukonttoreiden käyttöön.

Eurojärjestelmä seuraa myös vastapuolten sisäisten luottoluokitusmenetelmien tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5). Hyväksymisprosessissa edellytettävien tietojen lisäksi vastapuolten tulee toimittaa kansalliselle keskuspankilleen vuosittain (tai kansallisen keskuspankin niitä edellyttäessä) seuraavat tiedot, ellei valvontaviranomainen toimita niitä suoraan keskuspankille.

- kopio viimeisimmästä vastapuolen valvontaviranomaisen suorittamasta vastapuolen sisäisten luottoluokitusmenetelmän arvioinnista käännettynä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille

⁽³⁸⁾ Asiakirjat on tarvittaessa käännettävä jollekin kansallisen keskuspankin työkielille.

- rahoitusvalvontaviranomaisten mahdollisesti suosittelemat tai vaativat muutokset vastapuolen luottoluokitusmenetelmään sekä tieto, mihin mennessä muutokset tulee toteuttaa
- Basel II -sopimuksen vakavaraisuussäännösten kolmannen pilarin (markkinakurin edellytysten parantaminen) mukaiset vuositiedot, jotka vastapuolten on julkaistava säännöllisin väliajoin Basel II -sopimuksen ja vakavaraisuusdirektiivin nojalla
- asianomaisen pankkivalvontaviranomaisen ja ulkopuolisen tilintarkastajan tiedot.

Vuositiedoissa tulee olla vastapuolen toimitus- tai talousjohtajan tai muun vastaavassa asemassa olevan johtajan tai jonkun näistä valtuuttaman henkilön allekirjoitus. Eurojärjestelmä toimittaa kopion tiedoista vastapuolen valvontaviranomaiselle ja tarvittaessa ulkopuoliselle tilintarkastajalle.

Kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut lähteenä

Kolmansien osapuolten luottoluokitusvälinepalvelut ovat kolmansien osapuolien tarjoamia sovelluksia, joissa velallisten luottokelpoisuus arvioidaan muun muassa tarkastettujen tilinpäätöstietojen perusteella. Luottoluokitusvälinepalveluiden on oltava kolmansien osapuolten tuottamia. Vastapuolten, jotka haluavat käyttää jotakin tiettyä kolmannen osapuolen luottoluokitusvälinepalvelua eurojärjestelmälle tarjoamiensa vakuuksien arvioinnissa, tulee toimittaa kansalliselle keskuspankilleen hakemus. Hakemuksessa tulee käyttää eurojärjestelmän laatimaa lomaketta, ja siihen tulee liittää hakulomakkeessa edellytetyt palvelua koskevat asiakirjat. Eurojärjestelmä päättää ehdotettujen kolmansien osapuolten tarjoamien luottoluokitusvälinepalvelujen hyväksymisestä. Ennen hyväksymispäätöstä eurojärjestelmä arvioi, miten hyvin palvelu täyttää eurojärjestelmän asettamat hyväksymisvaatimukset ⁽³⁹⁾.

Lisäksi vastapuolen tulee ilmoittaa luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajalle kaikista sillä itsellään tiedossa olevista luottotapahtumista, esimerkiksi vakuutena käytettyjen pankkilainojen velallisten maksujen viivästymisestä.

Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa hyväksytyjen luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajien on suositettava siihen, että eurojärjestelmä seuraa ⁽⁴⁰⁾ niiden tuottamien arvioiden osuvuutta (ks. kohta 6.3.5). Luottoluokitusvälinepalvelujen tarjoajan tulee tarjota edellytykset hyväksytyjen velallisten joukon seurannalle. Tarkasteltavan hyväksytyjen velallisten joukon on oltava eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnin yleisten seuranta koskevien vaatimusten mukainen. Palveluntarjoajan tulee tiedottaa eurojärjestelmälle seurannan tuloksista viipymättä. Tätä tarkoitusta varten palveluntarjoajan tulee laatia raportti tarkasteltavana olleelle velallisten joukolle annettujen luokitusten osuvuudesta. Palveluntarjoajien tulee säilyttää tarkasteltuja velallisten joukkoja ja maksukyvyttömyystilanteita koskevat tiedot viiden vuoden ajan.

6.3.5. Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmien osuvuuden seuranta

Eurojärjestelmässä seurataan luottoriskinarviointien osuvuutta vertaamalla vuosittain tarkasteluvuoden alussa luottokelpoisuudeltaan hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden kuluessa tapahtuneita maksukyvyttömyystapahtumia eurojärjestelmän asettamaan luottokelpoisuuden alarajaan, jonka viitearvo on tietty maksukyvyttömyyden todennäköisyys. Tarkoituksena on varmistaa, että eri järjestelmistä ja lähteistä saatavat luottoluokitukset ovat vertailukelpoisia. Tarkastelu tapahtuu vuoden kuluttua siitä, kun hyväksytyjen velallisten joukko on määritelty.

Tarkasteluvuoden alussa luottoriskinarvioija kokoaa hyväksyttävien velallisten joukon. Joukkoon otetaan kaikki yritys- ja julkisen sektorin velalliset, joille on arvioitu seuraavantasoinen luottokelpoisuus (PD = maksukyvyttömyyden todennäköisyys vuoden aikajänteellä):

$$PD(i, t) \leq 0,10 \% (PD(t);n \text{ viitearvo})$$

Velalliset, jotka täyttävät ehdon ajanjakson t alussa, otetaan hyväksyttävien velallisten joukkoon ajanjaksoksi t. Kahdentoista kuukauden kuluttua lasketaan toteutuneiden maksukyvyttömyyksiä osuus tarkastellussa joukossa tällä ajanjaksolla. Luottoriskinarvioiden tulee ilmoittaa eurojärjestelmälle vuosittain, kuinka monta hyväksyttävää velallista tarkasteltavanaan joukkoon otettiin tarkastelujakson alussa ja kuinka moni näistä velallisista tuli maksukyvyttömäksi kuluneella 12 kuukauden ajanjaksolla.

Toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkastellussa hyväksytyjen velallisten joukossa vuoden aikana on tärkeä mittayksikkö eurojärjestelmän luottoriskinarviointijärjestelmän seurantaprosessissa, jossa vuosiarvioinnin ohessa tarkastellaan arviointijärjestelmän osuvuutta usean vuoden aikana. Jos toteutunut maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentti tarkasteltavassa hyväksytyjen velallisten joukossa poikkeaa selvästi luottokelpoisuuden alarajan mukaisesta maksukyvyttömyyden todennäköisyysprosentista vuositason ja/tai monivuotisen arvioinnissa, eurojärjestelmä pyrkii selvittämään poikkeaman syyt yhdessä luottoriskinarvioijan kanssa. Lopputuloksena voi olla, että järjestelmän luokituksiin sovellettava luottokelpoisuuden alarajaa muutetaan.

Eurojärjestelmä voi päättää luottokelpoisuuden arviointijärjestelmän hylkäämisestä joko väliaikaisesti tai kokonaan, jos sen luokitusten osuvuus ei parane vuosien kuluessa. Luottokelpoisuuden arviointijärjestelmä voidaan hylätä myös, jos sen käytössä rikotaan eurojärjestelmän luottoriskinarviointisääntöjä.

⁽³⁹⁾ Hyväksymisvaatimukset on julkaistu EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int).

⁽⁴⁰⁾ Vastapuolten tulee ilmoittaa luottoluokitusvälinepalvelun tarjoajalle välittömästi kaikista luottotapahtumista, joista saattaa seurata luottokelpoisuuden lasku.

6.4. Riskienhallintamenetelmät

6.4.1. Yleistä

Eurojärjestelmän luotto-operaatioissa käytettävien omaisuuserien riskejä valvotaan, jotta eurojärjestelmää voitaisiin suojata taloudellisilta tappioilta siinä tapauksessa, että omaisuuserät joudutaan realisoimaan vastapuolen maksukyvyttömyyden takia. Eurojärjestelmän käytössä olevia riskienhallintamenetelmiä kuvataan kehikossa 7.

Eurojärjestelmä käyttää erityisiä riskienhallintamenetelmiä vastapuolen tarjoamien omaisuuserien tyypistä riippuen. EKP määrittelee asianmukaiset riskienhallintamenetelmät jälkimarkkinakelpoisia ja ei-jälkimarkkinakelpoisia vakuuskelpoisia omaisuuseriä varten. Riskienhallintamenetelmät ovat yleisesti ottaen yhdenmukaiset koko euroalueella ⁽⁴¹⁾, ja niillä pyritään varmistamaan, että vakuuskelpoisten omaisuuserätyyppien kohtelu on yhtäläistä eri puolilla euroaluetta.

KEHIKKO 7

Riskienhallintamenetelmät

Eurojärjestelmä soveltaa nykyisin seuraavia riskienhallintamenetelmiä:

— *Markkina-arvon aliarvostus*

Eurojärjestelmä käyttää omaisuuserien arvostuksessa menetelmää, jolla omaisuuserän arvo lasketaan sen markkina-arvona vähennettynä tietyllä prosenttimäärällä (haircut).

— *Vaihtelumarginaali (marking to market)*

Eurojärjestelmä edellyttää, että likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa käytettävien omaisuuserien aliarvostuksella korjattu markkina-arvo säilyy vaaditulla tasolla jatkuvasti. Jos omaisuuserän säännöllisin välein arvioitu arvo laskee tiettyä tasoa pienemmäksi, vastapuolen on kansallisen keskuspankin vaatimuksesta toimitettava lisää omaisuuseriä tai rahaa (vakuuksien muutospyyntö). Jos vakuuden arvo uudelleenarvostuksessa vastaavasti ylittää tietyn tason, ylimääräiset omaisuuserät tai rahat voidaan palauttaa vastapuolelle. (Vaatimuksen laskeminen on esitetty kehikossa 8.)

Tällä hetkellä eurojärjestelmä ei käytä seuraavia riskienhallintamenetelmiä:

— *Alkumarginaalit*

Eurojärjestelmä saattaa soveltaa alkumarginaalia likviditeettiä lisäävissä käänteisoperaatioissa. Vastapuolten toimittamien omaisuuserien arvon olisi tällöin oltava vähintään yhtä suuri kuin eurojärjestelmän myöntämän likviditeetin arvon ja alkumarginaalin summa.

— *Liikkeeseenlaskija-/velallis- tai takaajakohtaiset limiitit*

Eurojärjestelmä voi asettaa liikkeeseenlaskija-/velallis- tai takaajakohtaiset limiitit.

— *Lisätakaukset*

Eurojärjestelmä voi vaatia vakavaraisten yhteisöjen antamia lisätakauksia, ennen kuin se hyväksyy tietyt omaisuuserät.

— *Käytöstä poistaminen*

Eurojärjestelmä voi poistaa tietyt omaisuuserät käytöstään rahapoliittisissa operaatioissa.

⁽⁴¹⁾ Jäsenvaltioiden toiminnallisten erojen takia riskienhallintamenettelyissä saattaa yhä olla joitakin eroavaisuuksia. Esimerkiksi vastapuolten omaisuuserien toimituksissa kansallisille keskuspankeille saatetaan noudattaa eri menettelytapoja (kansallisessa keskuspankissa oleva vakuussammio tai yksilöityihin omaisuuseriin perustuvat takaisinostosopimukset), jolloin arvostuksen ajoituksessa ja muissa riskienhallinnan käytännöissä voi esiintyä vähäisiä eroja. Ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla eroja voi olla myös arvostustekniikoiden tarkkuudessa, mikä vaikuttaa aliarvostusprosentteihin yleensä (ks. kohta 6.4.3).

6.4.2. Jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät

Vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

- Vakuuskelpoiset jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät jaetaan neljään likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijaryhmän ja omaisuuserän tyyppin perusteella. Likvidiysluokkajako esitetään taulukossa 6.

Taulukko 6

Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien likvidiysluokat ⁽¹⁾

I luokka	II luokka	III luokka	IV luokka
Keskushallinnon liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	Alueellisten ja paikallisviranomaisten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	Perinteiset katetut pankkien joukkovelkakirjalainat	Omaisuuksivakuudelliset arvopaperit
Keskuspankkien liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ⁽²⁾	Jumbolainat (katetut pankkien joukkovelkakirjalainat) ⁽³⁾	Luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit	
	Valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ⁽⁴⁾	Yritysten ja muiden laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit ⁽⁴⁾	
	Ylikansallisten laitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit		

⁽¹⁾ Yleensä likvidiysluokka määrittyy liikkeeseenlaskijaryhmän mukaan. Poikkeuksena tästä ovat kaikki omaisuusvakuudelliset arvopaperit, jotka kuuluvat IV likvidiysluokkaan liikkeeseenlaskijan ryhmästä riippumatta, ja jumbolainat (katetut pankkien joukkovelkakirjalainat), jotka kuuluvat II likvidiysluokkaan, vaikka muut luottolaitosten liikkeeseen laskemat velkainstrumentit kuuluvat III likvidiysluokkaan.

⁽²⁾ EKP:n liikkeeseen laskemat velkasitoumukset ja kansallisten keskuspankkien omista maissaan ennen euron käyttöönottoa liikkeeseen laskemat velkainstrumentit sisältyvät I likvidiysluokkaan.

⁽³⁾ Instrumentit luetaan kuuluviksi jumbolainoihin (katettuihin pankkien joukkovelkakirjalainoihin) vain, jos niiden emissioiden volyyymi on vähintään 1 miljardi euroa ja jos vähintään kolme markkinatakaajaa antaa niille säännöllisesti osto- ja myyntinoteeraukset.

⁽⁴⁾ Ainoastaan EKP:n valtiosidonnaisiksi laitoksiksi luokittelemien liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat II likvidiysluokkaan. Muiden valtiosidonnaisten laitosten liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät kuuluvat III likvidiysluokkaan.

- Yksittäisiin velkainstrumentteihin sovelletaan erityistä markkina-arvon aliarvostusta. Aliarvostuksessa vähennetään tietty prosenttimäärä omaisuuserän markkina-arvosta. Vakuuskelpoisilla jälkimarkkinakelpoisilla kiinteä- ja nollakorkoisilla velkainstrumenteilla aliarvostuksen suuruus määrittyy velkainstrumenttien jäljellä olevan maturiteetin ja koron mukaan, kuten taulukossa 7 esitetään ⁽⁴²⁾.
- Kaikkiin jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovelletaan taulukon 8 markkina-arvon aliarvostuksia. Tässä kehikossa aliarvostukset ovat samat kaikissa likvidiysluokissa.
- Vaihtuvakorkoisiin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin ⁽⁴³⁾ sovellettava markkina-arvon aliarvostus on sama kuin kiinteäkorkoisten instrumenttien nollassa yhteen vuoteen ulottuvassa maturiteetti luokassa jaoteltuna sen likvidiysluokan mukaan, johon instrumentti kuuluu.
- Useantyyppisiä koronmaksuja sisältäviin jälkimarkkinakelpoisiin velkainstrumentteihin sovelletaan riskienhallintamenetelmää, joka ottaa huomioon vain instrumentin jäljellä olevat koronmaksut. Tällaisiin instrumentteihin sovelletaan markkina-arvon aliarvostusta, joka on suurin mahdollinen instrumentin jäljellä olevan maturiteetin ja jäljellä olevien koronmaksutyypin perusteella.
- Markkina-arvon aliarvostusta ei sovelleta likviditeettiä vähentäviin operaatioihin.
- Riippuen sekä lainsäädännöstä että kansallisista toimintatavoista kansalliset keskuspankit sallivat omaisuuserien sammioimisen ja/tai edellyttävät kussakin yksittäisessä operaatiossa käytettävien omaisuuserien "korvamerkintää". Sammiojärjestelmissä (pooling system) vastapuoli varaa riittävän määrän omaisuuseriä keskuspankin käyttöön tältä saatujen luottojen vakuudeksi. Yksittäiset omaisuuserät eivät siten liity mihinkään tiettyyn luotto-operaatioon. Sen sijaan korvamerkintäjärjestelmässä (ear-marking system) kukin luotto-operaatio liittyy tiettyihin tunnistettavissa oleviin omaisuuseriin.

⁽⁴²⁾ Kiinteäkorkoisten velkainstrumenttien aliarvostusprosentteja voidaan soveltaa myös sellaisiin velkainstrumentteihin, joiden korko on sidottu mahdollisiin muutoksiin velkainstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksessa, tai inflaatioindeksiin sidottuihin joukkovelkakirjalainoihin.

⁽⁴³⁾ Kuponkimaksu katsotaan vaihtuvakorkoiseksi maksuksi, jos korko on sidottu viitekorkoon ja jos tätä korkoa vastaava koronasetanta-kaus ei ole vuotta pidempi. Kuponkimaksut, joissa koronasetantakaus on pidempi kuin vuosi, katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi: kiinteäkorkoisten instrumenttien aliarvostus määrittyy instrumentin jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

Taulukko 7

Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin kiinteä- ja nollakorkoisiin instrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit

(%)

Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Likvidiysluokat							
	I luokka		II luokka		III luokka		IV luokka	
	Kiinteäkorkoinen	Nollakorkoinen	Kiinteäkorkoinen	Nollakorkoinen	Kiinteäkorkoinen	Nollakorkoinen	Kiinteäkorkoinen	Nollakorkoinen
0–1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	2	2
1–3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	3,5	3,5
3–5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6
5–7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	6,5	7
7–10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	8	10
>10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	12	18

- Omaisuuserät arvostetaan päivittäin. Kansalliset keskuspankit laskevat päivittäin omaisuuserien vaaditun arvon ottaen huomioon luottokannan muutokset, kohdassa 6.5 määritellyt arvostusperiaatteet ja vaaditun markkina-arvon aliarvostuksen.
- Jos omaisuuserät eivät arvostuksen jälkeen vastaa tuona päivänä laskettuja vaatimuksia, esitetään pyyntö muuttaa vakuuksia tilanteen tasapainottamiseksi. Jotta muutospyyntöihin ei jouduttaisi tarpeettoman usein, kansallisissa keskuspankeissa voidaan soveltaa kynnyispistettä, joka on 0,5 % myönnetyn likviditeetin määrästä. Kulloisestakin lainsäädännöstä riippuen kansalliset keskuspankit voivat edellyttää, että muutospyyntöihin vastataan joko omaisuuserien lisätoimituksilla tai maksusuorituksilla. Jos omaisuuserien markkina-arvo laskee alle alemman kynnyispisteen, vastapuolen on toimitettava lisää omaisuuseriä (tai rahaa). Jos taas omaisuuserien markkina-arvo niiden uudelleenarvostuksen jälkeen ylittää ylemmän kynnyispisteen, asianomainen kansallinen keskuspankki palauttaa ylimääräiset omaisuuserät (tai rahan) vastapuolelle (ks. kehikko 8).

Taulukko 8

Vakuuskelpoisiin jälkimarkkinakelpoisiin käänteisesti vaihtuvakorkoisiin velkainstrumentteihin sovellettavat aliarvostusprosentit

(%)

Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti
0–1	2
1–3	7
3–5	10
5–7	12
7–10	17
>10	25

- Sammiojärjestelmissä vastapuolet voivat päivittäin korvata omaisuuseriä toisilla omaisuuserillä.
- Korvamerkintäjärjestelmissä kansalliset keskuspankit saattavat antaa luvan korvata omaisuuserät toisilla.
- EKP voi milloin tahansa poistaa yksittäisiä velkainstrumentteja julkaistavalta vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalta ⁽⁴⁴⁾.

⁽⁴⁴⁾ Velkainstrumentti, joka on käytössä jossakin eurojärjestelmän luotto-operaatioissa ajankohtana, jolloin se poistetaan vakuuskelpoisten jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien listalta, on poistettava vakuuskäytöstä mahdollisimman pian.

KEHIKKO 8

Vakuuksien muutospyyntöjen laskeminen

Vakuuskelpoisten omaisuuserien kokonaismäärä J ($j = 1$:stä J :hin; arvolla $C_{j,t}$ ajankohtana t), joka vastapuolen on toimitettava likviditeettiä lisääviin operaatioihin I ($i = 1$:stä I :hin; määrällä $L_{i,t}$ ajankohtana t), määräytyy seuraavan kaavan mukaan:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

Tässä

h_j on vakuuskelpoiseen omaisuuserään j sovellettava markkina-arvon aliarvostus.

τ on uudelleenarvostusten välinen aika. Vakuuksien muutospyyntö perustuu ajankohtana $t + \tau$ laskelmaan

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1-h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Kansalliset keskuspankit voivat vakuudenhallintajärjestelmiensä toiminnallisista ominaisuuksista riippuen ottaa huomioon myös myönnetystä luotosta kertyneen koron laskiessaan avointen operaatioiden vakuusmuutospohjaa.

Vakuuksien muutospyyntö toteutuu vain tietyn kynnyksipistetason ylittyessä.

$k = 0,5\%$ tarkoittaa kynnystä. Korvamerkintäjärjestelmässä ($I = 1$) vakuuksien muutospyyntö toteutuu, kun

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$ (vastapuoli maksaa vakuuden kansalliselle keskuspankille) tai

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$ (kansallinen keskuspankki palauttaa vakuuden vastapuolelle).

Sammiojärjestelmässä vastapuolen on toimitettava lisää omaisuuseriä sammioon, jos

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Käänteisesti vastapuolen käytettävissä olevan päivän sisäisen luoton (IDC) määrä sammiojärjestelmässä voidaan laskea seuraavasti:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \text{ (jos positiivinen)}$$

Sekä korvamerkintä- että sammiojärjestelmissä vakuuksien muutospyynnöillä varmistetaan, että edellä olevassa kohdassa (1) laskettu suhde palautuu ennalleen.

6.4.3. Ei-jälkimerkinnakelpoisiin omaisuuseriin sovellettavat riskienhallintamenetelmät

Lainasaamiset

Vakuuskelpoisten lainasaamisten riskienhallinta kattaa seuraavat keskeiset alueet:

- Yksittäisiin lainasaamiin sovelletaan erityistä markkina-arvon aliarvostusta. Aliarvostuksen suuruus määräytyy jäljellä olevan maturiteetin, koronmaksutyypin (kiinteä vai vaihtuva korko) ja kansallisen keskuspankin soveltaman arvostusmenettelyn mukaan (ks. kohta 6.5), kuten taulukossa 9 esitetään.
- Vaihtuvakorkoisiin lainasaamiin sovelletaan aliarvostusta, joka on aina 7 % kansallisen keskuspankin soveltamasta arvostusmenettelystä riippumatta. Koronmaksu katsotaan vaihtuvakorkoiseksi maksuksi, jos se on sidottu viitekorkoon ja jos tätä korkoa vastaava koronasetantakausi ei ole vuotta pidempi. Jos koronasetantakausi on pidempi kuin vuosi, koronmaksut katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostus määräytyy lainasaamisen jäljellä olevan maturiteetin mukaan.
- Useantyyppisiä koronmaksuja sisältäviin lainasaamiin sovelletaan riskienhallintamenetelmää, joka ottaa huomioon vain lainasaamisen jäljellä olevat koronmaksut. Jos lainasaamisen jäljellä olevana juoksuajana on useamman tyyppisiä koronmaksuja, jäljellä olevat koronmaksut katsotaan kiinteäkorkoisiksi maksuiksi; kiinteäkorkoisten lainasaamisten aliarvostus määräytyy lainasaamisen jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

- Kansalliset keskuspankit soveltavat ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vakuusmuutospyynnöissä samaa kynnyspistettä (jos sellaisesta on sovittu) kuin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien tapauksessa.

Ei-jälkimarkkinakelpoiset kiinteistövakuudelliset velkainstrumentit

Ei-jälkimarkkinakelpoisiin kiinteistövakuudellisiin velkainstrumentteihin sovelletaan 20 prosentin aliarvostusta.

Taulukko 9

Kiinteäkorkoisiin lainaamisiin sovellettavat aliarvostusprosentit

Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena teoreettinen hinta	Kiinteä korko ja kansallisen keskuspankin arvostusperusteena jäljellä oleva lainapääoma (%)
0–1	7	9
1–3	9	15
3–5	11	20
5–7	12	24
7–10	13	29
>10	17	41

6.5. Omaisuuserien arvostusperiaatteet

Määrittäessään käänteisoperaatioissa käytettävien omaisuuserien arvoa eurojärjestelmä noudattaa seuraavia periaatteita:

Jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

- Eurojärjestelmä määrittää kullekin vakuuskelpoiselle jälkimarkkinakelpoiselle omaisuuserälle edustavimman hintalähteen, jota käytetään markkina-arvon laskemiseen.
- Jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien arvo lasketaan arvostuspäivää edeltävän pankkipäivän edustavimman hinnan perusteella. Jos noteerataan useampia kuin yksi hinta, käytetään alinta hintaa (normaalisti ostohinta). Ellei tietylle omaisuuserälle ole saatavissa edustavaa hintaa arvostuspäivää edeltävältä pankkipäivältä, käytetään viimeistä kaupantekohintaa. Jos näin saatu viitteellinen hinta on yli viiden päivän takainen tai hinnassa ei ole tapahtunut muutoksia viiden edeltävän päivän kuluessa, eurojärjestelmä määrittää omaisuuserälle teoreettisen hinnan.
- Velkainstrumentin markkina- tai teoreettinen arvo lasketaan kertynyt korko mukaan lukien.
- Omaisuuserästä käänteisoperaation voimassaoloaikana saatua tuottoa (esimerkiksi kuponkimaksu) saatetaan kansallisten oikeusjärjestelmien ja toimintatapojen erojen takia käsitellä eri tavoin kansallisissa keskuspankeissa. Jos tuotto siirretään vastapuolelle, kansalliset keskuspankit varmistavat ennen sen siirtoa, että operaatiot pysyvät täysimääräisesti katettuina riittävällä määrällä vakuusmateriaalia. Kansalliset keskuspankit pyrkivät varmistamaan, että tuoton käsittelyn taloudellinen vaikutus vastaa tilannetta, jossa tuotto siirretään vastapuolelle maksupäivänä ⁽⁴⁵⁾.

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät arvostetaan joko teoreettisen hinnan perusteella tai niiden arvo määritellään jäljellä olevan lainapääoman mukaan.

Jos kansallinen keskuspankki käyttää jäljellä olevaa lainapääomaa arvostusperusteena, käytäntö saattaa johtaa suurempiin markkina-arvon aliarvostusprosentteihin jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien kohdalla (ks. kohta 6.4.3).

⁽⁴⁵⁾ Kansalliset keskuspankit voivat päättää olla hyväksymättä käänteisoperaatioihin velkainstrumentteja, joiden tuotto (esimerkiksi kuponkimaksu) syntyy ajalta ennen rahapoliittisen operaation eräpäivää (ks. kohta 6.2.3).

6.6. Toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten omaisuuserien käyttö

Eurojärjestelmän vastapuolet voivat käyttää vakuuskelpoisia omaisuuseriä, jotka sijaitsevat toisessa jäsenvaltiossa, eli ne voivat hankkia luottoa sijoittautumisjäsenvaltionsa kansalliselta keskuspankilta toisessa jäsenvaltiossa olevia omaisuuseriä vastaan. Toisessa jäsenvaltiossa olevaa vakuusmateriaalia on voitava käyttää kaikkialla euroalueella kaikissa sellaisissa operaatioissa, joissa eurojärjestelmä myöntää likviditeettiä vakuuskelpoisia omaisuuseriä vastaan.

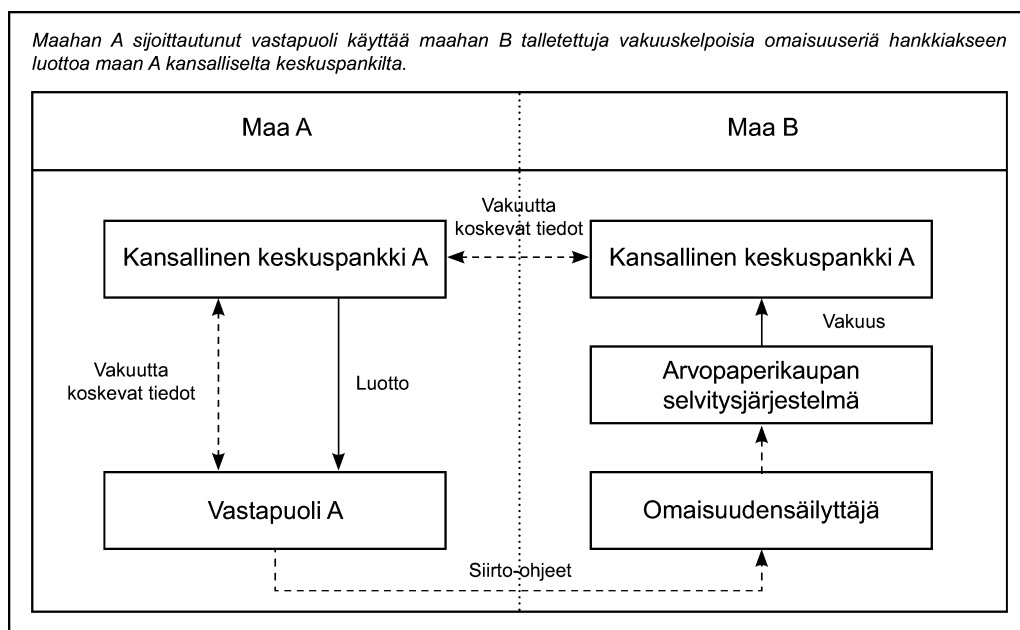
Kansalliset keskuspankit (ja EKP) ovat kehittäneet menetelmän, jolla varmistetaan, että kaikkia euroalueella liikkeesen laskettuja tai talletettuja vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää kaikissa jäsenvaltioissa. Menetelmää kutsutaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimalliksi. Tässä mallissa kansalliset keskuspankit toimivat toistensa (ja EKP:n) omaisuuden säilyttäjinä ("kirjeenvaihtajina") eli säilyttävät toistensa omaisuuseriä, jotka on hyväksytty niiden paikallisiin säilytys- tai selvitysjärjestelmiin. Eräitä erityisratkaisuja voidaan soveltaa sellaisiin ei-jälkimarkkinakelpoisiin omaisuuseriin, kuten lainasaamisiin ja kiinteistövakuumallisiin velkainstrumentteihin, joita ei voida siirtää arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien kautta ⁽⁴⁶⁾. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin avulla omaisuuseriä voidaan käyttää kaikenlaisien eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä linkkejä jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien siirtämiseksi maasta toiseen ⁽⁴⁷⁾.

6.6.1. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli

Oheinen kuvio 3 havainnollistaa kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin toimintaa.

KUVIO 3

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli

Kaikki kansalliset keskuspankit pitävät toisilleen arvopaperitilejä mahdollistaakseen toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuskelpoisten omaisuuserien käytön. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukainen menettely riippuu siitä, onko vakuuskelpoiset omaisuuserät korvamerkitty tiettyyn yksittäiseen operaatioon vai onko ne sammioitu ⁽⁴⁸⁾.

— Korvamerkintäjärjestelmä: Kun vastapuolen kotimaan keskuspankki on hyväksynyt vastapuolen luottopyynnön, vastapuoli antaa ohjeet (tarvittaessa oman omaisuuden säilyttäjänsä kautta) sen maan arvopaperikaupan

⁽⁴⁶⁾ Lisätietoja on esitteessä "Correspondent central banking model (CCBM) procedure for Eurosystem counterparties", joka on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int).

⁽⁴⁷⁾ Mikäli kansallisella keskuspankilla on tili toisessa maassa sijaitsevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä, vakuuskelpoisia omaisuuseriä voidaan käyttää tämän tilin kautta, jos eurojärjestelmä on hyväksynyt tilin käytön. Alankomaiden keskuspankki sai vuonna 1999 luvan käyttää Euroclearin (Belgia) tiliään toimittaessaan vakuudeksi tässä selvitysjärjestelmässä liikkeesenlaskettuja eurobondeja. Irlannin keskuspankki ja rahoitustarkastus (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland) sai elokuussa 2000 luvan avata vastaavanlaisen tilin Euroclear-selvitysjärjestelmässä. Tilin kautta voidaan käyttää kaikkia Euroclearissa säilytettäviä vakuuskelpoisia omaisuuseriä, mukaan lukien sellaiset vakuuskelpoiset omaisuuserät, jotka on siirretty Eurocleariin hyväksytyjen linkkien välityksellä.

⁽⁴⁸⁾ Ks. tämän luvun alaviite 46.

selvitysjärjestelmään, jossa vastapuolen jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä säilytetään, näiden omaisuuserien siirtämiseksi tuon maan keskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on ilmoittanut kotimaan keskuspankille ottaneensa vakuuden vastaan, kotimaan keskuspankki siirtää rahat vastapuolelle. Keskuspankit eivät siirrä varoja, ennen kuin ne ovat varmoja, että kirjeenvaihtajakeskuspankki on vastaanottanut vastapuolen jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät. Pystyäkseen noudattamaan maksuja toimitusaikojen vastapuolelta vastapuolelta voidaan tallettaa omaisuuseriä etukäteen kirjeenvaihtajakeskuspankkeihin kotimaan keskuspankkiensa lukuun kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin mukaista menettelyä hyväksi käyttäen.

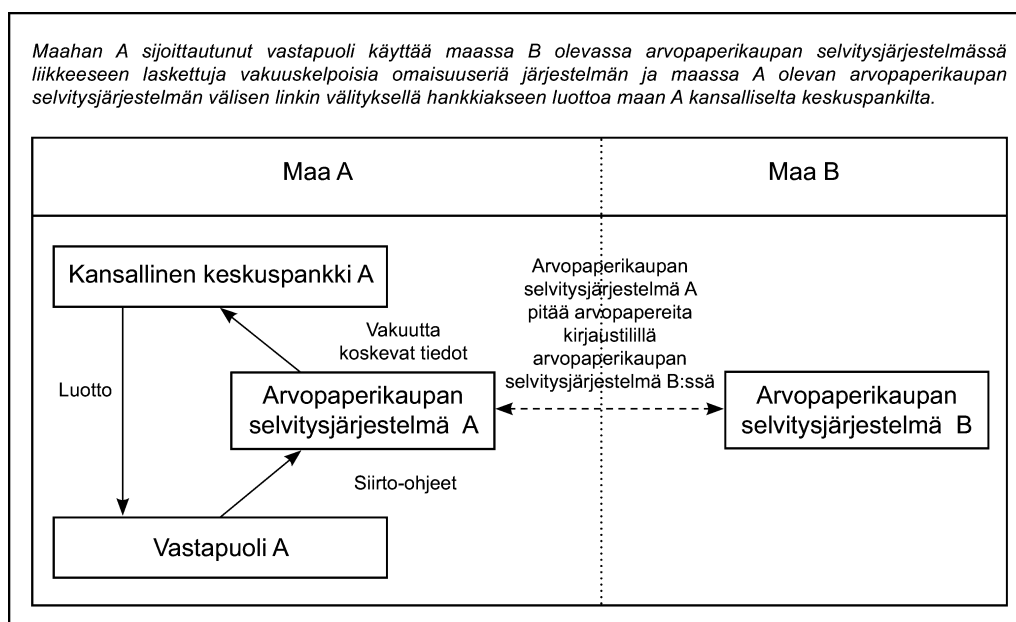
- Sammiojärjestelmä: Vastapuoli voi milloin tahansa siirtää jälkimarkkinakelpoisia omaisuuseriä kirjeenvaihtajakeskuspankkiin kotimaan keskuspankin lukuun. Kun kirjeenvaihtajakeskuspankki on ilmoittanut kotimaan keskuspankille jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien vastaanotosta, kotimaan keskuspankki siirtää nämä jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät vastapuolen sammioitilille.

Toisessa maassa olevien ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien eli lainasaamisten ja kiinteistövakuudellisten velkainstrumenttien käyttöä varten on laadittu erityisiä menettelyjä⁽⁴⁹⁾. Toisessa maassa olevien lainasaamisten vakuuskäytössä⁽⁵⁰⁾ sovelletaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin versiota, jossa omaisuuserän omistusoikeus siirretään tai omaisuuserä luovutetaan tai pantataan kotimaan keskuspankille tai siihen vahvistetaan kiinnitys kotimaan keskuspankin välittäjänä toimivan kirjeenvaihtajakeskuspankin hyväksi. Toisessa maassa olevien kiinteistövakuudellisten velkakirjojen käyttöä varten on otettu käyttöön toinen ad hoc -versio, joka perustuu kiinnityksen vahvistamiseen kotimaan keskuspankin välittäjänä toimivan kirjeenvaihtajakeskuspankin hyväksi.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli on vastapuolten käytössä (sekä jälkimarkkinakelpoisten että ei-jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien käyttöä varten) klo 9.00–16.00 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa) jokaisena eurojärjestelmän pankkipäivänä. Vastapuolen, joka haluaa käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia, on ilmoitettava asiasta sille kansalliselle keskuspankille, josta se haluaa saada luottoa – kotimaansa keskuspankille – ennen klo 16.00:ta EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Vastapuolen on lisäksi huolehdittava siitä, että rahapoliittisten operaatioiden vakuudet toimitetaan kirjeenvaihtajakeskuspankin tilille viimeistään klo 16.45 EKP:n aikaa (Keski-Euroopan aikaa). Jos toimeksiannot tai toimitukset eivät ole tämän määräajan mukaisia, ne otetaan huomioon vasta seuraavana päivänä myönnettävää luottoa varten. Kun vastapuolelta ennakoivat tarpeen käyttää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallia myöhäisenä ajankohtana, niiden tulisi mahdollisuuksien mukaan toimittaa omaisuuserät etukäteen (ennakkotalletuksena). Poikkeustapauksissa tai rahapoliittisten operaatioiden niin edellyttäessä EKP voi päättää pidättää kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin sulkemisaikaa TARGET- järjestelmän sulkemisaikaan.

KUVIO 4

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit

⁽⁴⁹⁾ Ks. tämän luvun alaviite 46.

⁽⁵⁰⁾ Kirjeenvaihtajakeskuspankkimenettelyt on laadittu ainoastaan sellaisia tapauksia varten, joissa velallisen sijaintipaikka on siinä maassa, jonka lakia lainasaamiseen sovelletaan.

6.6.2. Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallin lisäksi voidaan käyttää EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä hyväksytyjä linkkejä jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien siirtämiseksi maasta toiseen.

Yhteen arvopaperikaupan selvitysjärjestelmään kuuluvat voivat pitää hallussaan toisessa selvitysjärjestelmässä liikkeeseen laskettuja arvopapereita tuohon järjestelmään kuulumatta selvitysjärjestelmien välisten suorien tai ketjutettujen linkkien avulla ⁽⁵¹⁾. Ennen kuin linkit voidaan hyväksyä käytettäväksi eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuuksien siirtoon, on arvioitava, täyttävätkö ne EU-maiden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmille asetetut vaatimukset ⁽⁵²⁾ ⁽⁵³⁾.

Eurojärjestelmän kannalta sekä kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli että eri EU-jäsenvaltioissa toimivien arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien väliset linkit täyttävät saman tehtävän eli mahdollistavat toisessa jäsenvaltiossa olevien vakuuksien käytön. Toisin sanoen kummankin järjestelmän avulla vastapuolet voivat saada luottoa kotimaansa keskuspankilta myös sellaisia vakuuksia vastaan, jotka on laskettu liikkeeseen jossakin toisessa maassa toimivassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä. Tämä tehtävä toteutetaan kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa eri tavoin kuin arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä linkkejä käytettäessä. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa yhteys maiden välillä toimii kansallisten keskuspankkien kautta. Keskuspankit toimivat toistensa omaisuudensäilyttäjinä. Linkkejä käytettäessä yhteys maiden välillä toimii arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien avulla. Selvitysjärjestelmät avaavat keskenään kirjaustilin. Kirjeenvaihtajakeskuspankkiin talletettuja omaisuuseriä voidaan käyttää vain eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena. Linkin välityksellä omaisuuseriä voidaan käyttää sekä eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuutena että mihin tahansa muuhun vastapuolen valitsemaan tarkoitukseen. Linkkejä käytettäessä omaisuuserät ovat vastapuolen omalla tilillä sen kotimaassa olevassa arvopaperikaupan selvitysjärjestelmässä eikä vastapuoli tarvitse omaisuudensäilyttäjiä.

⁽⁵¹⁾ Kahden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän välinen linkki muodostuu menettelyistä ja järjestelyistä, joiden avulla järjestelmien välillä voidaan siirtää omaisuuseriä tilikirjauksina. Toinen selvitysjärjestelmä (sijoittava selvitysjärjestelmä) avaa arvopaperikaupan kirjaustilin toisessa selvitysjärjestelmässä (liikkeeseen laskeva selvitysjärjestelmä). Kun linkki on suora, arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välillä ei ole välittäjiä. Toisessa maassa olevien omaisuuserien siirtämiseksi eurojärjestelmälle voidaan käyttää myös arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välisiä ketjutettuja linkkejä. Ketjutettu linkki on sopimuksellinen ja tekninen järjestely, jossa kaksi selvitysjärjestelmää, joiden välillä ei ole suoraa linkkiä, voivat käyttää omaisuuserien selvityksessä tai vaihdossa välittäjänä kolmatta selvitysjärjestelmää.

⁽⁵²⁾ EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on ajantasainen luettelo hyväksytyistä linkeistä.

⁽⁵³⁾ Ks. EKP:n www-sivustossa julkaistut vaatimukset "Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations", Euroopan rahapoliittinen instituutti, tammikuu 1998.

LUKU 7

VÄHIMMÄISVARANNOT ⁽¹⁾

7.1. Yleistä

EKP vaatii luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja kansallisissa keskuspankeissa olevilla tileillä eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti. Vähimmäisvarantojärjestelmän oikeudellisesta perustasta säädetään EKP:n perussäännön artiklassa 19, Euroopan keskuspankin soveltamista vähimmäisvarannoista 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2531/98 ⁽²⁾ ja vähimmäisvarantojen soveltamisesta annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) ⁽³⁾.

Se, kuinka suuria vähimmäisvarantoja kunkin laitoksen on pidettävä, määräytyy laitoksen varantopohjan perusteella. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmässä osapuolet voivat hyödyntää keskiarvoistamista. Tämä merkitsee sitä, että varantovelvoitteen täytyminen määritellään sen mukaan, mikä on osapuolen varantotilin keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo pitoajanjakson aikana. Laitosten vähimmäisvarannoille maksetaan korkoa, joka on sama kuin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korko.

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä pyritään pääasiassa seuraaviin rahapolitiittisiin päämääriin:

- *Rahamarkkinakorkojen vakauttaminen*: Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän keskiarvoistamisen tarkoituksena on helpottaa rahamarkkinakorkojen vakauttamista kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia.
- *Rakenteellisen keskuspankkirahoituksen tarpeen luominen tai lisääminen*: Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmällä voidaan luoda rakenteellinen keskuspankkirahoituksen tarve tai lisätä sitä. Näin voidaan osaltaan parantaa eurojärjestelmän kykyä toimia tehokkaasti likviditeetin tarjoajana.

Vähimmäisvarantovelvoitetta soveltaessaan EKP:n on noudatettava eurojärjestelmälle perustamissopimuksen artiklan 105 kohdassa 1 ja EKP:n perussäännön artiklassa 2 määritellyjä tavoitteita. Näihin tavoitteisiin kuuluu mm. estää sellainen epäsuotava kehitys, että rahoituksenvälitys siirtyisi merkittävässä määrin pankkien ulkopuolelle tai pois maasta.

7.2. Vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset laitokset

EKP:n perussäännön artiklan 19.1 mukaan EKP vaatii jäsenvaltioihin sijoittautuneita luottolaitoksia pitämään vähimmäisvarantoja. Tämä merkitsee sitä, että eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisia ovat myös euroalueella olevat sellaisen yhteisön sivukonttorit, jonka kotipaikka on euroalueen ulkopuolella. Euroalueelle sijoittautuneiden luottolaitosten sivukonttorit euroalueen ulkopuolella eivät kuitenkaan ole tämän järjestelmän alaisia.

Laitos vapautetaan automaattisesti varantovelvoitteesta sen pitoajanjakson alusta, jonka aikana sen toimilupa on peruutettu tai jonka aikana se on luopunut toimiluvastaan tai jonka aikana rahaliittoon osallistuvan jäsenvaltion oikeusviranomainen tai muu toimivaltainen viranomainen on tehnyt päätöksen laitoksen asettamisesta selvitystilamenettelyyn. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 ja asetuksen EKP/2003/9 mukaan EKP voi syrjintää harjoittamatta myös vapauttaa luottolaitoksia eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän velvoitteista, jos velvoitteiden asettaminen näille laitoksille ei vastaa tämän järjestelmän tarkoitusta. Vapauttamispäätöksiä tehdessään EKP ottaa huomioon ainakin yhden seuraavista kriteereistä:

- Laitoksen toiminnoilla on jokin erityistarkoitus.
- Laitos ei harjoita aktiivista pankkitoimintaa eikä kilpaile muiden luottolaitosten kanssa.
- Kaikki laitoksen talletukset on korvamerkitty alueellista ja/tai kansainvälistä kehitysapua palveleviin tarkoituksiin.

⁽¹⁾ Tämän luvun sisältö on tarkoitettu vain taistiedoksi.

⁽²⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

EKP laatii listan eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään kuuluvista laitoksista ja ylläpitää sitä. EKP julkistaa listan myös niistä laitoksista, jotka on vapautettu tämän järjestelmän mukaisista velvoitteistaan muista syistä kuin tervehdyttämismenettelyyn joutumisen vuoksi ⁽⁴⁾. Vastapuolet voivat käyttää näitä listoja tarkistaakseen, onko niillä velkoja toiselle vähimmäisvarantovelvoitteen alaiselle laitokselle. Listoja, jotka ovat yleisön saatavana kunakin kalenterikuukautena eurojärjestelmän viimeisen pankkipäivän päätyttyä, käytetään laskettaessa sen pitoajanjakson varantopohjaa, joka alkaa kahden kuukauden kuluttua. Esimerkiksi huhtikuussa alkavan pitoajanjakson varantopohjan laskennassa käytettäisiin helmikuun lopussa julkistettavaa listaa.

7.3. Vähimmäisvarannoista määrääminen

Varantopohja ja velvoiteprosentit

Laitoksen varantopohja määritellään suhteessa sen tase-eriin. Tasetiedot ilmoitetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n yleisen raha- ja pankkitilastoinnin mukaisesti (ks. kohta 7.5) ⁽⁵⁾. Jos laitosta koskee laaja tiedonantovelvollisuus, sen varantopohja määritellään pitoajanjakson alkamiskuukautta kahdella kuukaudella edeltävän kalenterikuukauden lopun tasetietojen mukaan. Esimerkiksi huhtikuussa alkavan pitoajanjakson varantovelvoitteiden laskemiseksi käytettäisiin helmikuun lopun tasetietojen perusteella laskettaua varantopohjaa.

EKP:n raha- ja pankkitilastoinnin säännökset mahdollistavat sen, että pienet laitokset voidaan vapauttaa osasta tiedonantovelvollisuuksiaan. Tällaisten laitosten tarvitsee ilmoittaa vain suppea määrä tasetietoja neljännesvuosittain (vuosineljänneksen lopun tasetietoina), ja ilmoitusten määräaika on pitempi kuin suuremmilla laitoksilla. Tällaisten pienten laitosten varantopohja määritellään siten, että niiden ilmoittamien kunkin vuosineljänneksen lopun tasetietojen perusteella määritellään kahden kuukauden viipeellä varantopohja kolmea seuraavaa pitoajanjaksoa varten. Esimerkiksi kesä-, heinä- ja elokuussa alkavien pitoajanjaksojen varantopohjien laskemiseksi käytettäisiin ensimmäisen neljänneksen eli maaliskuun lopun tasetietoja.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 mukaan EKP:llä on oikeus sisällyttää laitosten varantopohjaan varainhankinnasta sekä taseen ulkopuolisista eristä laitoksille aiheutuneet velat. Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmässä varantopohjaan lasketaan varsinaisesti vain velkaerät "talletukset" ja "liikkeeseen lasketut velkapaperit" (ks. kehikko 9).

Laitosten velkoja muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten laitosten listalla oleville laitoksille tai EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Voidakseen vähentää varantopohjastaan velkaeraan "liikkeeseen lasketut velkapaperit" sisältyvät velkansa varantovelvollisille liikkeeseenlaskijan tulee voida näyttää toteen, kuinka suuri määrä näitä instrumentteja on muiden eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten laitosten hallussa. Jos liikkeeseenlaskija ei pysty osoittamaan tätä määrää, se voi tehdä tästä tase-erästä tietyin kiinteän prosentimäärän ⁽⁶⁾ suuruisen vakiovähennyksen.

Velvoiteprosentit määrää EKP noudattaen ylärajaa, joka on määritelty neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2531/98. EKP soveltaa yhdenmukaista nollasta poikkeavaa velvoiteprosenttia suurimpaan osaan varantopohjaan kuuluvista eristä. Tämä velvoiteprosentti täsmennetään asetuksessa EKP/2003/9. Seuraaviin velkaeriin EKP soveltaa velvoiteprosenttia 0: "yli kahden vuoden määräaikaistalletukset", "talletukset, joiden irtisanomisaika on yli kaksi vuotta", "repomyynnit" ja "yli kahden vuoden velkapaperit" (ks. kehikko 9). EKP voi muuttaa velvoiteprosentteja milloin tahansa. EKP ilmoittaa velvoiteprosenttien muutoksista ennen sen pitoajanjakson alkua, jolloin muutos tulee voimaan.

Varantovelvoitteen laskeminen

Kunkin laitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaeraan.

⁽⁴⁾ Listat ovat julkisia ja saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int).

⁽⁵⁾ EKP:n raha- ja pankkitilastointia esitellään liitteessä 4.

⁽⁶⁾ Ks. asetus EKP/2003/9. EKP:n www-sivustossa (www.ecb.int) on lisätietoja vakiovähennyksestä; ks. myös eurojärjestelmän www-sivustot (liite 5).

Jokainen laitos tekee 100 000 euron vähennyksen varantovelvoitteestaan kussakin jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut. Tällaisen vähennyksen myöntämisellä ei ole vaikutusta eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten laitosten lakimääräisiin velvoitteisiin (7).

Kunkin pitoajanjakson varantovelvoitteen määrä pyöristetään lähimpään euroon.

KEHIKKO 9

VARANTOPOHJA JA VELVOITEPROSENTIT

A. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia

Talletukset ⁽¹⁾

- Yön yli -talletukset
- Enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on enintään 2 vuotta

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Enintään 2 vuoden velkapaperit

B. Varantopohjaan sisällytettävät velkaerät, joihin sovelletaan velvoiteprosenttia 0

Talletukset ⁽¹⁾

- Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset
- Talletukset, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta
- Repomyynnit

Liikkeeseen lasketut velkapaperit

- Yli 2 vuoden velkapaperit

C. Varantopohjan ulkopuolelle jäävät velat

- Velat muille eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille
- Velat EKP:lle ja kansallisille keskuspankeille

⁽¹⁾ Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) ja korkotilastoista, jotka koskevat rahalaitosten soveltamia kotitalouksien ja yritysten talletus- ja lainakorkoja, annetun asetuksen (EY) N:o 63/2002 (EKP/2001/18) muuttamisesta 16 päivänä joulukuuta 2004 annettuun Euroopan keskuspankin asetukseen (EY) N:o 2181/2004 (EKP/2004/21) (EUVL L 371, 18.12.2004, s. 42) sisältyy nimenomainen vaatimus, että talletusvelat ilmoitetaan nimellisarvoon. Nimellisarvolla tarkoitetaan pääoman määrää, joka velallisen on sopimuksen perusteella maksettava takaisin velkojalle. Muutos oli tarpeen, sillä pankkien ja muiden rahoituslaitosten tilinpäätöksestä ja konsolidoidusta tilinpäätöksestä 8 päivänä joulukuuta 1986 annettua neuvoston direktiiviä 86/635/ETY (EYVL L 372, 31.12.1986, s. 1) on muutettu siten, että tietyt rahoitusinstrumentit voidaan arvostaa käypään arvoon.

7.4. Varantotalletusten pitäminen

Pitoajanjakso

EKP julkistaa pitoajanjaksoja koskevan kalenterin vähintään kolme kuukautta ennen kunkin vuoden alkua ⁽⁸⁾. Pitoajanjakso alkaa sellaisen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, joka seuraa sitä EKP:n neuvoston kokousta, jossa on tarkoitus tehdä kuukausittainen arvio rahapolitiikan vireydestä. Julkistettua kalenteria saatetaan erityistilanteissa muuttaa esimerkiksi EKP:n neuvoston kokousaikataulun muuttuessa.

⁽⁷⁾ Laitokset, jotka saavat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti ryhmänä EKP:n raha- ja pankkitilastoista koskevan tiedonkeruun säännösten mukaisesti (ks. liite 4), voivat tehdä vain yhden koko konsernia koskevan vähennyksen, elleivät ne toimita varantopohjaa ja varantotalletuksia koskevia tietojaan niin tarkasti eriteltyinä, että eurojärjestelmä voi tarkistaa niiden paikkansapitävyyden ja laadun sekä määrittää varantovelvoitteen kullekin yksittäiselle ryhmään kuuluvalla laitoksella.

⁽⁸⁾ Kalenterista ilmoitetaan yleensä EKP:n lehdistötiedotteella, joka on saatavissa EKP:n www-sivustosta (www.ecb.int). Kalenteri julkistetaan myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja eurojärjestelmän www-sivustoissa (ks. liite 5).

Varantotalletukset

Jokaisen laitoksen on pidettävä vähimmäisvarantoaan sijoittautumisjäsenvaltionsa kansallisessa keskuspankissa yhdellä tai useammalla varantotilillä. Jos laitoksella on jäsenvaltiossa useampi kuin yksi toimipaikka, laitoksen hallinnollinen päätoimipaikka on velvollinen täyttämään kaikkien kotimaisten toimipaikkojen yhteenlasketut vähimmäisvarannot⁽⁹⁾. Jos laitoksella on toimipaikkoja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa, sen on pidettävä vähimmäisvarantoa kunkin sellaisen jäsenvaltion keskuspankissa, jossa sillä on toimipaikka.

Laitosten kansallisissa keskuspankeissa olevia selvitystilejä voidaan käyttää varantotileinä. Selvitystileillä olevia varantotalletuksia voidaan käyttää päivän mittaan tapahtumien selvitykseen ja suorituksiin. Kunkin laitoksen päivittäisen varannon määrä on sama kuin sen varantotilin saldo päivän päättyessä.

Laitos voi pyytää kotijäsenvaltionsa kansalliselta keskuspankilta lupaa pitää kaikkia vähimmäisvarantojaan välillisesti välittäjän kautta. Tavallisesti mahdollisuus pitää vähimmäisvarantoja välittäjän kautta on vain sellaisilla laitoksilla, joiden hallinnosta osa (esimerkiksi varainhankinta) on normaalistikin kyseisen välittäjän hoidossa (esimerkiksi säästöpankkien ja osuuspankkien verkostot voivat keskittää varantotalletuksensa). Välittäjän kautta tehtävistä vähimmäisvarantotalletuksista säädetään tarkemmin asetuksessa EKP/2003/9.

Varantotalletusten korollisuus

Vähimmäisvarantotalletuksille maksetaan korkoa, joka on EKP:n perusrahoitusoperaatioiden (kalenteripäivien määrällä painotettu) keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana kehikossa 10 esitetyn kaavan mukaisesti laskettuna. Varantotalletusten korko maksetaan toisena KKP-pankkipäivänä sen pitoajanjakson päättymisestä, jonka aikana korko kertyi.

KEHIKKO 10

VÄHIMMÄISVARANTOTALLETUKSILLE MAKSETTAVAN KORON LASKEMINEN

Vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Tässä

R_t = vähimmäisvarantotalletuksille maksettava korko pitoajanjaksolta t

H_t = pitoajanjakson t keskimääräinen päivittäinen vähimmäisvarantotalletus

n_t = kalenteripäivien lukumäärä pitoajanjakson aikana

r_t = vähimmäisvarantotalletukselle maksettava korkoprosentti pitoajanjaksolta t ; korkoprosentti pyöristetään kahteen desimaaliin.

i = pitoajanjakson t i : s kalenteripäivä

MR_i = marginaalikorko viimeisimmässä sellaisessa perusrahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritetaan kalenteripäivänä i tai ennen sitä päivää.

7.5. Varantopohjan ilmoittaminen, hyväksyminen ja korjaaminen

Vähimmäisvarantovelvolliset laitokset laskevat itse varantopohjan erät, joiden perusteella vähimmäisvarannot määräytyvät, ja ilmoittavat ne kansallisille keskuspankeille EKP:n yleisen raha- ja pankkitilastoinnin yhteydessä (ks. liite 4). Asetuksen EKP/2003/9 artiklassa 5 määritellään, miten laitoksen varantopohja ja varantovelvoite ilmoitetaan ja hyväksytään.

⁽⁹⁾ Jos laitoksella ei ole hallinnollista päätoimipaikkaa jäsenvaltiossa, johon se on sijoittautunut, sen tulee nimetä vastaava sivukonttori, joka on vastuussa kaikkien laitoksen tuossa jäsenvaltiossa olevien toimipaikkojen yhteenlasketun vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämisestä.

Laitoksen vähimmäisvarannot ilmoitetaan ja hyväksytään seuraavasti. Joko asianomainen kansallinen keskuspankki tai laitos itse tekee aloitteen laitoksen tietyn pitoajanjakson vähimmäisvarantojen laskemiseksi. Laskemisen suoritettava osapuoli ilmoittaa lasketun vähimmäisvarantojen määrän viimeistään kolme KKP-pankkipäivää ennen pitoajanjakson alkamista. Asianomainen keskuspankki voi määrittellä aiemman päivämäärän määräajaksi vähimmäisvarantojen ilmoittamiselle. Se voi määrittellä myös muita aikarajoja, joiden mukaisesti laitoksen on ilmoitettava varantopohjaan ja ilmoitettuihin vähimmäisvarantoihin tehdyistä korjauksista. Ilmoituksen vastaanottaneen osapuolen on hyväksyttävä lasketut vähimmäisvarannot viimeistään pitoajanjakson alkamista edeltävänä KKP-pankkipäivänä. Ilmoituksen vastaanottaneen osapuolen katsotaan hyväksyneen laitoksen kyseisen pitoajanjakson vähimmäisvarantojen määrän, mikäli se ei ole vastannut ilmoitukseen pitoajanjakson alkamista edeltävän KKP-pankkipäivän loppuun mennessä. Kun laitoksen pitoajanjakson vähimmäisvarannot on hyväksytty, niitä ei voi muuttaa.

Niille laitoksille, joilla on lupa toimia muiden laitosten välittäjinä välillisten varantotalletusten tekemiseksi, on määritely erityisiä tiedonantovelvollisuuksia asetuksessa EKP/2003/9. Varantotalletuksen tekeminen välittäjän kautta ei muuta näin varantotalletustaan pitävien laitosten tilastointiin liittyviä tiedonantovelvollisuuksia.

EKP:llä ja kansallisilla keskuspankeilla on oikeus tarkistaa kerättyjen tietojen paikkansapitävyys ja laatu neuvoston asetuksen (EY) N:o 2351/98 mukaisesti.

7.6. Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättäminen

Vähimmäisvarantovelvoitteen täyttämättä jättämisestä on kyse silloin, kun pitoajanjakson ajalta laskettu keskimääräinen kalenteripäivän lopun saldo laitoksen varantotilillä (-tileillä) alittaa laitokselle tuoksi pitoajanjaksoksi määrätyn varantovelvoitteen.

Jos jokin laitos ei pysty täyttämään koko varantovelvoitettaan tai osaa siitä, EKP:llä on neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 mukaisesti oikeus määrätä sille mikä tahansa seuraavista seuraamuksista:

- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan 5 prosenttiyksikköä maksuvalmiusluoton korkoa korkeampi
- Varantovelvoitteen täyttämättä jääneelle osalle laskettu ylimääräinen korko, joka on korkeintaan kaksi kertaa maksuvalmiusluoton koron suuruinen
- Velvoite tehdä EKP:hen tai kansalliseen keskuspankkiin koroton talletus, joka on korkeintaan kolme kertaa varantovelvoitteen täyttämättä jääneen osan suuruinen. Talletuksen juoksuaika ei saa olla pitempi kuin ajanjakso, jonka aikana laitos ei täyttänyt varantovelvoitettaan.

Jos laitos ei täytä muita velvollisuuksiaan, joita sillä on eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmään liittyvien EKP:n asetusten ja päätösten nojalla (esimerkiksi jos joitakin tarvittavia tietoja ei toimiteta ajoissa tai jos tiedot ovat puutteellisia), EKP:llä on valtuus määrätä seuraamuksia sen mukaan kuin säädetään Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2532/98 ja Euroopan keskuspankin valtuuksista määrätä seuraamuksia 23. syyskuuta 1999 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 2157/1999 (EKP/1999/4) ⁽¹⁰⁾. EKP:n johtokunta voi määrittellä ja julkistaa periaatteet, joiden mukaan se soveltaa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2531/98 artiklan 7 kohdassa 1 säädettyjä seuraamuksia ⁽¹¹⁾.

Jos vähimmäisvarantovelvoitteiden rikkominen on vakava, eurojärjestelmä voi lisäksi tilapäisesti sulkea vastapuolen pois avomarkkinaoperaatioista.

⁽¹⁰⁾ EYVL L 264, 12.10.1999, s. 21.

⁽¹¹⁾ Nämä periaatteet on julkaistu ilmoituksena otsikolla "Euroopan keskuspankin ilmoitus vähimmäisvarantovelvoitteen rikkomisesta koituvien seuraamusten määräämisestä", EYVL C 39, 11.2.2000, s. 3.

LIITE 1

ESIMERKKEJÄ RAHAPOLIITTISISTA OPERAATIOISTA JA MENETTELYISTÄ

ESIMERKIT

Esimerkki 1.	Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio kiinteäkorkoisena huutokauppana	62
Esimerkki 2.	Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio vaihtuvakorkoisena huutokauppana	63
Esimerkki 3.	EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku vaihtuvakorkoisena huutokauppana	64
Esimerkki 4.	Likviditeettiä vähentävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana	65
Esimerkki 5.	Likviditeettiä lisäävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana	66
Esimerkki 6.	Riskienhallintamenetelmät	67

ESIMERKKI 1.

Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio kiinteäkorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään kiinteäkorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Vastapuoli	Tarjous milj. euroa
Pankki 1	30
Pankki 2	40
Pankki 3	70
Yhteensä	140

EKP päättää jakaa yhteensä 105 miljoonaa euroa.

Jaettava määrä prosentteina on

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

Vastapuolille jaetut määrät ovat

Vastapuoli	Tarjous milj. euroa	Jaettu määrä milj. euroa
Pankki 1	30	22,5
Pankki 2	40	30,0
Pankki 3	70	52,5
Yhteensä	140	105,0

ESIMERKKI 2.

Likviditeettiä lisäävä käänteisoperaatio vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä käänteisoperaatiolla, joka järjestetään vaihtuvakorkoisena huutokauppana.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa				
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Tarjoukset yhteensä	Kumulatiiviset tarjoukset
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Yhteensä	30	45	70	145	

EKP päättää jakaa 94 miljoonaa euroa marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin ylittävät tarjoukset (kumulatiiviseen 80 miljoonan euron määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{94 - 80}{35} = 40 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,4 \times 10 = 4$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	30,0	45,0	70,0	145
Jaettu määrä yhteensä	14,0	34,0	46,0	94

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppamenettelyä (hollantilainen huutokauppa), vastapuolille jaettujen määrien korko on 3,05 %.

Jos käytetään monikorkoista huutokauppamenettelyä (amerikkalainen huutokauppa), vastapuolille jaettaviin määriin ei sovelleta pelkästään yhtä korkoa, vaan esimerkiksi pankki 1 saa 5 miljoonaa euroa korolla 3,07 %, 5 miljoonaa euroa korolla 3,06 % ja 4 miljoonaa euroa korolla 3,05 %.

ESIMERKKI 3.

EKP:n velkasitoumusten liikkeeseenlasku vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä laskemalla liikkeeseen velkasitoumuksia vaihtuvakorkoista huutokauppaa käyttäen.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Korko, %	Määrä, milj. euroa				Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Yhteensä	55	70	55	180	

EKP päättää jakaa 124,5 miljoonan euron nimellismäärän marginaalikorolla 3,05 %.

Kaikki 3,05 prosentin allittavat tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 3,05 prosentin korolla

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaalikorolla on esimerkiksi

$$0,85 \times 20 = 17$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	55,0	70,0	55,0	180,0
Jaettu määrä yhteensä	42,0	49,0	33,5	124,5

ESIMERKKI 4.

Likviditeettiä vähentävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää vähentää markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. Huom.: euron termiinikurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi.

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (× 10 000)	Määrä, milj. euroa				Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Yhteensä	65	90	80	235	

EKP päättää jakaa 158 miljoonaa euroa marginaaliswap-pisteellä 6,63. Kaikki 6,63 pisteen ylittävät tarjoukset (65 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,63 pisteellä

$$\frac{158 - 65}{100} = 93 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaaliswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	65,0	90,0	80,0	235,0
Jaettu määrä yhteensä	48,25	52,55	57,20	158,0

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppamenettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä ostaa operaation alkamispäivänä 158 000 000 euroa ja myy 178 540 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä myy 158 000 000 euroa ja ostaa 178 644 754 dollaria (termiinikurssi on $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

Jos käytetään monikorkoista huutokauppamenettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Termiinikauppa		
Valuuttakurssi	Euro, osto	USD, myynti	Valuuttakurssi	Euro, myynti	USD, osto
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Yhteensä	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

ESIMERKKI 5.

Likviditeettiä lisäävä valuuttaswap vaihtuvakorkoisena huutokauppana

EKP päättää lisätä markkinoiden likviditeettiä tekemällä euron ja dollarin välisen valuuttaswapin vaihtuvakorkoisena huutokauppana. (Huom.: euron termiinikurssi on tässä esimerkissä korkeampi kuin avistakurssi.)

Kolme vastapuolta antavat seuraavat tarjoukset:

Swap-pisteet (× 10 000)	Määrä, milj. euroa				Kumulatiiviset tarjoukset
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä	
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Yhteensä	60	85	75	220	

EKP päättää jakaa 197 miljoonaa euroa marginaaliswap-pisteellä 6,54. Kaikki 6,54 pisteen alittavat tarjoukset (195 miljoonan euron kumulatiiviseen määrään saakka) hyväksytään täysimääräisesti. Jaettava määrä prosentteina on 6,54 pisteellä

$$\frac{197 - 195}{20} = 10 \%$$

Pankille 1 jaettava määrä tällä marginaaliswap-pisteellä on esimerkiksi

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Pankille 1 jaettava kokonaismäärä on

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Huutokaupan tulos voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Vastapuolet	Määrä, milj. euroa			
	Pankki 1	Pankki 2	Pankki 3	Yhteensä
Tarjoukset yhteensä	60,0	85,0	75,0	220
Jaettu määrä yhteensä	55,5	75,5	66,0	197

EKP määrää operaatiossa euron USD-avistakurssiksi 1,1300.

Jos käytetään yksikorkoista huutokauppanenettelyä (hollantilaista huutokauppaa), eurojärjestelmä myy operaation alkamispäivänä 197 000 000 euroa ja ostaa 222 610 000 dollaria. Operaation eräpäivänä eurojärjestelmä ostaa 197 000 000 euroa ja myy 222 738 838 dollaria (termiinikurssi on $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

Jos käytetään monikorkoista huutokauppanenettelyä (amerikkalaista huutokauppaa), eurojärjestelmä vaihtaa euro- ja dollarimäärät seuraavassa taulukossa esitetyllä tavalla:

Avistakauppa			Termiinikauppa		
Valuuttakurssi	Euro, myynti	USD, osto	Valuuttakurssi	Euro, osto	USD, myynti
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Yhteensä	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

ESIMERKKI 6.

Riskienhallintamenetelmät

Tässä esimerkissä kuvataan eurojärjestelmän likviditeettiä lisäävissä operaatioissa käytettäviin omaisuuseriin sovellettavia riskienhallintamenetelmiä (1). Esimerkki perustuu oletukseen, että vastapuoli osallistuu seuraaviin eurojärjestelmän rahapolitiisiin operaatioihin:

- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 28.7.2004 ja päättyy 4.8.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 50 miljoonaa euroa 4,24 prosentin korolla.
- Pitempiaikainen rahoitusoperaatio, joka alkaa 29.7.2004 ja päättyy 21.10.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 45 miljoonaa euroa 4,56 prosentin korolla.
- Perusrahoitusoperaatio, joka alkaa 4.8.2004 ja päättyy 11.8.2004 ja jossa vastapuolelle jaetaan 35 miljoonaa euroa 4,26 prosentin korolla.

Operaatioiden vakuutena olevien vastapuolen jälkimarkkinakelpoisten omaisuuserien ominaisuudet on eritelty alla olevassa taulukossa 1.

Taulukko 1. Operaatioissa käytetyt jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät

Ominaisuudet						
Omaisuuserän tunnistetieto	Omaisuuserä-tyyppi	Eräpäivä	Korko	Koronmaksu	Jäljellä oleva maturiteetti (v)	Markkina-arvon aliarvostus (%)
Omaisuuserä A	Omaisuus-vakuudellinen instrumentti	29.8.2006	Kiinteä	1/2 v	2	3,50
Omaisuuserä B	Valtion liikkeeseen laskema velkakirja	19.11.2008	Vaihtuva	1 v	4	0,50
Omaisuuserä C	Yrityksen liikkeeseen laskema velkakirja	12.5.2015	Nolla-korkoinen		> 10	15,00
Hinnat prosentteina (ml. kertynyt korko) (*)						
28.7.2004	29.7.2004	30.7.2004	2.8.2004	3.8.2004	4.8.2004	5.8.2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

(*) Tietyn arvostuspäivän hinnat vastaavat tätä arvostuspäivää edeltävän pankkipäivän edustavinta hintaa.

Korvamerkitäjäjärjestelmä

Ensimmäisenä oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, jonka käyttämässä järjestelmässä omaisuuserät korvamerkitään kuhunkin operaatioon. Korvamerkitäjäjärjestelmissä omaisuuserät arvostetaan päivittäin. Riskienhallintamenetelmää voidaan siten kuvata seuraavasti (ks. myös oheinen taulukko 2):

1. Vastapuoli tekee 28.7.2004 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 50,6 miljoonan euron arvosta omaisuuserää A. Omaisuuserä A on kiinteäkorkoinen omaisuusvakuudellinen instrumentti, joka erääntyy 29.8.2006. Koska sen jäljellä oleva maturiteetti on 2 vuotta, siihen sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 3,5 %. Omaisuuserän A markkinahinta sen viitemarkkinapäivällä on mainittuna päivänä 102,63 %, johon sisältyy kertynyt kuponkikorko. Vastapuolen edellytetään toimittavan sellaisen määrän omaisuuserää A, että sen markkina-arvo 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen ylittää 50 miljoonan euron jaetun määrän. Vastapuoli toimittaa siten 50,6 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää A, jonka korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 50 113 203 euroa.
2. Vastapuoli tekee 29.7.2004 kansallisen keskuspankin kanssa takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 21 miljoonan euron arvosta omaisuuserää A (markkinahinta 101,98 %, markkina-arvon aliarvostus 3,5 %) ja 25 miljoonan euron arvosta omaisuuserää B (markkinahinta 98,35 %). Omaisuuserä B on valtion vaihtuvakorkoinen joukkovelkakirja, johon sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 0,5 %. Omaisuuserän A ja omaisuuserän B korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 45 130 810 euroa, mikä ylittää vaaditun 45 000 000 euron määrän.

Heinäkuun 29. päivänä 2004 alkaneeseen perusrahoitusoperaatioon liittyvät omaisuuserät arvostetaan uudelleen 28.7.2004. Koska omaisuuserän A markkinahinta on 101,98 %, sen markkina-arvon aliarvostuksella korjattu arvo on yhä alemman ja ylempään kynnysarvon sisällä. Alun perin pantatun vakuuden katsotaan näin ollen kattavan sekä alun perin myönnetyn luoton määrän että 5 889 euron suuruisen kertyneen koron.

3. Omaisuuserät arvostetaan uudelleen 30.7.2004: omaisuuserän A markkinahinta on 100,55 % ja omaisuuserän B markkinahinta on 97,95 %. Kertyneet korot ovat 11 778 euroa 28.7.2004 alkaneesta perusrahoitusoperaatiosta ja 5 700 euroa 29.7.2004 alkaneesta pitempiäaikaisesta rahoitusoperaatiosta. Näin ollen omaisuuserän A korjattu markkina-arvo ensimmäisessä operaatioissa on 914 218 euroa pienempi kuin operaation vakuusvaade (eli myönnetty luotto + kertynyt korko), mutta myös pienempi kuin 49 761 719 euron alempi kynnystaso. Vastapuoli toimittaa 950 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A, mikä 100,55 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen ⁽²⁾.

Myös toinen operaatio aiheuttaa vakuuksien muutospyynnön, koska operaatioissa käytettyjen omaisuuserien korjattu markkina-arvo (44 741 520 euroa) jää alle alemman kynnystason (44 780 672 euroa). Tämän vuoksi vastapuoli toimittaa 270 000 euron arvosta omaisuuserää B, jonka korjattu markkina-arvo on 263 143 euroa.

4. Omaisuuserät arvostetaan uudelleen 2. ja 3.8.2004, mutta tämä ei aiheuta vakuuksien muutospyyntöä 28. ja 29.7.2004 tehtyjen operaatioiden osalta.
5. Elokuun 4. päivänä 2004 vastapuoli maksaa takaisin 28.7.2004 alkaneessa perusrahoitusoperaatioissa myönnetyn luoton ja 41 222 euron suuruisen kertyneen koron. Kansallinen keskuspankki palauttaa 51 550 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A.

Samana päivänä vastapuoli tekee kansallisen keskuspankin kanssa uuden takaisinostosopimuksen, jonka mukaan kansallinen keskuspankki ostaa 75 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää C. Koska omaisuuserä C on nollakorkoinen yrityksen joukkovelkakirja, jonka jäljellä oleva maturiteetti on yli 10 vuotta ja johon sovellettava markkina-arvon aliarvostus on 15 %, sen markkina-arvon aliarvostuksella korjattu markkina-arvo tuona päivänä on 35 068 875 euroa.

Heinäkuun 29. päivänä 2004 alkaneeseen pitempiäaikaiseen rahoitusoperaatioon liittyvien omaisuuserien uudelleenarvostuksesta ilmenee, että omaisuuserien korjattu markkina-arvo on noin 262 000 euroa suurempi kuin ylempi kynnystaso, minkä vuoksi kansallinen keskuspankki palauttaa vastapuolelle 262 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää B ⁽³⁾.

Sammiojärjestelmä

Toisena oletuksena on, että operaatiot tehdään sellaisen kansallisen keskuspankin kanssa, joka käyttää sammiojärjestelmää. Vastapuolen käyttämiä sammioituja omaisuuseriä ei ole korvamerkitty mihinkään tiettyihin operaatioihin.

Tässä esimerkissä käytetään samaa operaatioiden sarjaa kuin edellisessä korvamerkintäjärjestelmää kuvaavassa esimerkissä. Pääasiallinen ero on, että kaikkien sammioon kuuluvien omaisuuserien korjatun markkina-arvon on uudelleenarvostuspäivinä katettava kaikkien vastapuolen ja kansallisen keskuspankin välisten avointen operaatioiden kokonaismäärä. Näin ollen 30.7.2004 tehtävä vakuuksien muutospyyntö on tässä esimerkissä sama (1 178 398 euroa) kuin korvamerkintäjärjestelmässä. Vastapuoli toimittaa 1 300 000 euron nimellisarvosta omaisuuserää A, mikä 100,55 prosentin hintaan perustuneesta markkina-arvosta tehdyn 3,5 prosentin aliarvostuksen jälkeen palauttaa riittävän vakuuskatteen.

Lisäksi 4.8.2004, jolloin 28.7.2004 tehty perusrahoitusoperaatio eräänyy, vastapuoli voi pitää omaisuuserät vakuustilillään. Kuten esimerkissä esitetään, omaisuuserä voidaan vaihtaa myös toiseen, jolloin 51,9 miljoonan euron nimellisarvosta omaisuuserää A vaihdetaan nimellisarvoltaan 75,5 miljoonan euron omaisuuserää C kaikissa rahoitusoperaatioissa myönnettyjen luottojen ja kertyneiden korkojen kattamiseksi.

Sammiojärjestelmän riskienhallintamenetelmiä kuvataan taulukossa 3.

⁽¹⁾ Esimerkki 6. (jatkoa)

⁽²⁾ Kansalliset keskuspankit voivat vaatia lisävakuutta rahana eikä arvopapereina.

⁽³⁾ Jos kansallinen keskuspankki joutuu palauttamaan vakuutta vastapuolelle toisen operaation yhteydessä, se voidaan joissakin tapauksissa nettouttaa vastapuolen kansalliselle keskuspankille ensimmäisen operaation yhteydessä maksaman vakuuden kanssa. Näin ollen suoritettaisiin vain yksi vakuusmaksu.

Taulukko 2. Korvamerkintäjärjestelmä

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Myönnetty luotto	Kertynyt korko	Katettava määrä	Alempi kynnys	Ylempi kynnys	Korjattu markkina-arvo	Vakuuksien muutospyyntö
28.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	50 250 000	50 113 203	—
29.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	5 889	50 005 889	49 755 859	50 255 918	49 795 814	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	—	45 000 000	44 775 000	45 225 000	45 130 810	—
30.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	11 778	50 011 778	49 761 719	50 261 837	49 097 560	- 914 218
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	5 700	45 005 700	44 780 672	45 230 729	44 741 520	- 264 180
2.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	29 444	50 029 444	49 779 297	50 279 592	50 258 131	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	22 800	45 022 800	44 797 686	45 247 914	45 152 222	—
3.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	35 333	50 035 333	49 785 157	50 285 510	50 123 818	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	28 500	45 028 500	44 803 358	45 253 643	45 200 595	—
4.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000	—	35 000 000	34 825 000	35 175 000	35 068 875	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	34 200	45 034 200	44 809 029	45 259 371	45 296 029	261 829
5.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000	4 142	35 004 142	34 829 121	35 179 162	34 979 625	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	39 900	45 039 900	44 814 701	45 265 100	45 043 420	—

Taulukko 3. Sammiojärjestelmä

Päivämäärä	Avoimet operaatiot	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Korko, %	Myönnetty luotto	Kertynyt korko	Katettava määrä	Alempi kynnys ⁽¹⁾	Ylempi kynnys ⁽²⁾	Korjattu markkina—arvo	Vakuuksien muutospyyntö
28.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	—	50 000 000	49 750 000	Ei sovelleta	50 113 203	—
29.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	5 889	95 005 889	94 530 859	Ei sovelleta	94 926 624	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	—					
30.7.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	11 778	95 017 478	94 542 390	Ei sovelleta	93 839 080	- 1 178 398
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	5 700					
2.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	29 444	95 052 244	94 576 983	Ei sovelleta	95 487 902	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	22 800					
3.8.2004	Perusrah.op.	28.7.2004	4.8.2004	4,24	50 000 000	35 333	95 063 833	94 588 514	Ei sovelleta	95 399 949	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	28 500					
4.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000	—	80 034 200	79 634 029	Ei sovelleta	80 333 458	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	34 200					
5.8.2004	Perusrah.op.	4.8.2004	11.8.2004	4,26	35 000 000	4 142	80 044 042	79 643 821	Ei sovelleta	80 248 396	—
	Pitempiaik. rah.op.	29.7.2004	27.10.2004	4,56	45 000 000	39 900					

⁽¹⁾ Sammiojärjestelmässä alempi kynnys on vakuuksien muutospyyntöjen alin kynnystaso. Käytännössä useimmat kansalliset keskuspankit vaativat lisävakuutta, kun vakuussammion markkina-arvon aliarvostuksella korjattu markkina-arvo laskee katettavaa kokonaisuuttua pienemmäksi.

⁽²⁾ Sammiojärjestelmässä ylempään kynnystason käsitteellä ei ole merkitystä, koska vastapuoli pyrkii aina toimittamaan vakuuksia yli vaaditun määrän minimoidakseen toimituskustannukset.

LIITE 2

SANASTO

Alkamispäivä (start date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio alkaa. **Takaisinostosopimukseen** javaluuttaswapeihin perustuvissa operaatioissa alkamispäivä vastaa **ostopäivää**.

Alkumarginaali (initial margin): Riskienhallintatoimi, jota eurojärjestelmä voi käyttää **käänteisoperaatioissa** ja joka tarkoittaa sitä, että operaatiota varten vaadittava vakuus on yhtä suuri kuin **vastapuolelle** myönnettävä luotto lisätynä alkumarginaalin arvolla.

Amerikkalainen huutokauppa (American auction): Katso **monikorkoinen huutokauppa**menettely.

Arvo-osuuksi muuttaminen (dematerialisation): Fyysisten saantotodistusten tai -asiakirjojen poistaminen käytöstä siten, että raha- ja pääomamarkkinainstrumentit ovat olemassa ainoastaan tilikirjauksina.

Arvopaperikaupan selvitysjärjestelmä (securities settlement system, SSS): Menettely, joka mahdollistaa arvopapereiden tai muiden saamistodisteiden säilytyksen ja siirron joko vastikkeettomasti (free-of-payment, FOP) tai **toimitus maksua vastaan** -periaatteella (delivery-versus-payment).

Arvopaperikeskus (central securities depository, CSD): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita tai muita saamistodisteita, pitää liikkeeseenlaskutilejä ja mahdollistaa arvopaperitapahtumien käsittelyn tilikirjausten avulla. Omaisuuserät voivat olla joko fyysisiä (mutta yhteissäilytyksessä arvopaperikeskuksen pitämässä pysäytysjärjestelmässä) tai arvoosuumuotoisia (jolloin ne ovat olemassa ainoastaan elektronisina kirjauksina).

Arvostuspäivä (valuation date): Päivä, jona luottotoimien kohteena olevat omaisuuserät arvostetaan.

Avomarkkinaoperaatio (open market operation): Keskuspankin aloitteesta rahoitusmarkkinoilla toteutettava operaatio. Tarkoituksensa, säännöllisyytensä ja menettelyjensä mukaan eurojärjestelmän avomarkkinaoperaatiot voidaan jakaa neljään ryhmään: **perusrahoitusoperaatioihin**, **pitempiaikaisiinrahoitusoperaatioihin**, **hienosäätöoperaatioihin** ja **rakenteellisiinoperaatioihin**. Eurojärjestelmän tärkein avomarkkinaoperaatioiden väline ovat **käänteisoperaatiot**, joita voidaan käyttää kaikkien neljän operaatioryhmän yhteydessä. Lisäksi **rakenteellisten operaatioiden** yhteydessä voidaan käyttää velkasitoumusten liikkeeseenlaskua ja **suoria kauppajahienosäätöoperaatioiden** yhteydessä puolestaan **suoria kauppvoja**, **valuuttaswapeja** **jamääräaikaistalletusten keräämistä**.

Bruttomaksujärjestelmä (gross settlement system): Maksujärjestelmä, jossa maksut suoritetaan ja arvopaperit siirretään toimeksianto kerrallaan.

Eräpäivä (maturity date): Päivä, jona rahapoliittinen operaatio päättyy. **Takaisinostosopimuksen** tai swapin yhteydessä eräpäivä vastaa **takaisinostopäivää**.

ETA-maat (Euroopan talousalueen maat) (EEA [European Economic Area] countries): Euroopan unionin jäsenvaltiot sekä Islanti, Liechtenstein ja Norja.

Etukäteen määrätty korko (pre-fixed coupon): **Vaihtuvakorkoisen instrumentin** korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tietynä päivänä (tai tiettyinä päivinä) ennen koron kertymisajan alkua.

Euroalue (euro area): Ne EU:n **jäsenvaltiot**, jotka ovat ottaneet käyttöön euron yhteisenä rahanaan **perustamissopimuksen** mukaisesti ja joissa harjoitetaan yhteistä rahapolitiikkaa EKP:n neuvoston vastuulla.

Eurojärjestelmä (eurosystem): Euroopan keskuspankki (EKP) ja **euroalueenjäsentiltoiden kansalliset keskuspankit**. Eurojärjestelmän päätöksentekuelimet ovat EKP:n neuvosto ja johtokunta.

Eurojärjestelmän luottoriskinarviointi (ECAE) (Eurosystem credit assessment framework, ECAF): Menettelyt, säännöt ja tekniikat, joilla varmistetaan, että **eurojärjestelmän** kaikille vakuuskelpoisille omaisuuserille asettamat tiukat luottokelpoisuusvaatimukset täyttyvät. Tiukat luottokelpoisuusvaatimukset on asetettu erikseen jälkimarkkinakelpoisille ja ei-jälkimarkkinakelpoisille omaisuuserille. Eurojärjestelmä hyväksyy vakuuskelpoisten omaisuuserien luottokelpoisuuden arviointia varten neljän eri lähteen luottoluokitusjärjestelmien arviot: Nämä lähteet ovat **ulkoiset luottoluokituslaitokset** (External Credit Assessment Institutions, ECAIs), **kansallisten keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät** (Internal Credit Assessment Systems, ICASs), **sisäisten luottoluokitusmenetelmät** (Internal Ratings Based, IRB) ja **kolmansien osapuolten tarjoamat luottoluokitusvälinepalvelut** (Rating Tools, RTs). Lisäksi eurojärjestelmä ottaa luottokelpoisuutta arvioidessaan huomioon sellaiset institutionaaliset kriteerit ja piirteet, joilla omaisuuserien haltijoille taataan samanlainen suoja (esim. takaukset). Eurojärjestelmä määrittää luottokelpoisuutta koskevat tiukat vähimmäisvaatimukset (luottokelpoisuuden alarajan) käyttämällä normina luottoriskiä, joka vastaa yhden A:n luottoluokitusta. Eurojärjestelmässä yhden A:n luottoluokitusta vastaava maksukyvyyttömyyden todennäköisyys vuoden aikajänteellä on 0,10 %.

Eurojärjestelmän pankkipäivä (Eurosystem business day): Päivä, jona EKP ja ainakin yksi **kansallinen keskuspankki** on avoinna **eurojärjestelmän** rahapolitiittisten operaatioiden toteuttamista varten.

Euroopan keskuspankkijärjestelmä (EKPJ) (European System of Central Banks, ESCB): Euroopan keskuspankki (EKP) ja EU:n jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit. On huomattava, että niiden jäsenvaltioiden kansallisilla keskuspankeilla, jotka eivät ole ottaneet käyttöön yhteistä rahaa **perustamissopimuksen** mukaisesti, säilyy kansallisen lain mukainen rahapolitiittinen toimivalta, eivätkä ne siis osallistu **eurojärjestelmän** rahapolitiikan harjoittamiseen.

Haircut: Katso **markkina-arvon aliarvostus**.

Hienosäätöoperaatio (fine-tuning operation): Eurojärjestelmän satunnaisesti toteuttama **avomarkkinaoperaatio**, jonka pääasiallisena tarkoituksena on tasoittaa markkinoiden likviditeetin odottamattomia vaihteluja.

Hollantilainen huutokauppa (Dutch auction, single-rate auction): Katso **yksikorkoinen huutokaupamenettely**.

Huutokaupamenettely (tender procedure): Menettely, jolla keskuspankki lisää tai vähentää markkinoiden likviditeettiä. Menettely perustuu **vastapuolilta** saatuihin keskenään kilpaileviin tarjouksiin. Kilpailukykyisimmät tarjoukset hyväksytään ensin, kunnes koko se likviditeettimäärä, jonka keskuspankki halusi lisätä tai vähentää, on käytetty.

Irtisanomisehtoiset talletukset (deposits redeemable at notice): Tietyn irtisanomisajan jälkeen nostettavissa olevat talletukset. Joissakin tapauksissa talletetuista varoista voidaan nostaa tietty kiinteä määrä tietyn ajanjakson aikana tai varat voidaan nostaa erillistä sakkomaksua vastaan.

ISIN-koodi (International Securities Identification Number, ISIN): Rahoitusmarkkinoilla liikkeeseen lasketuille arvopapereille annettu kansainvälinen koodi.

Jäljellä oleva maturiteetti (residual maturity): Velkainstrumentin eräpäivään saakka jäljellä oleva aika.

Jälkikäteen määrätty korko (post-fixed coupon): Vaihuvakorkoisen instrumentin korko, joka määräytyy sen mukaan, mikä käytetyn viiteindeksin arvo on tiettyinä päivinä (tai tiettyinä päivinä) koron kertymisaikana.

Jäsenvaltio (Member State): Tässä asiakirjassa Euroopan unionin jäsenvaltio, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan **perustamissopimuksen** mukaisesti.

Kahdenvälinen kauppa (bilateral procedure): Menettely, jossa keskuspankki käy kauppaa suoraan ainoastaan yhden tai muutaman **vastapuolen** kanssa soveltamatta huutokaupamenettelyjä. Kahdenvälisiin kauppoihin kuuluvat myös pörssin tai välittäjien välityksellä tehtävät kaupat.

Kansallinen keskuspankki (national central bank, NCB): Tässä asiakirjassa sellaisen EU:n **jäsenvaltion** keskuspankki, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan **perustamissopimuksen** mukaisesti.

Kansallisen keskuspankin oma luottoriskinarviointijärjestelmä (in-house credit assessment system, ICAS): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAE)** käytettävistä luottoluokituslähteistä. Tämä luottoluokituslähteistä käsittelee tällä hetkellä neljä luottoluokitusjärjestelmää: Espanjan, Itävallan, Ranskan ja Saksan keskuspankkien omat luottoriskinarviointijärjestelmät.

Kaupantekopäivä (T) (trade date, T): Päivä, jona kauppa (eli kahden **vastapuolen** välinen sopimus rahoitustransaktiosta) tehdään. Kaupantekopäivä voi olla sama kuin transaktion **maksun suorituspäivä** (suoritus saman päivän arvolla) tai edeltää suorituspäivää tietyllä pankkipäivien määrällä (maksun suorituspäivä on T + suoritusviive).

Keskiarvoistaminen (averaging provision): Järjestely, joka tekee **vastapuolille** mahdolliseksi täyttää **varantovelvoitteensa pitoajanjaksona** keskimääräisten **varantotalletustensa** perusteella. Keskiarvoistaminen edistää osaltaan rahamarkkinakorkojen vakautta kannustamalla laitoksia tasoittamaan likviditeetin tilapäisten vaihtelujen vaikutuksia. **Eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmä sallii keskiarvoistamisen.

Kiinteäkorkoinen huutokauppa (fixed rate tender): Huutokauppanenettely, jossa keskuspankki määrää koron etukäteen ja osallistuvat **vastapuolet** tekevät tarjouksen rahamäärästä, jonka ne haluavat tällä korolla.

Kiinteäkorkoinen instrumentti (fixed rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korko on kiinteä instrumentin koko juoksuajan.

Kirjeenvaihtajakeskuspankkimalli (correspondent central banking model, CCBM): Euroopan keskuspankkijärjestelmän luoma järjestelmä, jonka tarkoituksena on antaa **vastapuolille** mahdollisuus käyttää toisessa maassa olevia omaisuuseriä vakuutena. Kirjeenvaihtajakeskuspankkimallissa **kansalliset keskuspankit** toimivat omaisuudensäilyttäjinä toistensa puolesta. Tämä tarkoittaa, että kukin kansallinen keskuspankki pitää arvopaperitiliä kunkin muun kansallisen keskuspankin (sekä EKP:n) arvopaperien hoitoa varten.

Kirjeenvaihtajapankkimenettely (correspondent banking): Menettely, jossa yksi **luottolaitos** tarjoaa maksu- ja muita palveluja toiselle luottolaitokselle. Kirjeenvaihtajapankit välittävät maksut usein sellaisten keskinäisten tilien (nostro- ja lorotilien) kautta, joihin voidaan liittää luottolimiitti. Kirjeenvaihtajapankkipalvelut ovat pääasiassa kansainvälisiä, mutta joissakin maissa niitä käytetään myös asiamiessuhteina kotimaisissa yhteyksissä. Kirjeenvaihtajapankille ulkomaisen luottolaitoksen tili on nimeltään lorotili; ulkomainen luottolaitos puolestaan kutsuu kirjeenvaihtajapankissa olevaa tiliään nostrotiliksi.

KKP-pankkipäivä (NCB business day): Päivä, jona tietyt **jäsenvaltion kansallinen keskuspankki** on avoinna **eurojärjestelmän** rahapoliittisten operaatioiden toteuttamista varten. Joissakin jäsenvaltioissa kansallisen keskuspankin haarakontorit voivat olla kiinni joinakin KKP-pankkipäivinä paikallisten tai alueellisten arkipyhien tai vapaapäivien takia. Tällaisissa tapauksissa kyseisen kansallisen keskuspankin on tiedotettava etukäteen **vastapuolille** järjestelyistä, joita tullaan soveltaamaan näitä haarakonttoreita koskeissa transaktioissa.

Konkurssiriski (solvency risk): Riski, että syntyy tappiota raha- ja pääomamarkkinainstrumenttien **liikkeeseenlaskijan** konkurssin tai **vastapuolen** maksukyvyttömyyden johdosta.

Koronlaskukäytäntö (day-count convention): Käytäntö, jota noudattaen määrätään luottokorkoja laskettaessa huomioon otettava päivien määrä. **Eurojärjestelmän** rahapoliittisissa operaatioissa sovelletaan koronlaskukäytäntöä **todelliset päivät/360**.

Korvamerkintäjärjestelmä (earmarking system): Keskuspankin vakuushallinnassa käytettävä järjestelmä, jossa luottoa myönnetään kutakin yksittäistä transaktiota varten korvamerkittyjä vakuuksia vastaan.

Kynnyspiste (trigger point): Myönnetyn luoton arvon ennalta määrätty taso, jonka saavuttaminen laukaisee **vakuuksien muutospyynnön**.

Kytchentäverkosto (interlinking mechanism): TARGET-järjestelmän yhteiset menettelyt ja infrastruktuuri, joiden avulla maksumääräykset voidaan siirtää yhdestä kotimaisesta **RTGS-järjestelmästä** toiseen.

Käänteisesti vaihtuvakorkoinen instrumentti (inverse floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka haltijalle maksettava korko vaihtelee muuttuen aina vastakkaiseen suuntaan kuin viitekorko.

Käänteisoperaatio (reverse transaction): Operaatio, jolla **kansallinen keskuspankki** ostaa tai myy omaisuuseriä **takaisinostososopimuksen** perusteella, tai keskuspankin luotto-operaatio vakuutta vastaan.

Könttösomavähennys (lump-sum allowance): Kiinteä määrä, jonka laitos vähentää, kun lasketaan sen **varantovelvoitetta eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmässä.

Liikkeeseenlaskija (issuer): Yhteisö, joka on maksuvelvollinen arvopaperiin tai muuhun raha- taikka pääomamarkkinainstrumenttiin nähden.

Linkki arvopaperikaupan selvitysjärjestelmien välillä (link between securities settlement systems): Kahden arvopaperikaupan selvitysjärjestelmän väliset menettelyt ja järjestelyt, joiden avulla järjestelmien välillä voidaan siirtää arvopapereita tilikirjauksina.

Lopullinen siirto (final transfer): Peruuttamaton ja ehdoton siirto, joka täyttää siirtovelvoitteen.

Luottolaitos (credit institution): Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin N:o 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) artiklan 4 kohdassa 1 määritelty laitos. Näin ollen luottolaitos on 1) yritys, joka liiketoimintanaan vastaanottaa yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja ja myöntää luottoja omaan lukuunsa, tai 2) muu kuin kohdassa 1 määritelty yritys tai oikeushenkilö, joka laskee liikkeeseen sähköisenä rahana olevia maksuvälineitä.

Luottoluokitusvälinepalvelu (rating tool, RT): Yksi eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI) käytettävistä luottoluokituslähteistä. Nämä palvelut ovat kolmansien osapuolten tarjoamia sovelluksia, joissa velallisten luottokelpoisuus arvioidaan muun muassa tarkastettujen tilinpäätöstietojen perusteella. Kunkin sovelluksen on saatava eurojärjestelmän hyväksyntä, ennen kuin sitä voidaan käyttää eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa.

Läheinen sidos (close links): Tilanne, jossa vastapuolella on seuraavanlainen sidos velkainstrumenttien liikkeeseenlaskijaan/velalliseen/takaajaan siitä syystä, että 1) vastapuoli omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, taikka vastapuoli ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta vastapuoli omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta, tai 2) liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistaa vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, taikka liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja ja yksi tai useampi yritys, jonka pääomasta liikkeeseenlaskija/velallinen/takaaja omistaa enemmistön, omistavat yhteensä vähintään 20 % vastapuolen pääomasta, tai 3) kolmas osapuoli omistaa enemmistön sekä vastapuolen että liikkeeseenlaskijan/velallisen/takaajan pääomasta joko suoraan tai välillisesti sellaisen yhden tai useamman yrityksen kautta, jonka pääomasta kyseinen kolmas osapuoli omistaa enemmistön.

Maksimitarjouskorko (maximum bid rate): Korkein korko, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa. EKP:n ilmoittaman maksimitarjouskoron ylittävät tarjoukset hylätään.

Maksukyvyttömyys (default event): Eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI) tarkoitettu tilanne, joka määrittää luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 14. kesäkuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/48/EY (uudelleenlaadittu teksti) ja sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä 14. kesäkuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/49/EY (uudelleenlaadittu teksti), joista käytetään yhteisnimitystä "vakavaraisuusdirektiivi". Vakavaraisuusdirektiivin mukaan maksukyvyttömyydestä on kyse, kun "a) luottolaitoksen arvion mukaan on todennäköistä, että vastapuoli ei maksa vastuutaan täysimääräisesti luottolaitokselle, emoyritykselle tai sen tytäryrityksille ilman, että luottolaitos turvautuu mahdollisen vakuuden realisoinnin kaltaisiin toimiin", ja/tai "b) vastapuolen luottovelvoitteen hoitoon liittyvä merkittävä maksusuoritus luottolaitokselle, emoyritykselle tai sen tytäryrityksille on ollut yli 90 päivää erääntyneenä".

Maksun suorituspäivä (settlement date): Päivä, jona transaktioon liittyvä maksu suoritetaan. Suoritus voi tapahtua kaupantekopäivänä (suoritus saman päivän arvolla) tai yhden taikka useamman päivän kuluttua kaupanteosta (suorituspäivä on kaupantekopäivä T + suoritusviive).

Maksuvalmiusjärjestelmä (standing facility): Keskuspankin järjestelmä, jota vastapuolet voivat käyttää omasta aloitteestaan. Eurojärjestelmä tarjoaa käyttöön kaksi yön yli -maksuvalmiusjärjestelyä: maksuvalmiusluoton ja talletusmahdollisuuden.

Maksuvalmiusluotto (marginal lending facility): Osa eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää, jossa vastapuolet voivat saada kansallisesta keskuspankista yön yli -luottoa etukäteen vahvistetulla korolla hyväksyttävää vakuutta vastaan.

Marginaalikorko (marginal interest rate): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen korko.

Marginaalishwap-piste (marginal swap point quotation): Huutokaupassa viimeiseksi hyväksytyyn tarjouksen swap-piste.

Marking to market: Katso vaihtelumarginaali.

Markkina-arvon aliarvostus (valuation haircut): Käänteisoperaatioiden kohteena oleviin omaisuuseriin sovellettava riskienhallintatoimi, jossa keskuspankki laskee vakuutena olevien omaisuuserien arvoksi omaisuuserän markkina-arvon vähennettynä tietyllä prosentilla (aliarvostus). Eurojärjestelmä soveltaa markkina-arvon aliarvostuksia, jotka on eriytetty yksittäisten omaisuuserien ominaisuuksien, kuten jäljellä olevan maturiteetin mukaan.

Maturiteettiluokka (maturity bucket): omaisuuseräjoukko, jonka **jäljellä oleva maturiteetti** on tiettyjen raja-arvojen välissä, esimerkiksi kolmen ja viiden vuoden välinen maturiteettiluokka.

Minimitarjouskorko (minimum bid rate): Alin korko, jolla **vastapuolet** voivat tehdä tarjouksia **vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa**.

Monikorkoinen huutokauppamenettely (multiple rate auction, American auction): Huutokauppa, jossa toteutus-hinta (tai hinta/swap-piste) on sama kuin kussakin yksittäisessä tarjouksessa tarjottu korko.

Määräaikaistalletukset (deposits with agreed maturity): Tietyksi määräajaksi tehdyt talletukset, jotka kansallisten käytäntöjen mukaan joko eivät ole nostettavissa ennen erääntymistä tai ovat nostettavissa vain sakkomaksua vastaan. Näihin talletuksiin kuuluu myös joitakin ei-jälkimarkkinakelpoisia velkapapereita, kuten ei-jälkimarkkinakelpoiset (pankki-) talletustodistukset

Määräaikaistalletusten kerääminen (collection of fixed-term deposits): Rahapolitiikan väline, jota **eurojärjestelmä** voi käyttää vähentääkseen markkinoiden likviditeettiä hienosäätöoperaatioin. Eurojärjestelmä maksaa korkoa **vastapuolten** määräaikaisille talletuksille, jotka tehdään **kansallisissa keskuspankeissa** oleville tileille.

Määrähuutokauppa: Katso **kiinteäkorkoinen huutokauppa**.

Nollakorkoinen joukkovelkakirja (zero coupon bond): Arvopaperi, josta maksetaan tuottoa vain yhden kerran koko juoksuajalta. Tässä asiakirjassa nollakorkoisiksi joukkovelkakirjoiksi luetaan diskontattuina liikkeeseen lasketut arvopaperit sekä arvopaperit, jotka tuottavat yhden korkomaksun juoksuajan päättyessä. Eräs erityinen nollakorkoinen joukkovelkakirja on **strip**.

Omaisuudensäilyttäjä (custodian): Yhteisö, joka säilyttää ja hoitaa arvopapereita ja muita raha- ja pääomamarkkinainstrumentteja muiden puolesta.

Omaisuudensäilytystili (safe custody account): Keskuspankin pitämä arvopaperitili, jolle **luottolaitokset** voivat tallettaa keskuspankin operaatioiden vakuudeksi kelpaavia arvopapereita.

Ostohinta (purchase price): Hinta, jolla myyjä myy tai jolla tämän on määrä myydä omaisuuserät ostajalle.

Ostopäivä (purchase date): Päivä, jona myyjä tosiasiallisesti myy omaisuuserät ostajalle.

Pankkipäivän lopetus (end-of-day): Se pankkipäivän ajankohta (**TARGET-järjestelmän** sulkemisen jälkeen), jona TARGET-järjestelmässä käsitellyt maksut suoritetaan lopullisesti tuon päivän osalta.

Perusrahoitusoperaatio (main refinancing operation): Säännöllinen **avomarkkinaoperaatio**, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa **käänteisoperaationa**. Perusrahoitusoperaatiot toteutetaan viikoittaisina **vakiohuutokauppoina**, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä yksi viikko.

Perustamissopimus (the Treaty): Euroopan yhteisön perustamissopimus. Perustamissopimuksesta käytetään usein nimitystä "Rooman sopimus", sellaisena kuin se on muutettuna.

Pienin jaettava määrä (minimum allotment amount): Huutokauppaoperaatioissa pienin yksittäiselle **vastapuolelle** jaettava määrä. **Eurojärjestelmä** voi päättää jakaa jonkin tietyn vähimmäismäärän kullekin huutokaupan vastapuolelle.

Pienin jako-osuus (minimum allotment ratio): Prosentteina ilmaistu alaraja **marginaalikorolla** hyväksyttävien tarjousten osuudelle kaikista tarjouksista huutokaupassa. Eurojärjestelmä voi päättää soveltaa pienintä jako-osuutta huutokaupoissaan.

Pikahuutokauppa (quick tender): Huutokauppamenettely, jota **eurojärjestelmä** noudattaa pääasiassa **hienosäätöoperaatioissaan** pyrkiessään vaikuttamaan nopeasti markkinoiden likviditeettitilanteeseen. Pikahuutokaupat käydään puolen-toista tunnin kuluessa, ja niihin osallistuvien **vastapuolten** määrä on rajoitettu.

Pitempiaikainen rahoitusoperaatio (longer-term refinancing operation): Säännöllinen **avomarkkinaoperaatio**, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa **käänteisoperaationa**. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot toteutetaan kuukausittaisina **vakiohuutokauppoina**, ja niissä sovellettava maturiteetti on yleensä kolme kuukautta.

Pitoajanjakso (maintenance period): Ajanjakso, jolta varantovelvoitteiden täyttäminen lasketaan. EKP julkistaa pitoajanjaksoja koskevan kalenterin vähintään kolme kuukautta ennen kunkin vuoden alkua. Pitoajanjaksot alkavat aina sellaisen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, joka seuraa sitä EKP:n neuvoston kokousta, jossa on tarkoitus tehdä kuukausittainen arvio rahapolitiikan vireydestä. Pitoajanjaksot päättyvät yleensä vastaavaa maksujen suorituspäivää edeltävänä päivänä seuraavassa kuussa. Julkistettua kalenteria saatetaan erityistilanteissa muuttaa esimerkiksi EKP:n neuvoston kokoussaikataulun muutosten vuoksi.

Päivänsisäinen luotto (intraday credit): Yhtä pankkipäivää lyhyemmäksi ajaksi myönnettävä luotto. Keskuspankit voivat myöntää päivänsisäistä luottoa saapuvien ja lähtevien maksujen erojen tasoittamiseksi. Luottoa voidaan myöntää 1) vakuudellisena tilinylityksenä tai 2) lainana panttia vastaan tai **takaisinostosopimuksena**.

Rahalaitos (monetary financial institution, MFI): Euroalueen rahaa liikkeeseen laskevaan sektoriin kuuluva rahoituslaitos. Rahalaitoksia ovat keskuspankit, kotimaassa olevat **luottolaitokset**, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, sekä kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Rakenteellinen operaatio (structural operation): Avomarkkinaoperaatio, jonka **eurojärjestelmä** toteuttaa pääasiassa säädellykseen rahoitussektorin rakenteellista maksuvalmiusasemaa eurojärjestelmään nähden.

Repo-operaatio (repo operation): Likviditeettiä lisäävä **takaisinostosopimukseen** perustuva **käänteisoperaatio**.

RTGS-järjestelmä (reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä) (RTGS [real-time gross settlement] system): Maksujärjestelmä, jossa maksumääräykset käsitellään ja maksut suoritetaan (nettouttamatta) toimeksianto kerrallaan reaaliaikaisesti (jatkuvasti). Katso myös **TARGET-järjestelmä**.

Sammiojärjestelmä (collateral pooling system): Keskuspankin vakuushallinnan järjestelmä. Siinä **vastapuolet** avaavat keskuspankissa ns. sammio-tilin, jolle ne tallettavat omaisuuseriä keskuspankin kanssa tekemiensä transaktioiden vakuudeksi. Toisin kuin **korvamerkintäjärjestelmässä** omaisuuseriä ei sammiojärjestelmässä korvamerkitä yksittäisiä transaktioita varten.

Selvitys maasta toiseen (cross-border settlement): Kaupan selvitys eri maassa kuin toisen tai molempien osapuolten sijaintimaa.

Selvityskeskus (settlement agent): Yhteisö, joka hoitaa selvitysprosessin (esim. maksupositoiden määrittämisen, maksusuoritusten vaihdon valvomisen jne.) maksujärjestelmissä tai muissa järjestelyissä, joissa edellytetään selvitystä.

Selvitystili (settlement account): Tili, joka kansalliseen **RTGS-järjestelmään** suoraan osallistuvalla osapuolella on keskuspankissa maksujen käsittelyä varten.

Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (internal ratings-based [IRB] system): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI)** käytettävistä luottoluokituslähteistä. Luottolaitokset voivat käyttää vastapuolipankkien sisäisten luottoluokitusten menetelmillä laadittuja luottokelpoisuusarvioita riskipainojen määrittämisessä EU:n vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti. These systems are subject to a formal recognition and validation process by the national supervisors.

Strip (strip, separate trading of interest and principal): **Nollakorkoinen joukkovelkakirja**, joka on luotu, jotta jonkin arvopaperin tiettyihin kassavirtoihin liittyvät saamiset ja saman instrumentin pääoma voitaisiin myydä erikseen.

Suora kauppa (outright transaction): Menettely, jossa omaisuuseriä ostetaan tai myydään (avista- tai termiinkauppana) niiden juoksuajan päättymiseen asti.

Swap-piste (swap point): Termiinkaupan valuuttakurssin ja avistakaupan valuuttakurssin ero **valuuttaswapissa**.

Sähköinen raha (electronic money): Rahallinen arvo, joka ilmenee liikkeeseenlaskijaan kohdistuvana saamisena, joka on a) talletettu sähköiseen välineeseen, b) laskettu liikkeeseen varoja vastaan, joiden arvo on vähintään yhtä suuri kuin liikkeeseen laskettu rahallinen arvo, ja c) jonka hyväksyvät maksuvälineenä muutkin yritykset kuin liikkeeseenlaskija.

Säilyttäjä (depository): Yhteisö, jonka ensisijaisena tehtävänä on säilyttää arvopapereita joko fyysisesti tai elektronisesti ja pitää rekisteriä niiden omistuksesta.

Takaisinostohinta (repurchase price): Hinta, jolla ostaja sitoutuu myymään omaisuuserät takaisin myyjälle **takaisinostosopimukseen** perustuvassa kaupassa. Takaisinostohinta on **ostohintalisä** hinnanerolla, joka vastaa myönnettylle luotolle maksettavaa korkoa operaatioissa sovellettavan maturiteetin ajalta.

Takaisinostopäivä (repurchase date): Päivä, jona ostajan on sitoumuksensa mukaisesti myytävä omaisuuserät takaisin myyjälle **takaisinostosopimukseen** perustuvassa kaupassa.

Takaisinostosopimus (repurchase agreement): Järjestely, jossa omaisuuseriä myydessä myyjälle syntyy oikeus ja velvollisuus ostaa omaisuuserät takaisin tiettyyn hintaan tietynä myöhempänä ajankohtana tai vaadittaessa. Takaisinostosopimus vastaa lainanottoa vakuutta vastaan, paitsi että omaisuuserien omistus siirtyy pois myyjältä. **Eurojärjestelmän käänteisoperaatioissa** käytetään takaisinostosopimuksia, joiden maturiteetti on kiinteä.

Talletusmahdollisuus (deposit facility): Osa **eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmää**, jossa **vastapuolet** voivat tehdä kansallisiin keskuspankkeihin yön yli -talletuksia etukäteen vahvistetulla korolla.

TARGET-järjestelmä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system, TARGET): Euromääräisten maksujen reaaliaikainen bruttomaksujärjestelmä. TARGET on hajautettu järjestelmä, joka koostuu 15 kansallisesta **RTGS-järjestelmästä**, EKP:n maksumekanismista **jakytkentäverkostosta**.

Tarjouksen yläraja (maximum bid limit): Suurimmalle hyväksyttävälle yksittäisen **vastapuolen** tekemälle tarjoukselle asetettu raja huutokauppaoperaatioissa. **Eurojärjestelmä** voi asettaa tarjouksille ylärajan, jotta yksittäiset vastapuolet eivät tekisi suhteettoman suuria tarjouksia.

Tilikirjausjärjestelmä (book-entry system): Tilinpitojärjestelmä, joka mahdollistaa arvopaperien ja muiden saamistodisteiden siirron siirtämättä fyysisesti asiakirjoja tai todistuksia (esimerkiksi arvopapereiden siirto sähköisessä muodossa). Katso myös **arvo-osuuksiksi muuttaminen**.

Todelliset päivät/360 (actual/360): Luotokorkojen laskennassa sovellettava **koronlaskukäytäntö**, jossa korko lasketaan niiltä todellisilta kalenteripäiviltä, joiden ajaksi luotto on myönnetty. Jakajana käytetään aina 360:tä. Tätä **koronlaskukäytäntöä** sovelletaan **eurojärjestelmän** rahapoliittisissa operaatioissa.

Toimitus maksua vastaan (delivery-versus-payment or delivery-against-payment system): Vaihto arvoa vastaan -suoritusjärjestelmän menettely, jolla varmistetaan, että omaisuuserät (arvopaperit tai muut rahoitusinstrumentit) **siirretään lopullisesti**, jos ja vain jos yksi tai useampi toinen omaisuuserä siirretään lopullisesti.

Ulkoinen luottoluokituslaitos (External Credit Assessment Institution, ECAI): Yksi **eurojärjestelmän luottoriskinarvioinnissa (ECAI)** käytettävistä arviointilähteistä ovat ulkoiset luottoluokituslaitokset, joiden luottokelpoisuusarvioita **luottolaitokset** voivat käyttää riskipainojen määrittämisessä vakavaraisuusdirektiivin mukaisesti. Luottoluokituslaitosten on oltava maansa rahoitusvalvontaviranomaisten tunnustamia ja hyväksymiä.

Vaihtelumarginaali (variation margin, marking to market): Eurojärjestelmä edellyttää vakuuden markkina-arvon säilyvän eurojärjestelmän likviditeettiä lisäävissä **käänteisoperaatioissa** tietyllä tasolla koko operaation ajan. Jos vakuuden säännöllisin välein arvioitu arvo laskee tiettyä tasoa pienemmäksi, **vastapuolen onkansallisenkeskuspankin** vaatimuksesta toimitettava lisää omaisuuseriä tai rahaa (**vakuuksienmuutospyyntö**). Jos vakuuden arvo uudelleenarvostuksessa vastavasti ylittää tietyn tason, ylimääräiset omaisuuserät tai rahat voidaan palauttaa vastapuolelle. Ks. myös kohta 6.4.

Vaihtuvakorkoinen huutokauppa (variable rate tender): **Huutokauppamenettely**, jossa **vastapuolet** tarjoavat sekä sen rahamäärän, josta ne haluavat tehdä kaupan keskuspankin kanssa, että rahamäärälle haluamansa koron.

Vaihtuvakorkoineninstrumentti (floating rate instrument): Rahoitusinstrumentti, jonka korkoa tarkistetaan määräjain jonkin viiteindeksin mukaiseksi, jotta se vastaisi muuttuneita lyhyitä tai keskipitkiä markkinakorkoja. Vaihtuvakorkoisilla instrumenteilla on joko **etukäteenmäärätty korko** tai **jälkikäteen määrätty korko**.

Vakiohuutokauppa (standard tender): **Huutokauppamenettely**, jota **eurojärjestelmä** käyttää säännöllisissä **avomarkkinaoperaatioissaan**. Vakiohuutokaupat käydään 24 tunnin kuluessa. Kaikilla yleiset kelpoisuusvaatimukset täyttävillä **vastapuolilla** on oikeus tehdä tarjouksia vakiohuutokaupoissa.

Vakiovähennys (standardised deduction): Kiinteän prosenttimäärän suuruinen vähennys, joka voidaan tehdä **varantopohjaa** laskettaessa varantovelvollisen liikkeeseen laskemien enintään kahden vuoden velkapapereiden (ml. rahamarkkina-paperit) liikkeessä olevasta määrästä siinä tapauksessa, että varantovelvollinen ei voi osoittaa, kuinka paljon sillä on tällaisia velkoja muille **eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmän alaisille laitoksille, EKP:lle tai **kansalliselle keskuspankille**.

Vakuuksien muutospyyntö (margin call): Vaihtelumarginaaliin liittyvä menettely, jossa keskuspankki voi vaatia **vastapuolta** toimittamaan lisää omaisuuseriä (tai rahaa), jos vakuutena olevien omaisuuserien säännönmukaisesti mitattava arvo laskee alle tietyn tason. Jos vakuutena olevien omaisuuserien arvo vastaavasti niitä uudelleen arvostettaessa ylittää vastapuolen velan ja vaihtelumarginaalin yhteismäärän, vastapuoli voi pyytää keskuspankkia palauttamaan ylimääräiset omaisuuserät (tai rahan) vastapuolelle.

Valuuttaswap (foreign exchange swap): Samanaikainen avista- ja termiinkauppa kahden eri valuutan välillä. **Eurojärjestelmä** voi toteuttaa rahapoliittisia avomarkkinaoperaatioita valuuttaswapeina, joissa **kansalliset keskuspankit** (tai EKP) ostavat (tai myyvät) euroa avistakaupoin jotakin ulkomaan valuuttaa vastaan ja samanaikaisesti myyvät (tai ostavat) sitä takaisin termiinkaupoin.

Varantopohja (reserve base): Niiden tase-erien summa, joiden perusteella lasketaan luottolaitoksen **varantovelvoite**.

Varantotalletukset (reserve holdings): Vastapuolten varantotileillä olevat varat, joilla vastapuolet täyttävät **varantovelvoitteensa**.

Varantotili (reserve account): Kansallisessa keskuspankissa oleva tili, jolla pidetään **vastapuolen varantotalletuksia**. Vastapuolten **kansallisissakeskuspankeissa** olevia **selvitystilejä** voidaan käyttää varantotileinä.

Varantovelvoite (reserve requirement): Laitosten velvoite pitää vähimmäisvarantoja keskuspankissa. **Eurojärjestelmän** vähimmäisvarantojärjestelmässä **luottolaitoksen** varantovelvoite lasketaan kertomalla sen **varantopohjaan** sisältyvien tase-erien ryhmien summat kullekin ryhmälle määritellyllä **velvoiteprosentilla**. Lisäksi laitokset tekevät **könttäsammavähennyksen** varantovelvoitteestaan.

Vastapuoli (counterparty): Rahoitustransaktion (esimerkiksi keskuspankin kanssa tehtävän minkä tahansa transaktion) vastakkainen osapuoli.

Velvoiteprosentti (reserve ratio): keskuspankin kullekin **varantopohjaan** sisältyvälle tase-erien ryhmälle määrittelemä suhdeluku. Näiden suhdelukujen perusteella lasketaan **varantovelvoitteet**.

Yksikorkoinen huutokauppa (hollantilainen huutokauppa) (single rate auction, Dutch auction): Huutokauppa, jossa kaikkiin hyväksytyihin tarjouksiin sovellettava toteutushinta (tai hinta/**swap-piste**) on sama kuin **marginaalikorko**.

LIITE 3

VALUUTTAINTERVENTIOIDEN JA RAHAPOLIITTISTEN VALUUTTASWAPIEN VASTAPUOLTEN VALINTA

Valuuttainterventioiden ja rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten valinnassa noudatetaan yhdenmukaista menettelytapaa riippumatta siitä, millainen organisaatiomalli eurojärjestelmän valuuttaoperaatioita varten on valittu. Valintamenetely ei poikkea merkittävästi olemassa olevista markkinakäytännöistä, koska se perustuu kansallisten keskuspankkien nykyisin noudattamien parhaiden käytäntöjen yhdenmukaistamiseen. Eurojärjestelmän valuuttainterventioiden vastapuolet valitaan pääasiassa kahdenlaisilla kriteereillä.

Ensisijaiset valintakriteerit perustuvat vakavaraisuuden periaatteeseen. Ensimmäinen vakavaraisuuskriteeri on luottokelpoisuus, jota arvioidaan yhdistämällä erilaisia menetelmiä (esimerkiksi yksityisten luokituslaitosten tekemiä luottokelpoisuusluokituksia sekä sisäisiä analyysejä oman pääoman riittävyydestä ja muista indikaattoreista). Toisena kriteerinä on eurojärjestelmän vaatimus, että kaikki sen valuuttainterventioiden mahdolliset vastapuolet toimivat tunnustettujen valvontaviranomaisten valvonnassa, ja kolmantena kriteerinä on, että kaikkien eurojärjestelmän valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten on täytettävä tiukat eettiset vaatimukset ja oltava hyvämaineisia.

Kun vastapuolten on arvioitu täyttävän vakavaraisuuden vähimmäisvaatimukset, niitä arvioidaan toissijaisilla, tehokkuuteen liittyvillä kriteereillä. Ensimmäinen tehokkuuskriteeri on vastapuolen kilpailukykyinen hinnoittelu ja kyky käsitellä suuria volyymejä myös epävakaisissa markkinaoloissa. Muita tehokkuuskriteereitä ovat mm. vastapuolten tuottaman informaation laatu ja laajuus.

Mahdollisten valuuttainterventioihin osallistuvien vastapuolten joukko on tarpeeksi laaja ja monipuolinen, jotta voidaan taata interventioiden toteuttamisessa tarvittava joustavuus ja jotta eurojärjestelmä voi valita erilaisten interventiokanavien välillä. Jotta eurojärjestelmä voisi intervenoida tehokkaasti eri alueilla ja eri aikavyöhykkeillä, se voi käyttää missä tahansa kansainvälisessä rahoituskeskuksessa olevia vastapuolia. Käytännössä merkittävä osa vastapuolista sijaitsee kuitenkin euroalueella. Rahapoliittisten valuuttaswapien vastapuolten joukko vastaa eurojärjestelmän valuuttainterventioihin valittujen euroalueella sijaitsevien vastapuolten joukkoa.

Rahapoliittisia valuuttaswapeja toteuttaessaan kansalliset keskuspankit saattavat hallita yksittäisiin vastapuoliin liittyviä luottoriskejä limiitteihin perustuvalla järjestelmällä.

LIITE 4

EUROOPAN KESKUSPANKIN RAHA- JA PANKKITILASTOINTIIN LIITTYVÄ TIEDONKERUU ⁽¹⁾

1. Johdanto

Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2533/98 ⁽²⁾ määritellään ne luonnolliset ja oikeushenkilöt, jotka ovat velvollisia antamaan tietoja (ns. tiedonantajien perusjoukko), sekä annetaan luottamuksellisuutta ja täytäntöönpanoa koskevat määräykset Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä "EKP:n perussääntö") artiklan 5.4 mukaisesti. Lisäksi asetus oikeuttaa EKP:n käyttämään sääntelyvaltuuksiaan

- varsinaisen tiedonantajien joukon määrittelemiseksi
- EKP:n tilastovaatimusten määrittelemiseksi ja niiden panemiseksi täytäntöön euroalueeseen osallistuvien jäsenvaltioiden varsinaisessa tiedonantajien joukossa
- niiden tapausten määrittelemiseksi, joissa EKP ja kansalliset keskuspankit voivat käyttää oikeuttaan tarkistaa tilastotietoja tai toimittaa pakollisen tilastotietojen keruun.

2. Yleistä

Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13), sellaisena kuin se on muutettuna ⁽³⁾, tarkoituksena on antaa EKP:lle sekä EKP:n perussäännön artiklan 5.2 mukaisesti kansallisille keskuspankeille – jotka toteuttavat käytännön työn mahdollisimman pitkälle – edellytykset kerätä tilastoaineisto, jota tarvitaan Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) tehtävien suorittamiseksi ja erityisesti yhteisön rahapolitiikan määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ("perustamissopimus") artiklan 105 kohdan 2 luetelmakohdan 1 mukaisesti. Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) mukaisesti kerättävien tilastotietojen avulla laaditaan rahalaitossektorin konsolidoitu tase, jonka päätarkoituksena on antaa EKP:lle kattava tilastollinen kuva rahatalouden kehityksestä euroalueen jäsenvaltioissa (joita tarkastellaan yhtenä talousalueena) sijaitsevien rahalaitosten yhteenlaskettujen saamisten ja velkojen pohjalta.

Rahalaitossektorin konsolidoitua tasetta koskevat EKP:n tilastoraportointivaatimukset perustuvat kolmeen keskeiseen näkökohtaan.

Ensinnäkin EKP:n on saatava vertailukelpoisia, luotettavia ja ajantasaisia tilastotietoja, jotka kerätään koko euroalueella sovellettavien yhdenmukaisten sääntöjen mukaisesti. Vaikka kansalliset keskuspankit keräävät nämä tilastotiedot hajautetusti EKP:n perussäännön artiklojen 5.1 ja 5.2 mukaisesti ja vaikka niitä kerätään tarvittavassa määrin yhdessä muiden Euroopan yhteisön tai kansallisiin tarkoituksiin kerättävien tilastojen kanssa, tietojen tulee olla riittävän yhdenmukaisia ja noudattaa tilastoinnin vähimmäisvaatimuksia, jotta saataisiin aikaan luotettava tilastopohja yhteisen rahapolitiikan määrittelemiseksi ja harjoittamiseksi.

Toiseksi rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) määriteltyjen raportointivaatimusten täytyy olla avoimuuden ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukaisia, sillä tämä EKP:n asetus on kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä sovelletaan sellaisenaan koko euroalueella. Asetuksesta seuraa suoria velvoitteita luonnollisille ja oikeushenkilöille, joille EKP voi määrätä seuraamuksia, jos ne eivät täytä EKP:n tilastointiin liittyviä raportointivaatimuksia (ks. Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 7). Raportointivaatimukset määritellään tämän vuoksi selvästi, ja tapauksissa, joissa EKP voi käyttää harkintavaltaa tarkistaessaan tilastotietoja tai toimittaessaan tilastotietojen pakollisen keruun, se noudattaa harkintavallan käytössä selkeitä periaatteita.

Kolmanneksi EKP:n on pyrittävä saamaan raportoinnista tiedonantajille koitua rasite mahdollisimman pieneksi (ks. Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2533/98, artikla 3, kohta a). Tilastotietoja, joita kansalliset keskuspankit keräävät rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) perusteella, käytetään sen vuoksi myös varantopohjan laskemiseksi vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) ⁽⁴⁾ mukaisesti.

⁽¹⁾ Tämän liitteen sisältö on tarkoitettu vain taustatiedoksi.

⁽²⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

⁽³⁾ EYVL L 333, 17.12.2001, s. 1. Tämä asetus korvaa 1. joulukuuta 1998 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2819/98 (EKP/1998/16).

⁽⁴⁾ EUVL L 250, 2.10.2003, s. 10.

Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) artikloissa määritellään vain pääpiirteittäin varsinainen tiedonantajien joukko, sen raportointivaatimukset sekä periaatteet, joiden mukaan EKP ja kansalliset keskuspankit yleensä käyttävät valtuuksiaan tilastotietojen tarkastamiseksi tai niiden pakollisen keruun toimittamiseksi. Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteissä I–IV on tarkat kuvaukset tilastotiedoista, joita on annettava EKP:n tilastovaatimusten ja vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi.

3. Varsinainen tiedonantajien joukko: tilastoinnissa käytettävä rahalaitosten luettelo

Rahalaitoksia ovat kotimaassa olevat luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lain- säädännössä, ja kaikki muut kotimaassa olevat rahoituslaitokset, jotka ottavat vastaan talletuksia ja/tai niiden läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä). EKP laatii luettelon tämän määritelmän mukaisista laitoksista rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteessä I esitettyjen luokitteluperiaatteiden mukaan ja ylläpitää sitä. Toimivalta laatia ja ylläpitää tätä tilastoinnissa käytettävää rahalaitosten luetteloa on EKP:n johtokunnalla. Varsinaisen tiedonantajien joukon muodostavat euroalueella olevat rahalaitokset.

Kansallisilla keskuspankeilla on oikeus myöntää pienille rahalaitoksille poikkeuksia raportointivaatimuksista. Konsolidoidussa kuukausitaseessa mukana olevien rahalaitosten osuuden on kuitenkin tässäkin tapauksessa oltava vähintään 95 % kunkin euroalueeseen osallistuvan jäsenvaltion kaikkien rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta. Näiden poikkeusten avulla kansalliset keskuspankit voivat helpottaa pienten rahalaitosten raportointivaatimuksia (ns. "cutting off the tail").

4. Tilastoihin liittyvät raportointivaatimukset

Konsolidoidun taseen laatimiseksi varsinaisen tiedonantajien joukon on toimitettava taseeseen perustuvat tilastotiedot kuukausittain. Lisätietoja tarvitaan lisäksi neljännesvuosittain. Raportoitavat tilastotiedot on selostettu tarkemmin rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteessä I.

Kansalliset keskuspankit keräävät tilastotiedot ja määrittelevät niiden toimittamisessa sovellettavat menettelyt. Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annettu Euroopan keskuspankin asetus (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) ei estä kansallisia keskuspankkeja keräämästä varsinaiselta tiedonantajien joukosta EKP:n raportointivaatimusten täyttämiseksi tarvittavia tilastotietoja osana laajempaa tilastotiedonkeruuta, jonka kansalliset keskuspankit luovat hoitaakseen omalla vastuullaan olevan tiedonkeruun Euroopan yhteisön tai kansallisen lainsäädännön tai vakiintuneen käytännön mukaisesti ja joka palvelee muita tilastointitarkoituksia. Tämä menettelytapa ei saa kuitenkaan estää rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) määriteltyjen tilastovaatimusten täyttämistä. Erityistapauksissa EKP voi käyttää tällaisia muihin tarkoituksiin kerättyjä tilastotietoja omien vaatimustensa täyttämiseksi.

Jos kansallinen keskuspankki myöntää pienelle rahalaitokselle edellä mainitun poikkeuksen raportointivaatimuksista, laitokseen sovelletaan suppeampia raportointivaatimuksia (mm. tietojen toimittaminen vain neljännesvuosittain), jotka ovat välttämättömiä vähimmäisvarantojärjestelmää varten ja jotka määritellään rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteessä II. Muita tällaisia pieniä rahalaitoksia kuin luottolaitoksia koskevat vaatimukset on selostettu tämän asetuksen liitteessä III. Pienet rahalaitokset, jotka ovat saaneet poikkeuksen raportointivaatimuksista, voivat kuitenkin halutessaan täyttää ne täysimääräisesti.

5. EKP:n vähimmäisvarantoja koskevaan asetukseen perustuva tilastotietojen käyttö

Jotta tietojen antamisesta aiheutuva rasite saataisiin mahdollisimman pieneksi ja vältettäisiin päällekkäisyyksiä tilastotietojen keruussa, taseeseen perustuvia tilastotietoja, jotka rahalaitokset ilmoittavat rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) mukaisesti, käytetään myös varantopohjan laskemiseksi vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) mukaisesti.

Tiedonantajien tulee ilmoittaa tilastoinnissa tarvittavat tiedot kansallisille keskuspankeilleen oheisessa taulukossa 1 esitettyllä tavalla. Taulukko sisältyy rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteeseen I. Tiedonantajat käyttävät taulukossa 1 tähdellä (*) merkittyjä soluja varantopohjansa laskemisessa (ks. luvun 7 kehikko 9).

Jotta voitaisiin laskea oikein varantopohja, johon sovelletaan positiivista velvoiteprosenttia, tarvitaan yksityiskohtainen erittely yli 2 vuoden määräaikaisista talletuksista, talletuksista, joiden irtisanomisaika on yli 2 vuotta, ja luottolaitosten reposopimuksiin liittyvistä veloista, jotka kohdistuvat kotimaan ja muiden rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden sektoreihin "rahalaitokset", "varantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, EKP ja kansalliset keskuspankit" ja "valtio", sekä sektoriin "ulkomaat".

Taulukko 1

Kuukausittain toimitettavat tiedot (kannat)

Lihavoimattomina näkyvistä eristä tietoja toimittavat vain vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset.

TASE-ERÄT	A. Kotimaa									B. Muut rahoitukseen osallistuvat jäsenvaltiot									C. Ulkomaat	D. Kohdistamatt.	
	Rahalaitokset (1)			Ei-rahalliset						Rahalaitokset (1)			Ei-rahalliset								
	joista varantovelv. luottolaitokset, EKP ja KKP:t	Julkisyhteisöt		Muut						joista varantovelv. luottolaitokset, EKP ja KKP:t	Julkisyhteisöt		Muut								
		Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)	Valtio		Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)					
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)		
VELAT																					
8 Liikkeessä oleva raha																					
9 Talletukset	*	*	*							*	*	*							*		
enintään vuoden yli vuoden																					
9e Euro	*	*																	*	*	
9.1e Yön yli																					
9.2e Määräaikaiset																					
enintään vuoden																					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																					
yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
9.3e Irtisanomisehtoiset																					
enintään 3 kk (2)																					
yli 3 kk																					
joista: yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
9.4e Repot	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
9x Ulkomaiset valuutat																					
9.1x Yön yli																					
9.2x Määräaikaiset																					
enintään vuoden																					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																					
yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
9.3x Irtisanomisehtoiset																					
enintään 3 kk (2)																					
yli 3 kk																					
joista: yli 2 vuoden (1)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
9.4x Repot	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
10 Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet																					
11 Liikkeeseen lasketut velkapaperit																					
11e Euro																					
enintään vuoden																					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																					
yli 2 vuoden																					
11x Ulkomaiset valuutat																					
enintään vuoden																					
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																					
yli 2 vuoden																					
12 Oma pääoma ja varaukset																					
13 Muut velat																					

(1) Sisältää hallinnollisesti säänneltävät talletukset.

(2) Sisältää ei-siirtokelpoiset avistalletukset.

(3) Luottolaitokset voivat ilmoittaa velkansa siten, että ne kohdistuvat ryhmään muut rahalaitokset kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit sen sijaan että ilmoittaisivat ne kohdistettuina erikseen ryhmiin rahalaitokset ja vähimmäisvarantovelvoitteen alaiset luottolaitokset, Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit, edellyttäen että tiedot ovat edelleen riittävän tarkkoja ja että tämä ei vaikuta taulukossa lihavoituna näkyviin eriin.

(4) Tämän erän ilmoittaminen on toistaiseksi vapaaehtoista.

Taulukko 1

Kuukausittain toimitettavat tiedot (kannat) (jatkoa)

TASE-ERÄT	A. Kotimaa									B. Muut rahaliittoon osallistuvat jäsenvaltiot									C. Ulkomaat	D. Kohdistamatt.
	Ei-rahalliset									Ei-rahalliset										
	Rahalliset	Julkisyhteisöt	Yhteensä	Muut						Rahalliset	Julkisyhteisöt	Yhteensä	Muut							
				Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet + kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)						Muut rahoituksen välittäjät + rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S.123 + S.124)	Vakuutuslaitokset ja eläke-rahastot (S.125)	Yritykset (S.11)	Kotitaloudet + kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S.14 + S.15)				
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l)	(m)	(n)	(o)	(p)	(q)	(r)	(s)	(t)	
SAAMISET																				
1 Kassa																				
1e josta: euro																				
2 Lainat																				
enintään vuoden																				
yli vuoden mutta enintään 5 vuotta																				
yli 5 vuoden																				
2e josta: euro																				
3 Muut arvopaperit kuin osakkeet																				
3e Euro																				
enintään vuoden																				
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																				
yli 2 vuoden																				
3x Ulkomaiset valuutat																				
enintään vuoden																				
yli vuoden mutta enintään 2 vuotta																				
yli 2 vuoden																				
4 Rahamarkkinarahastojen rahastoosuudet																				
5 Osakkeet ja osuudet																				
6 Kiinteä omaisuus																				
7 Muut saamiset																				

Kansallisista tiedonkeruujärjestelmistä riippuen ja rajoittamatta rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) esitettyjen määritelmien ja rahalaitostaseen luokitteluperiaatteiden täydellistä noudattamista varantovelvoitteen alaiset luottolaitokset voivat vaihtoehtoisesti ilmoittaa varantopohjan laskemiseksi tarvittavat tiedot, lukuun ottamatta tietoja jälkimarkkinakelpoisista instrumenteista, oheisen taulukon mukaisesti, edellyttäen että tämä ei vaikuta edellä olevassa taulukossa 1 lihavoitulla merkittyihin eriin.

Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liite II sisältää vähimmäisvarantojärjestelmän soveltamiseen liittyvät erityis- ja siirtymäsäännökset sekä säännökset luottolaitoksia koskevista sulautumisista.

Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteessä II on erityisesti säännöksiä pieniä luottolaitoksia koskevasta tiedonkeruusta. Pienten luottolaitosten on toimitettava vähintään neljännesvuosittaiset tiedot varantopohjan laskemiseksi taulukon 1a mukaisesti. Luottolaitosten on varmistettava, että taulukon 1a mukaisesti toimitetut tiedot vastaavat täysin taulukon 1 määritelmiä ja luokituksia. Pienten laitosten varantopohjatiedot kolmea pitoajanjaksoa varten perustuvat vuosineljänneksen lopun tietoihin, jotka kansalliset keskuspankit keräävät.

Taulukko 1 a

Pieniin rahalaitoksiin sovellettavat suppeammat raportointivaatimukset vähimmäisvarantojärjestelmää varten

	Varantopohja laskettuna seuraavien taulukon 1 (velat) sarakkeiden summana: (a) - (b) + (c) + (d) + (e) + (j) - (k) + (l) + (m) + (n) + (s)
TALLETUSVELAT(euro ja ulkomaiset valuutat yhteensä)	
9. TALLETUKSET YHTEENSÄ 9.1e + 9.1x 9.2e + 9.2x 9.3e + 9.3x 9.4e + 9.4x	
josta: 9.2e + 9.2x Määräaikaiset yli 2 vuotta	
josta: 9.3e + 9.3x Irtisanomisehtoiset yli 2 vuotta	Vapaaehtoinen tietojen antaminen
josta: 9.4e + 9.4x Repot	
	Liikkeessä olevat, taulukon 1 (velat) sarake (t)
JÄLKIMARKKINAKELPOISET VELKAINSTRUMENTIT (euro ja ulkomaiset valuutat yhteensä)	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT 11e + 11x maturiteetti enintään 2 vuotta	
11 LIIKKEESEEN LASKETUT VELKAPAPERIT 11e + 11x maturiteetti yli 2 vuotta	

Liitteessä on myös sääntöjä tietojen antamisesta konsolidoidusti. Saatuaan luvan Euroopan keskuspankilta vähimmäisvarantojärjestelmän alaiset luottolaitokset voivat antaa tilastotietonsa konsolidoidusti niin, että ne koskevat ryhmää luottolaitoksia, jotka ovat vähimmäisvarantovelvollisia samalla kansallisella alueella edellyttäen, että kaikki asianomaiset laitokset ovat ilmoittaneet luopuvansa minkäänlaisista varantovelvoitteesta tehtävistä könttäsammavähennyksistä. Könttäsammavähennys jää kuitenkin koko ryhmän eduksi. Kaikki asianomaiset laitokset luetaan erikseen EKP:n rahalaitosten luettelossa.

Liitteessä on myös säännöksiä luottolaitoksia koskevista sulautumisista. Käsitteillä "sulautuminen", "sulautuvat laitokset" ja "vastaanottava laitos" on vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annetussa Euroopan keskuspankin asetuksessa (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) määritelty merkitys. Pitoajanjaksolle, jolloin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen varantovelvoite lasketaan ja se on täytettävä tämän asetuksen artiklan 13 mukaisesti. Seuraavia pitoajanjaksoja varten vastaanottavan laitoksen varantovelvoitteet lasketaan tarvittaessa erityissääntöjen mukaisesti ilmoitetun varantopohjan ja tilastotietojen perusteella (ks. rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen [EY] N:o 2423/2001 [EKP/2001/13] liitteen II lisäyksessä oleva taulukko). Muussa tapauksessa tilastotietojen ilmoittamisessa ja varantovelvoitteiden laskemisessa sovelletaan vähimmäisvarantojen soveltamisesta 12. syyskuuta 2003 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 1745/2003 (EKP/2003/9) artiklan 3 mukaisia normaaleja sääntöjä. Asianomainen kansallinen keskuspankki voi myös antaa vastaanottavalle laitokselle luvan täyttää tilastoihin liittyvän tiedonantovelvollisuutensa väliaikaisin menettelyin. Poikkeus normaalista tiedonantomenettelystä on rajoitettava mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, eikä se voi kestää kuutta kuukautta kauempaa siitä, kun sulautuminen tuli voimaan. Tämä poikkeus ei rajoita vastaanottavan laitoksen velvollisuutta täyttää tiedonantovelvoitteensa rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) mukaisesti eikä tarvittaessa sen velvollisuutta vastata sulautuvien laitosten tiedonantovelvollisuudesta. Kun aikomus sulautua on tullut julkiseksi ja hyvissä ajoin ennen kuin sulautuminen tulee voimaan, vastaanottavan laitoksen on ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle keskuspankille menettelyistä, joiden mukaisesti se aikoo täyttää varantovelvoitteen määräytymiseen liittyvät tiedonantovelvollisuutensa.

6. Tilastotietojen tarkastus ja pakollinen keruu

EKP sekä kansalliset keskuspankit käyttävät yleensä valtuuksiaan tarkistaa tilastotietoja ja toimittaa niiden pakollinen keruu silloin, kun tietojen toimittamisen, tarkkuuden, käsitteellisen vastaavuuden ja tietojen korjaamisen vähimmäisvaatimuksia ei ole noudatettu. Nämä vähimmäisvaatimukset on selostettu rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) liitteessä IV.

7. Jäsenvaltiot, jotka eivät osallistu euroalueeseen

Koska EKP:n perussäännön artiklan 34.1 mukaisesta asetuksesta ei johdu mitään oikeuksia tai velvoitteita jäsenvaltioille, joita koskee poikkeus (EKP:n perussäännön artikla 43.1), tai Tanskalle (eräistä Tanskaa koskevista määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 2), eikä sitä sovelleta Isoon-Britanniaan (eräistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyvistä määräyksistä tehdyn pöytäkirjan artikla 8), rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annettua Euroopan keskuspankin asetusta (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) sovelletaan vain euroalueeseen osallistuviin jäsenvaltioihin.

Tästä huolimatta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sovelletaan EKP:n perussäännön artiklaa 5, joka koskee EKP:n ja kansallisten keskuspankkien toimivaltaa tilastoinnin alalla, sekä Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2533/98. Tämä sekä perustamissopimuksen artikla 10 (entinen artikla 5) tarkoittavat myös sitä, että niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät osallistu euroalueeseen, on suunniteltava ja toimeenpantava kansallisella tasolla kaikki asianmukaisiksi katsomansa toimenpiteet EKP:n tilastovaatimusten edellyttämän tiedonkeruun järjestämiseksi ja saatava tilastointiin liittyvät valmistelunsa ajoissa valmiiksi tullakseen euroalueen jäseniksi. Tämä velvoite on tuotu selvästi esiin Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23. marraskuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2533/98 artiklassa 4 ja johdanto-osan kappaleessa 17. Selvyyden vuoksi tämä erityisvaatimus on toistettu rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta 22. marraskuuta 2001 annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EY) N:o 2423/2001 (EKP/2001/13) johdanto-osan kappaleissa.

LIITE 5

EUROJÄRJESTELMÄN WWW-SIVUSTOT

Keskuspankki	www-Sivusto
Euroopan keskuspankki	www.ecb.int
Belgian keskuspankki	www.nbb.be tai www.bnb.be
Saksan keskuspankki	www.bundesbank.de
Kreikan keskuspankki	www.bankofgreece.gr
Espanjan keskuspankki	www.bde.es
Ranskan keskuspankki	www.banque-france.fr
Irlannin keskuspankki ja rahoitustarkastus (Central Bank and Financial Services Authority of Ireland)	www.centralbank.ie
Italian keskuspankki	www.bancaditalia.it
Luxemburgin keskuspankki	www.bcl.lu
Alankomaiden keskuspankki	www.dnb.nl
Itävallan keskuspankki	www.oenb.at
Portugalin keskuspankki	www.bportugal.pt
Slovenian keskuspankki	www.bsi.si
Suomen Pankki – Finlands Bank	www.bof.fi

LIITE 6

VASTAPUOLIVELVOITTEIDEN LAIMINLYÖNTEIHIN SOVELLETTAVAT
MENETTELYT JA SEURAAMUKSET

1. Taloudelliset sanktiot

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja ⁽¹⁾, kahdenvälisiä kauppoja ⁽²⁾, vakuuksien käyttöä ⁽³⁾ tai pankkipäivän lopetusta koskevia sääntöjä tai maksuvalmiusluoton saantiehtoja ⁽⁴⁾, eurojärjestelmä määrää rikkomisesta taloudellisia sanktioita seuraavasti:

- a) Jos huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja tai vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkominen on ensimmäinen tai toinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, määrätään taloudellisenä sanktiona vastapuolen maksettavaksi ylimääräinen korko, joka on maksuvalmiusluoton korko lisättynä 2,5 prosenttiyksiköllä.

Huutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppoja koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä vakuuksia tai rahaa, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, ja kerrotaan kertoimella 7/360.

Vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomiseen sovellettava ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä vakuudeksi kelpaamattomia omaisuuseriä (tai omaisuuseriä, joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena), jotka vastapuoli on joko 1) toimittanut kansalliselle keskuspankille tai EKP:lle tai 2) joita se ei ole poistanut 20 työpäivän kuluttua siitä, kun sen vakuuskelpoisista omaisuuseristä tuli vakuudeksi kelpaamattomia, tai siitä, kun se ei enää saanut käyttää niitä vakuutena. Korko kerrotaan kertoimella 1/360.

- b) Pankkipäivän lopetukseen liittyvien sääntöjen tai maksuvalmiusluoton saantiehtojen rikkomiseen sovelletaan taloudellisenä sanktiona ensimmäisen rikkomistapauksen yhteydessä ylimääräistä korkoa, jonka suuruus on maksuvalmiusluoton korko lisättynä 5 prosenttiyksiköllä. Jos rikkominen on toinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, vastapuolen maksettavaksi määrätään ylimääräinen korko lisättynä 2,5 prosenttiyksiköllä. Tätä seuraavista rikkomisista korkoa lisätään aina 2,5 prosenttiyksikköä kustakin. Ylimääräinen korko lasketaan siitä määrästä, joka ei ole maksuvalmiusluoton saamisehtojen mukainen.

2. Muut seuraamukset

Jos vastapuoli rikkoo huutokauppoja, kahdenvälisiä kauppoja ja vakuuksien käyttöä koskevia sääntöjä, eurojärjestelmä sulkee sen pois rahapolitiittisista operaatioista seuraavasti:

2.1 Huutokauppoja ja kahdenvälisiä kauppoja koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraava poissulkeminen

Jos rikkominen on kolmas samantyyppinen sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vastapuolen määräajaksi pois samoin menettelyin toteutettavista samantyyppisistä avomarkkinaoperaatioista. Lisäksi se määrää taloudellisenä sanktiona vastapuolen suoritettavaksi kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan lasketun ylimääräisen koron. Poissulkemista sovelletaan seuraavasti:

- a) Jos kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta, on enintään 40 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista yhden kuukauden ajaksi.

⁽¹⁾ Jos vastapuoli ei pysty siirtämään riittävää määrää vakuuksia sille likviditeettiä lisäävässä operaatioissa jaetun määrän katteeksi tai jos se ei pysty toimittamaan riittävästi rahaa suorittaakseen sen osuudeksi likviditeettiä vähentävässä operaatioissa tulleen määrän.

⁽²⁾ Jos vastapuoli ei pysty toimittamaan riittävää määrää vakuuskelpoisia omaisuuseriä tai rahaa kattaakseen kahdenvälisessä kaupassa sovitun määrän.

⁽³⁾ Jos vastapuoli käyttää maksamattoman luottonsa vakuutena omaisuuseriä, jotka eivät ole vakuuskelpoisia tai joista on tullut vakuudeksi kelpaamattomia (tai joita vastapuoli ei saa käyttää vakuutena).

⁽⁴⁾ Jos vastapuoli, jonka selvitystilillä on päivän päättyessä miinussaldo, ei täytä maksuvalmiusluoton saantiehtoja.

- b) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä, on yli 40 % mutta enintään 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kahden kuukauden ajaksi.
- c) Jos vakuus tai rahamäärä, jonka vastapuoli on jättänyt toimittamatta kolmannen rikkomisen ollessa kyseessä, on yli 80 % toimitettavien vakuuksien tai rahan kokonaismäärästä, vastapuoli suljetaan pois operaatioista kolmen kuukauden ajaksi.

Jos rikkomisia on edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä alakohdan c soveltamista.

2.2 Vakuuksien käyttöä koskevien sääntöjen rikkomisesta seuraava poissulkeminen

Jos rikkominen on kolmas sitä edeltäneiden 12 kuukauden aikana, eurojärjestelmä sulkee vastapuolen pois seuraavasta avomarkkinaoperaatiosta. Lisäksi se määrää vastapuolen suoritettavaksi kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan lasketun ylimääräisen koron.

Jos rikkomisia on edeltäneiden 12 kuukauden aikana ollut neljä tai useampia, niihin sovelletaan edellä mainittuja taloudellisia sanktioita ja poissulkemista tämän estämättä alakohdan c soveltamista.

2.3 Poikkeustapauksissa sovellettava määräaikainen poissulkeminen kaikista tulevista rahapoliittisista operaatioista

Poikkeustapauksissa, joissa velvoitteiden laiminlyönnit ovat erityisesti kyseessä olevat rahamäärät tai laiminlyöntien toistuvuus tai kesto huomioon ottaen vakavia, vastapuoli voidaan paitsi määrätä suorittamaan kohdassa 1 mainittujen sääntöjen mukaan laskettu taloudellinen sanktio, lisäksi myös sulkea kolmen kuukauden ajaksi pois kaikista tulevista rahapoliittisista operaatioista.

2.4 Muissa jäsenvaltioissa sijaitsevat laitokset

Eurojärjestelmä voi päättää, koskeeko sääntöjä rikkoneeseen vastapuoleen sovellettava poissulkeminen myös laitoksen muissa jäsenvaltioissa sijaitsevia sivukonttoreita.

LIITE 7

LAINASAAMISET VAKUUTENA

Jotta voidaan varmistaa, että lainasaamisiin perustetaan oikeudellisesti pätevä vakuus ja että lainasaamiset pystytään vastaapuolen maksukyvyttömyystapauksissa realisoimaan nopeasti, niille on asetettu seuraavat oikeudelliset lisävaatimukset:

- *Lainasaamisten tulee olla todistettavasti olemassa:* Kansallisten keskuspankkien tulee pyrkiä varmistamaan eurojärjestelmälle vakuudeksi tarjottavien lainasaamisten olemassaolo ainakin seuraavin tavoin: 1) vastapuoli antaa kansalliselle keskuspankille vähintään neljännesvuosittain oman varmennuksen ja sitoumuksen, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset ovat olemassa; jos käytettävissä on luottojen keskusrekisteri, tiedot voidaan tarkastaa myös sieltä; 2) joko kansallinen keskuspankki, valvoja tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa kertaluonteisesti menettelyt, joilla vastapuoli on toimittanut eurojärjestelmälle tiedot vakuudeksi tarjottujen pankkilainojen olemassaolosta; ja 3) kansallinen keskuspankki, luottorekisteri, valvoja tai ulkopuolinen tilintarkastaja tarkastaa ajoittain vastapuolen oman varmennuksen laadun ja todenperäisyyden.

Kohdassa 1 vaadittavassa neljännesvuosittaisessa omassa varmennuksessa ja sitoumuksessa eurojärjestelmän vastaapuolten tulee kirjallisesti

- varmistaa ja vakuuttaa, että kansalliselle keskuspankille toimitetut lainasaamiset täyttävät eurojärjestelmän määrittelemät kelpoisuusvaatimukset,
- varmistaa ja vakuuttaa, että vakuudeksi tarjotut lainasaamiset eivät ole samanaikaisesti vakuutena millään kolmannella osapuolella, ja antaa sitoumus, että lainasaamisia ei tarjota vakuudeksi kolmansille osapuolille
- varmistaa ja vakuuttaa ilmoittavansa kansalliselle keskuspankille välittömästi, kuitenkin viimeistään seuraavana pankkipäivänä, kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat olennaisesti vastapuolen ja kyseisen kansallisen keskuspankin väliseen varsinaiseen sopimussuhteeseen. Tällaisia olennaisia muutoksia ovat erityisesti lainan ennenaikainen, osittainen tai täydellinen takaisinmaksu, luottokelpoisuusluokituksen aleneminen ja olennaiset muutokset lainan ehdoissa.

Kohdissa 2 ja 3 mainitut kertaluonteiset ja ajoittaiset tarkastukset edellyttävät, että valvojille/kansallisille keskuspankeille/ulkopuolisille tilintarkastajille on annettu oikeus suorittaa tarkastuksia joko sovellettavien kansallisten vaatimusten nojalla tai tarvittaessa sopimusteitse.

- *Velalliselle tulee ilmoittaa lainasaamisten käytöstä vakuutena tai lainasaaminen tulee rekisteröidä:* Ilmoitettaessa velalliselle lainasaamisten käytöstä vakuutena on otettava huomioon eri lainsäädäntöalueilla sovellettavat erilaiset vaatimukset:
 - a) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan lainasaamisten vakuuskäyttöön saamisen edellytyksenä on, että velalliselle on ilmoitettu niiden käytöstä vakuutena. Näissä jäsenvaltioissa ennalta tehtävä siirtoilmoitus velalliselle on edellytys lainasaamisen vakuuskelpoisuudelle. Vakuuskelpoisuuden varmistamiseksi tehtävä siirtoilmoitus velalliselle tarkoittaa, että kansallisen keskuspankin vastapuoli ilmoittaa velalliselle (kuten kansallisissa asiakirjoissa on määritelty) joko etukäteen tai lainasaamisen käyttöönoton yhteydessä käyttävänsä lainasaamista vakuutena kansalliselle keskuspankille.
 - b) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan lainasaamisten vakuuskäyttöön saamiseksi tai joissakin tapauksissa lainasaamisen etuoikeusaseman varmistamiseksi edellytetään lainasaamisen vakuuskäytön rekisteröimistä niin, että sillä on julkisuusvaikutus. Näissä jäsenvaltioissa rekisteröinti on suoritettava etukäteen tai lainasaamisen käyttöönoton yhteydessä.

- c) Eräiden jäsenvaltioiden kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että lainasaamisten vakuuskäyttö ei edellytä siirtoilmoitusta velalliselle tai rekisteröintiä niin, että sillä on julkisuusvaikutus, kuten edellä kohdissa a ja b. Näissä jäsenvaltioissa velalliselle on ilmoitettava lainasaamisten käytöstä jälkikäteen. Jälkikäteen tehtävä siirtoilmoitus velalliselle tarkoittaa, että kansallisen keskuspankin vastapuoli ilmoittaa velalliselle (kuten kansallisissa asiakirjoissa on määritelty) heti luottotapahtuman jälkeen käyttävänsä lainasaamista vakuutena kansalliselle keskuspankille. Luottotapahtumalla tarkoitetaan maksukyvyttömyyttä tai samankaltaista tapahtumaa. Tarkempi määritelmä annetaan kansallisissa asiakirjoissa.

Jos lainasaamiset ovat haltijainstrumentteja eikä sovellettava kansallinen lainsäädäntö edellytä siirtoilmoitusta, ilmoittaminen ei ole tarpeen. Tällaiset haltijainstrumentit on kuitenkin siirrettävä fyysisesti kansalliselle keskuspankille ennen niiden käyttöönottoa vakuutena tai käyttöönoton yhteydessä.

Nämä ovat vain vähimmäisvaatimukset. Kansalliset keskuspankit voivat päättää edellyttää ennakoilmoitusta tai rekisteröintiä myös muissa kuin edellä esitetyissä tapauksissa kansallisten asiakirjojen määritelmien mukaisesti.

- Pankkisalaisuuteen tai luottamuksellisuuteen liittyviä rajoituksia ei saa olla: Vastapuolella ei saa olla velvoitetta hankkia velallisen hyväksyntää sellaisten lainasaamista ja velallista koskevien tietojen luovuttamiseen, joita eurojärjestelmä tarvitsee voidakseen varmistaa, että lainasaamiset todella saadaan vakuudeksi ja että ne pystytään realisoimaan nopeasti vastapuolen maksukyvyttömyystapauksessa. Vastapuolella ja velallisella tulee olla sopimus, jossa velallinen antaa ehdottoman suostumuksensa tällaisten lainasaamista ja velallista koskevien yksityiskohtaisten tietojen toimittamiseen eurojärjestelmälle. Sopimusta ei kuitenkaan tarvita, jos kansallisissa asiakirjoissa on määritelty, että kansallisen lainsäädännön mukaan mikään sääntö ei rajoita tällaisten tietojen toimittamista.
- *Lainasaamisen käyttöön ei saa liittyä rajoituksia:* Vastapuolten tulee varmistaa, että lainasaamiset ovat täysin siirtokelpoisia ja että ne pystytään ottamaan rajoituksetta käyttöön vakuuksina eurojärjestelmälle. Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisessä sopimuksessa ei saa olla minkäänlaisia rajoituksia vakuuskäytölle, ellei kansallinen lainsäädäntö erityisesti turvaa eurojärjestelmän etuoikeusasemaa vakuuksien käytön suhteen mahdollisista sopimuksellisista rajoituksista riippumatta.
- *Lainasaamisen realisointiin ei saa liittyä rajoituksia:* Sen paremmin lainasaamissopimuksessa kuin muussakaan vastapuolen ja velallisen välisissä sopimuksissa ei tulisi olla minkäänlaisia rajoituksia vakuutena käytettävän lainasaamisen realisoinnin suhteen (kuten vaatimuksia, jotka koskevat realisoinnin muotoa, ajoitusta tai muuta realisointiin liittyvää).”